

GŁOS KALISKI

PISMO POLSKIEJ PARTII ROBOTNICZEJ

ROK III

PIĄTEK 7 LISTOPADA 1947 ROKU

NR. 306 (881)

Jakub Berman

Główny Komitet Centralny PPR

Twierdza i drogowskaz postępu

Przed 30 laty rewolucyjna Rosja była żagwią płonąca, nadzieją i zachętą dla tych, którzy burzyli się przeciw krzywdzie społecznej, przeciw uciskowi narodowemu i kolonialnemu. Przed 10 laty, kiedy ludowa Hiszpania broczyła krwią w walce o wolność, kiedy brunatna bestia faszystowska szykowała się do skoku, aby zaważać Europę, a potem całym światem, wszystkie siły walczące o wolność i postęp czerpały swą otuchę z postawy i siły Związku Radzieckiego. Przyszły ponure lata upodlenia i klęsk, Monachium i kapitulacji, wybiła wreszcie godzina rozstrzygnięcia i znów Związek Radziecki zajął czołowy posterunek i nie zawiodł nadziei i ufności narodów walczących o wolność.

Związek Radziecki wzniósł się na nieosiągnięte wyżyny bohaterstwa, na przedpolach Moskwy, Leningradu i Stalingradu rozgromił hitlerizm i ocalił świat przed zalewem hitlerowskiego barbarzyństwa.

Dziś w r. 1947, kiedy Europa nie zaleczyła jeszcze swoich ran, zadanych przez agresję hitlerowską, a już ukształtował się nowy ośrodek agresji imperialistycznej, nowa diabelska kuźnia „totalnej wojny”, kiedy zawisła nad światem groźba zachłannej i nieprzebiegającej w środkach dyktatury dolara i bomby atomowej — Związek Radziecki znów jest decydującym ośrodkiem, dokoła którego skupiają się wszystkie siły postępu z wiarą i głębokim przeświadczeniem, że i tym razem potrafią ocalić cywilizację, że potrafią uratować pokój. Kraj zwycięskiej Rewolucji Socjalistycznej jest dla nich twierdzą i oparciem, socjalizm — drogowskazem, chociaż nikt nie narzuca jednego dla wszystkich schematu drogi do socjalizmu.

30 lat doświadczeń walki rewolucyjnej z kontrrewolucją, walki faszystów z demokracją, walki imperializmu z antyimperializmem były zarazem okresem odsłonięcia istoty socjaldemokratyzmu, który jako rewizjonizm antymarksowski występuje już we wcześniejszych okresach ruchu robotniczego. Socjaldemokratyzm, jako zjawisko polityczne, jest wyrazem wypaczenia i zwyrodnienia myśli i praktyki socjalistycznej, jest żerowaniem na ruchu robotniczym i kierowaniem go na manowce.

Nie chcemy bynajmniej utożsamiać tak pojętego socjaldemokratyzmu z całością ruchu socjalistycznego, gdyż lewe skrzydło tego ruchu z mniejszym czy większym natężeniem, z większą lub mniejszą konsekwencją na przestrzeni lat, szczególnie zaś ostatnio w niektórych krajach, przeciwstawia się temu szkodliwemu zjawisku.

Pozostaje jednak faktem, że socjaldemokratyzm, korzystając ze swych pozycji w Niemczech i w Anglii, we Francji i w Polsce, a także w innych krajach na przestrzeni dziesięcioleci poprzez rozłam osłabił lub wręcz podciął siły klasy robotniczej i jej walkę rewolucyjną w poszczególnych krajach, uratował w ten sposób zagrożone pozycje wielkiego kapitału, wzmocnił front antysowiecki, a często stał na jego czele, osłabił walkę z faszystwem, a w Niemczech wręcz utworzył mu drogę, osłabił walkę o pokój, walkę z imperialistycznym niebezpieczeństwem wojny, dziś zaś znów włączył się do zbrodniczej akcji podlegaczy wojennych.

W historycznym sporze między socjaldemokratyzmem, który jest tarczą imperializmu i starego gasnącego świata, a marksizmem, który buduje społeczeństwo socjalistyczne w ZSRR i toruje własne, narodowe drogi do socjalizmu w innych krajach, przegrał i przegrywać będzie socjaldemokratyzm, udowodnił zaś swą rację i słusność marksizm.

Lewica socjalistyczna poprzez odrodzoną PPS, poprzez Włoską Partię Socjalistyczną i inne odłamy socjalistyczne kształtuje nowe oblicze ruchu socjalistycznego. Im trwalsza i konsekwentniejsza będzie walka lewicowych socjalistów z całym systemem socjaldemokratyzmu, tym większa będzie ich rola w ruchu robotniczym. Stosunek do Rewolucji Listopadowej i do Związku Radzieckiego stał się i w tym wypadku nieomylnym probierzem.

Co znamionuje najbardziej wpływ i znaczenie Rewolucji Listopadowej w skali światowej?

Rewolucja Listopadowa i kierująca nią w ciągu 30 lat twórcza myśl marksistowska przyniosły nam trzy prawdy niewzruszone.

Po pierwsze — Rewolucja Listopadowa dowiodła przewagi ustroju gospodarki uspołecznionej, socjalistycznej nad ustrojem kapitalistycznym w jego ostatniej, imperialistycznej fazie. Trzydziestoletnie doświadczenie pozwala ustalić tendencję zwiężającego się zasięgu imperializmu, pod rosnącym naporem klasy robotniczej, na tle ogólnego kryzysu kapitalizmu, przy nieustannym wzroście gospodarki socjalistycznej.

Po drugie — Rewolucja Listopadowa, jej zwycięstwa i osiągnięcia uczyniły możliwym torowanie nowych dróg do socjalizmu.

Nowy wyłom w systemie imperialistycznym w postaci krajów Demokracji Ludowej mógł powstać jedynie po zmiążdżeniu imperializmu niemieckiego przez

ZSRR, w rezultacie kompromitacji i bankructwa wielkiej burżuazji w tych krajach i słusznej linii politycznej partii marksistowskich.

Tak więc powstanie Demokracji Ludowych, torowanie pokojowej, a u nas „polskiej drogi do socjalizmu”, jest uwarunkowane nie tylko nierównomiernością rozwoju kapitalizmu, nie tylko katastroficznym charakterem jego rozwoju, lecz przede wszystkim uprzednim zwycięstwem socjalizmu w ZSRR.

Idee, które przyświecały polskiemu ruchowi robotniczemu od jego zarania, od czasów „Wielkiego Proletariatu” i Ludwika Waryńskiego, idee solidarności polskiej walki wyzwolenczej z rosyjskim ruchem rewolucyjnym, idee, które mimo błędów i wypaczeń, biegają, jak czerwona nić przez okres 75 lat walki polskiego proletariatu — znalazły potwierdzenie w doświadczeniu ubiegłych 30 lat, znalazły pełne wcielenie w Polsce Ludowej.

W świetle wydarzeń ostatniego roku bardziej niż kiedykolwiek stało się jasnym, że cały dotychczasowy dorobek cywilizacji przed wszystkim Europą, zagrożony jest degradacją i upadkiem na skutek agresji imperializmu amerykańskiego. Tym wyraźniej ukazuje się w całej swej monumentalnej wielkości waga i znaczenie ZSRR jako ostoji największych osiągnięć cywilizacji. Ocalenie dorobku cywilizacyjnego i dalszy jego rozkwit jest możliwy tylko na drodze przymierza sił ludowych, sił antyimperialistycznych z krajem zwycięskiej Rewolucji Listopadowej.

Przed 30 laty Europa była głównym ogniskiem interwencji i agresji antysowieckiej. Może najlepszą miarą przemian, które zaszły w ciągu tego trzydziestolecia, miarą triumfu idei socjalizmu jest fakt, który docierać będzie coraz bardziej do świadomości Europejczyków, że właśnie ta sama Rosja, Sowiecka, którą chcieli utopić we krwi — dziś jest jedyną najskuteczniejszą rekojmnią ocalenia Europy i ocalenia pokoju.

Pozdrowienia dla narodów radzieckich

w XXX-tą rocznicę Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Listopadowej

WARSZAWA, PAP. — W dniu święta narodowego Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, w 30-tą rocznicę Rewolucji Li-

stopadowej przesłane zostały do Moskwy następujące depezy:

Do Przewodniczącego Prezydium Rady Naj-

wyższej ZSRR p. N. M. Szwerownika, Moskwa.

Z okazji 30-lecia rocznicy Wielkiej Rewolucji proszę przyjąć najgorętsze pozdrowienia od Rzeczypospolitej Polskiej i najserdeczniejsze życzenia od narodu polskiego.

Z uczuciem głębokiej radości i przyjaźni naród polski uczestniczy w wielkiej uroczystości narodów Związku Radzieckiego, świętujących 30-letni jubileusz historycznego zwycięstwa, które zapoczątkowało nowe drogi w rozwoju kraju, dało początek nowej epoce twórczego i kulturalnego rozkwitu w życiu wszystkich jego narodów, stworzyło nowe perspektywy dalszego postępu dla ludzkości.

Kiedy hitlerowski faszystowski usiłował zagrozić drogę do rozwoju ludzkości, przed obliczem całego świata ukazały się nieocenione osiągnięcia wielkiego zwycięstwa, którego 30-lecie świętuje obecnie Kraj Radziecki.

Naród polski nigdy nie zapomni, że wywalczył swoją wolność i niezależność dzięki szlachetnej pomocy narodów radzieckich, ich niewyczerpanej sile i ich olbrzymim zdobyczom w okresie ostatnich dziesięcioleci.

Niech żyje i wzrasta w siły Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich — ostoja pokoju i postępu niezawodny sprzymierzeniec i przyjaciel Rzeczypospolitej Polskiej.

(—) Bolesław Bierut

„Ustrój radziecki przeszedł ogniową próbę straszliwej wojny i wyszedł z niej zwycięsko, wzmocnił w wojnie swoje pozycje. Ustrój radziecki w praktyce podczas wojny okazał się najbardziej demokratycznym, najbardziej związanym z masami ustrojem społecznym. Okazało się, że demokracja radziecka jako forma rządzenia państwem jest najgłębiej i najsilniej związana z całym narodem radzieckim i jest przez cały naród popierana. Żaden inny ustrój społeczny nie byłby zdolny wyprowadzić swe narody na drogę zwycięstwa z groźnej sytuacji, jaka zaistniała dzięki technicznej przewadze Niemiec w pierwszym roku wojny niemiecko-sowieckiej.

Żaden kraj nie potrafił wydobyc z siebie tyle energii, poświęcenia i ofiarności w walce o swoją niepodległość, co Związek Radziecki. Ustrój społeczny sowiecki dowiódł niezbitości swej wyższości nad ustrojem faszystowskim, dał też dowody swej wyższej zdolności mobilizacyjnej i przewagi nad demokratycznym ustrojem państw zachodnich. „Wojna wykazała, że najważniejszym miernikiem siły państwa jest stosunek ludności do danej formy ustrojowej.

Jeśli narody Związku Radzieckiego tak dzielnie i bohatersko walczyły w obronie swej ojczyzny, jest to najlepszym dowodem tego, że formy ustrojowe, w których żyją, są im najdroższe, gdyż obdarzają je najszerzymi, demokratycznymi prawami. Fakty te wysunęły Związek Radziecki na czoło bloku państw demokratycznych. Posiada to ogromny wpływ na kształtowanie się sytuacji politycznej we wszystkich krajach”.

(1944 r.)

(Wł. Gomułka-Wiesław)

Nierozzerwalne więzy przyjaźni -

Przemówienie Wicemarszałka Sejmu tow. R. Zambrowskiego na

W dniu dzisiejszym narodził się Związek Radziecki obchodzą trzydziestą rocznicę Rewolucji Listopadowej.

Są daty, które stanowią epokę w dziejach ludzkości, bo otwierają nowy okres światowej historii. Do takich dat historia zalicza na przykład 14 lipca 1789 roku — zburzenie Bastylii, które rozpoczęło Wielką Rewolucję Francuską.

Enokowa data

Do takich dat historia już odniosła 7 listopada 1917 r.

Ala jeśli rok 1789 znaczył przełom rewolucyjny w zmaganiach między wstecznym wtedy ustrojem feodalnym a nowoczesnym postępowym ustrojem kapitalistycznym, to przecież o ile głębszym i donioślejszym jest przełom rewolucyjny 1917 roku, którego treścią było nie tylko wydarcie władzy przez postępową klasę robotniczą z rąk wstecznych już klas obszarnczo-kapitalistycznych, ale zapoczątkowanie realizacji nowego ustroju społecznego, likwidującego wyzysk człowieka przez człowieka i prowadzącego do społeczeństwa bezklasowego.

Jest w trzydziestoletnim dorobku rewolucji listopadowej wielostronne bogactwo osiągnięć ekonomicznych, społecznych, politycznych i kulturalnych, które powodują, że ustroj radziecki promieniuje na cały świat i u wszystkich ludzi postępowych, a w szczególności w masach pracujących budzi gorącą sympatię.

Przełomowy moment w stosunkach polsko-rosyjskich

Jest w trzydziestoletnim dorobku ZSRR wiele epokowych osiągnięć ustrojowych. Nas Polaków, niezależnie od różnic światopoglądowych jedno powinno łączyć w ocenie Rewolucji Listopadowej. Rewolucja Listopadowa stworzyła po stronie rosyjskiej warunki dla przyjaźnych stosunków polsko-rosyjskich. Rewolucja Listopadowa otworzyła nową epokę w stosunku państwa rosyjskiego do naszego narodu.

Na przestrzeni dziejów naszego narodu — stosunki między Polską a Rosją należały do czynników wywierających decydujący wpływ na losy naszego państwa.

W ciągu 500 lat — między narodem polskim i rosyjskim toczył się dziejowy spór, który nie raz doprowadzał do krwawych i zaborczych wojen. Szła pochodem Polacy na Smoleńsk i Moskwę. Szli Rosjanie na podbój Polski.

Wrogie stosunki między dwoma największymi narodami słowiańskimi umożliwiły rozwój niemieckiej potęgi. Wrogię wszystkim narodom słowiańskim.

Lecz również w obliczu potężniejszego państwa niemieckiego trwał dziejowy spór polsko-rosyjski. W rezultacie Polska, jako słabsza w tym sporze, rozdarła i zafakana, uległa w tej walce i na zgorą 120 lat utraciła niepodległość. Ziemia polska została podzielona.

Pozdrowienia dla narodów radzieckich

Do przewodniczącego Rady Ministrów ZSRR Generalissimusa Józefa Stalina

Moskwa

W 30-tą rocznicę Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Listopadowej, która stała się przełomową datą w historii ludzkości, przesyłam zarówno Panu, jak również narodom Związku Radzieckiego najserdeczniejsze życzenia i pozdrowienia w imieniu swoim i w imieniu Rządu Polskiego.

Wielka Socjalistyczna Rewolucja Listopadowa, natchniona i kierowana przez Lenina i Stalina, nie tylko przyniosła wolność narodom Rosji, ale stworzyła podstawy nowych stosunków między narodami, zapoczątkowała nową erę w stosunkach między Polską a jej wielkim sąsiadem wschodnim.

W dniu dzisiejszym łączymy się z bratnimi narodami Związku Radzieckiego, który stał się twierdzą postępu i ogniskiem głębokiej ludzkiej kultury we wspólnym dążeniu do utalenia dzieła pokoju tak bardzo upragnionego przez narody świata.

Sojusz i przyjaźń ze Związkiem Radzieckim przyniosła nam wolność i niepodległość. W dalszym rozwoju serdecznej przyjaźni z bratnimi narodami radzieckimi widzimy najskuteczniejszą rękojmię szczęśliwej przysz-

W sali Teatru Wojska Polskiego odbyła się wczoraj uroczysta akademii, poświęcona 30-jej rocznicy Wielkiej Rewolucji Listopadowej.

Po odegraniu przez orkiestrę hymnu ZSRR i hymnu polskiego zagrał akademię prezes Towarzystwa Przyjaźni Polsko - Radzieckiej, Prezes Sądu Najwyższego ob. Bzowski. Na jego wniosek do przyzium obrano: Wicemarszałka Sejmu tow. Romana Zambrowskiego, Prezydenta m. Łodzi tow. Eug. Stawńskiego, Wojewodę Szymanka, Wicewojewodę Wincentego Stawńskiego, przewodniczącego MRN tow. Andrzejaka, generała Moczara, przedstawiciela Armii Czerwonej płk. Arzamasowa, przedstawiciela Wojska Polskiego mjr. Sejneckiego, tow. Baryle — II sekretarza Komitetu Łódzkiego PPR, tow. Karbowiaka — sekretarza Wojewódzkiego Komitetu PPS, ob. Stonia — sekretarza Wojewódzkiego Zarządu Stronnictwa Ludowego, prof. Tomaszewicza — przewodniczącego Wojew. Zarządu Stronnictwa Demokratycznego, tow. Władzkiego — przewodniczącego OKZZ, prof. dr. Wilczkowskiego — prorektora Uniwersytetu Łódzkiego, tow. Baculewskiego — Kuratora Okręgu Szkolnego, tow. Jabłońskiego, tow. Kaczmarka, ob. Baderowa i znane już w całym kraju przedwojenicki pracy, tow. tow. Gołygowską i Deredys (PZPB Nr. 1), tow. tow. Zawierę i Muchę (PZPB Nr. 2), tow. tow. Dekę i Wołoszczyk (PZPB Nr. 3) oraz tow. tow. Pryczek i Bubas (PZPB Nr. 5).

Gorącą owację wywołało ukazanie się na mównicy Wicemarszałka Sejmu, tow. Zambrowskiego, który wygłosił referat, poświęcony XXX-jej rocznicy Rewolucji Listopadowej.

Referat tow. Zambrowskiego, który zamieszczamy obok, przerywany był burzliwymi oklaskami zebranych. W czasie przemówienia tow. Zambrowskiego zebrani kilkakrotnie ponawiali owacje na cześć Związku Radzieckiego, Generalissimusa Stalina oraz przyjaźni narodów Związku Radzieckiego i Polski.

Zebrani na Akademii jednomyślnie przyjęli tekst depeszy powitalnej z życzeniami dla Generalissimusa Stalina oraz rezolucję, w której dają wyraz solidarności sił postępu na całym świecie ze Związkiem Radzieckim, z jego pokojową polityką.

lone między Rosją, Niemcy i Austrią.

Ten odwieczny spór polsko-rosyjski mógł być zakończony 30 lat temu. Rewolucja Listopadowa dała bowiem władzę i rządy tym klasom i warstwom, które radykalnie potępiły i na zawsze zerwały z polityką imperiali-

Rewolucja Listopadowa dała Polsce niepodległość

Dzięki Rewolucji Listopadowej powstała do życia Niepodległa Polska. Zaistniały warunki, aby zakończyć odwieczny konflikt polsko-rosyjski. Rosja rewolucyjna i jej siła kierownicza — bolszewicka partia — śmiało i nieustraszenie od dziesiątków lat wbrew całej obszarnczo-kapitalistycznej reakcji głosząca hasło samookreślenia narodów i niepodległości Polski, pogrążona w walce z rodzimą kontrrewolucją i zagraniczną interwencją — zczyła sobie przyjaźnych stosunków z odrodzoną, niepodległą i demokratyczną Polską.

Mówił Lenin jeszcze w 1913 r.:

„W Rosji są dwa narody wskutek całego szeregu warunków historycznych i życiowych najbardziej kulturalne i o największej odrębności, które mogłyby najłatwiej urzeczywistnić swoje prawo do oddzielenia. To Finlandia i Polska”

W jednym zaś z pierwszych dokumentów Rewolucji Listopadowej napisanym przez Stalina — w „Deklaracji praw narodów Rosji” i opublikowanej w dniu 15 listopada 1917 roku za podpisem Lenina i Stalina zostało uroczystie proklamowane prawo wszystkich narodów byłego imperium rosyjskiego „do swobodnego samostanowienia aż do oddzielenia się i utworzenia samodzielnego państwa”.

Dłoń do zgody odtrącona przez burżuazję polską

Dłoń do zgody rewolucyjnej Rosji została odtrącona, Polska została wprzgnięta do rydwanu polityki zagranicznej imperialistów zachodnich, przeprowadzających zbrojną interwencję przeciw rewolucyjnej Rosji, odbył się marsz na Kijów, między odrodzoną Polską a rewolucyjną Rosją — jak tego chciał Piłsudski — rozlała się rzeka krwi.

W rezultacie młode państwo polskie poniosło niepowetowane straty, zaniedbując ochronę swoich granic zachodnich, nie okazując koniecznej pomocy walczącym na Górnym Śląsku Polakom, pozwalając Niemcom na usadowienie się na północy od Polski — w Prusach Wschodnich.

inni podlegacze wojenni usilnią podjąć plany hitlerizmu zapanowania nad światem, Związek Radziecki, jako główny ośrodek i ostoja pokoju jest znowu nadsię i oparciem pokojowych dążeń wszystkich ludów świata.

Klasa robotnicza Polski kroczyła razem z klasą robotniczą, z narodami Rosji w latach walki z caratem, w sławne dni 1905 r. Polska klasa robotnicza dumna jest z tego, że najlepszy jej synowie, tacy, jak Feliks Dzierżyński, brali udział w Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Listopadowej, służyli budownictwu socjalizmu w Związku Radzieckim. Rewolucja Listopadowa uznała prawo do niepodległości narodu polskiego, ujarzmionego ongi przez carat. Naród polski wdzięczny jest bohaterkiej Armii Radzieckiej za wyzwoleńcie ziem polskich spod hitlerowskiej okupacji, za decydującą pomoc w odzyskaniu odwiecznych ziem polskich po Odrę i Nyse Łużycką.

Klasa robotnicza i cały naród polski dochowa wierności sojuszowi i braterskiej przyjaźni między Polską a Związkiem Radzieckim, widząc w tym najlepszą gwarancję bezpieczeństwa, pokoju i niepodległości.

Za Komitet Centralny Polskiej Partii Robotniczej

(—) Władysław Gomułka-Wiesław

W ciągu całego dwudziestolecia międzywojennego trwała ta zębna dla Polski polityka rządów obszarnczo - kapitalistycznych wobec ZSRR.

Polityka, która kosztowała Polaków utratę niepodległości

W ciągu całego okresu istnienia II Rzeczypospolitej egoizm klasowy polskiej burżuazji dyktował jej jedną nacelną zasadę polityki zagranicznej: służyć temu mocarstwu, które prowadziło przeciw ZSRR najbardziej awanturniczą politykę. Była więc Francja najbliższą sojuszniczką, gdy ona organizowała w Europie blok antyrosyjski, była Anglia najbliższą sojuszniczką, gdy do niej przeszła rola hegemonna krucjaty antyrosyjskiej, stały się Niemcy hitlerowskie najbliższymi, gdy one zorganizowały t. zw. oś antykominternowska.

Tej polityce rządzącej reakcji odpowiadała też i cała zakłamana propaganda antyrosyjska. Między Polską i ZSRR wieszona została prawdziwa żelazna kurtyna.

Przebrzmiałe i bezprzedmiotowe już kompleksy antyrosyjskie były pieczołowicie pielęgnowane. Ogromne, epokowe przemiany społeczno-ekonomiczne ZSRR były pomniejszane i wręcz ośmieszane. O ZSRR było, w dobrym tonie mówić jako o kolosie na glinianych nogach. I taki był nacisk tej zakłamanej propagandy, że w okresie faszyzacji Polski przez sanację i narastającej groźby hitlerowskich Niemiec, nie potrafiła jej oprzeć się oficjalna opozycja demokratyczna i nie brakło w antyrosyjskim chórze sanacyjnych agentów w PPS spod znaku Zaremby, Pużaka i Arciszewskiego oraz endeckoid alynych ludowców spod znaku Witosa, Bagińskiego czy Mikołajczyka.

I tylko najbardziej świadome elementy klasy robotniczej z obozu komunistów polskich i jednolitej frontowej lewicy socjalistycznej miały wtedy odwagę solidaryzowania się z Rewolucją Listopadową.

TA POLITYKA POZWOLIŁA NA ROZBU- DOWANIE POTĘGI HITLEROWSKIEJ. TA PO- LITYKA WOBEC ZSRR KOSZTOWAŁA NAS PONOWNĄ UTRATĘ NIEPODLEGŁOŚCI.

Jak w 1918—20 r. Piłsudski odtrącił dłoń przyjaźni, tak wiosną i latem 1939 roku Rydz i Beck odtrącili dłoń pomocy dla Polski.

Demokracja polska proklamuje politykę sojuszu z ZSRR

Dopiero w mrokach okupacji ujawniły się w Polsce siły postępowe, demokratyczne i niepodległościowe, które w oparciu o lud pracujący, wolne od ciasnego egoistycznego, klasowego podejścia obszarnczo-burżuazyjnego potrafiły słuszenie ocenić rolę ZSRR, jego niespożyte siły, udzieliły mu aktywnego, zbrojnego poparcia przez rozwinięcie antyhitlerowskiej zbrojnej akcji partyzanckiej i PROKLAMOWAŁY POLITYKĘ SOJUSZU POLSKO-RADZIECKIEGO, JAKO KANON POLSKIEJ POLITYKI ZAGRANICZNEJ ODRODZONEJ POLSKI.

Zwycięstwo ZSRR nad hitleryzmem przynosi Polsce niepodległość

Siły demokracji polskiej nie omiły się w swej ocenie. Związek Radziecki złamał grzbiet hitlerowskiej maszyny wojennej.

ARMIA CZERWONA, DZIECKO REWOLUCJI LISTOPADOWEJ WYZWOLIŁA POLSKĘ Z POD OKUPACJI HITLEROWSKIEJ. Jak Rewolucja Listopadowa i obalenie caratu umożliwiły odrodzenie Polski po pierwszej wojnie światowej tak samo ZWYCIĘSTWO ZWIĄZKU RADZIECKIEGO NAD HITLERYZMEM UMOZLIWIŁO POWSTANIE TRZECIEJ RZECZYPOSPOLITEJ.

Dzisiaj w trzydziestą rocznicę możemy już nietyko zgodnie z prawdą historyczną ocenić ogromną pomoc jaką sprawie niepodległości Polski okazała rewolucja listopadowa 1917 r. i ZSRR w 1944—45 r., dzisiaj możemy też ocenić trzyletni z górą powojenny dorobek przyjaźnych stosunków między państwami między Polską i ZSRR.

Owocna przyjaźń

Jeśli mówić o dorobku trzyletnim wspólnej pracy między Polską a ZSRR na nowych zasadach przyjaźni, ogromna większość, całe nasze społeczeństwo już dziś rozumie, jak wielką rolę odegrała przyjaźń polsko-radziecka w ustanowieniu nowych granic Rzeczypospolitej, w przesunięciu się Polski na Zachód, w odbudowie kraju.

ZSRR JEST TA SIŁA NA ARENIE MIĘDZY-NARODOWEJ, KTÓRA WBRĘW CAŁEJ REAKCJI ANGLOSASKIEJ, Z CAŁĄ SIŁĄ POPIERA STANOWISKO POLSKI. STANOWISKO NASZEGO NARODU W SPRAWIE ZIEM ODZYSKANYCH ZWYCIĘZYŁO PRZED WSZYSTKIM DZIĘKI PO-
PARTCU ZSRR.

Dzięki przyjaźni, która łączy Polskę i Związek Radziecki nowe nasze granice na zachodzie stały się granicami, które już nie mogą ulec żadnej zmianie.

Jeśli nasz kraj w ciągu tego trzechlecia w tak szybkim tempie odbudował się, że zniszczeń okresu wojennego, jeśli nasz kraj w tej chwili zalicza się do krajów, o którym nawet obserwatorzy zagraniczni, dla nas nieprzyjaźni, muszą stwierdzić, że produkuje on w odbudo-

(Dalszy ciąg na str. 3-ciej)

Łączą Polskę i Związek Radziecki

uroczystej Akademii w XXX-tą rocznicę Rewolucji Listopadowej

(Dokończenie ze str. 2-iej).

Właśnie to nie miały wpływu na tak szybkie tempo naszej odbudowy ma fakt pomocy, którą uzyskaliście ze strony bratnich narodów Związku Radzieckiego. Pomoc gospodarcza ZSRR przejawiała się w przekazaniu nam poważnych ilości surowców, w pomocy zbożem, w pożyczkach i w gotowości Związku Radzieckiego wyzyskania wszelkich swoich możliwości dla okazania nam pomocy w celu przełamania trudności powojennych, z którymi Polska się boryka. Dlatego też wbrew temu, że w ciągu tych trzech lat nasza reakcja wewnętrzna usiłowała ciągle wskrzeszać zadawnione jeszcze z okresu zaborców pochodzące, antyrosyjskie nastroje, wbrew temu, że usiłowała budzić w naszym społeczeństwie obawy wobec Związku Radzieckiego jest faktem, że w ciągu tych trzech lat na nowych zasadach operata współpraca między Polską a ZSRR doprowadziła do ogromnego wzrostu autorytetu ZSRR i uczuć przyjaźni do narodów Związku Radzieckiego w całym narodzie polskim.

Epokowe reformy przeprowadzone w naszym kraju, które umożliwiły szybką odbudowę naszego kraju i sojusz z ZSRR pozwoliły rozwinąć w naszym narodzie zrozumienie źródeł siły ZSRR.

Ustrój socjalistyczny — źródłem siły Związku Radzieckiego

Podstawowym źródłem siły ZSRR jest ustrój socjalistyczny. Istotą tego ustroju sformułował Stalin w swoim przemówieniu z okazji trzydziestolecia Rewolucji Listopadowej.

„REWOLUCJA LISTOPADOWA STAWIA SOBIE ZA CEL NIE ZASTĄPIENIE JEDNEJ FORMY WYZYSKU PRZEZ INNA FORME WYZYSKU, JEDNEJ GRUPY WYZYSKIWCZY PRZEZ INNA GRUPĘ WYZYSKIWCZY, LECZ ZNISZCZENIE WSZELKIEGO WYZYSKU CZŁOWIEKA PRZEZ CZŁOWIEKA, ZNISZCZENIE WSZELKICH GRUP WYZYSKIWCZY”.

Wiemy wszyscy, że przewrót socjalistyczny, objęcie władzy przez ludzi pracujących, na czele z klasą robotniczą, nacjonalizacja przemysłu w ZSRR, planowa gospodarka, wszystko to pozwoliło na realizację tych wspaniałych planów pięcioletnich, które właśnie stworzyły potęgę ZSRR. Historia uczy nas, że sprawdzianem postępowości i wyższości ustroju społeczno-ekonomicznego jest fakt, na ile rozwija on siły produkcyjne, na ile zapewnia on wytwarzanie większej ilości produktów, a więc i większy dobrobyt mas. Kilka cyfr, które pozwolą sobie przytoczyć, wskaże ten potężny skok, którego dokonały na rody ZSRR w rezultacie Rewolucji Listopadowej.

W 1913 r. w Rosji carskiej wydobywano 30 milionów ton węgla. W 1928 r. w 11 lat po rewolucji w ZSRR wydobywano o 6 mil. więcej tj. 36 mil. ton — w 1940 r. rok przed wojną w ZSRR wydobywano już 166 mil. ton, czyli niemal 5,5 razy tyle, niż w 1913 r. Odpowiednie cyfry dla produkcji ropy naftowej wynoszą: w 1913 r. — 9 mil. ton, w 1928 r. — 12 mil. ton, w 1940 r. — 31 mil. ton. Dla surowki żelaznej: w 1913 r. — 4 mil. ton, 1928 r. — 3,5 mil. ton, ale już w 1940 r. po pięciolatkach 15 mil. ton. Dla stali: w 1913 r. — 4 mil. ton, w 1940 r. — 18 mil. ton.

Rosnie potęga Związku Radzieckiego

Wbrew ogromnym zniszczeniom, których dokonał w ZSRR agresor hitlerowski, ostatnie 8 lata pozwoliły ZSRR już teraz zbliżyć się a w niektórych dziedzinach nawet przesiąc poziom przedwojenny. Nowy, pięcioletni plan powojenny, plan 1945—1950 r. przewidyuje wydobycie węgla kamiennego ma osiągnąć w ZSRR 500 milionów ton. Wydobycie ropy naftowej 60 milionów ton.

Produkcja surowki żelaznej wyniesie ma 50 milionów ton, stali — 60 mil. ton.

Osiągnięcie tego poziomu produkcji niewątpliwie oznaczać będzie nowy skok w rozwoju Z. S. R. R. ku nowym formom życia politycznego, ekonomicznego, społecznego, i kulturalnego.

W okresie ciężkich zapasów, jakie toczył Związek Sowiecki z agresją hitlerowską, cały świat mógł poznać rolę przemian ustrojowych, rolę ustroju socjalistycznego, jako źródła siły Związku Radzieckiego.

Kłamiwa legenda

Tłucze się u nas w Polsce legenda, rozpowszechniana przez reakcję o ogromnej pomocy materialnej, jaką otrzymał ZSRR w okresie wojny z hitleryzmem ze strony anglosasów, tłucze się legenda o tym że tylko dzięki pomocy otrzymanej ze strony Anglosasów mógł Związek Radziecki zwyciężyć. Ile w tej legendzie prawdy — świadczą następujące cyfry. Związek Radziecki w ciągu ostatnich trzech lat wojny wyprodukował 120 tysięcy

samolotów, 360 tysięcy dział, 90 tysięcy czołgów i samochodów pancernych; w ciągu tych trzech lat ZSRR otrzymał od Anglosasów — samolotów 12 tysięcy, dział 11 tysięcy i to są pozycje największe.

Zestawcie te cyfry — 120 tysięcy samolotów, wyprodukowanych przez własny przemysł i 12 tysięcy otrzymanych jako pomoc, 360 tysięcy dział wyprodukowanych przez własny przemysł i 11 tysięcy otrzymanych jako pomoc. I wtedy zobaczycie, jakie są proporcje i jak niedźna i nieuzasadniona jest legenda reakcji, jakoby ZSRR zwyciężył dzięki pomocy Anglosasów.

Istotną cechą i źródłem siły Związku Radzieckiego jest nowy prawdziwy demokratyzm socjalistyczny, jest wyzwolenie przez ten demokratyzm socjalistyczny ogromnej aktywności najszerzszych mas pracujących Związku Radzieckiego. Istotą tego demokratyzmu sformułował Lenin już na Drugim Zjeździe Sowietów, który wziął władzę w swe ręce i stworzył rząd radziecki.

Lenin mówił: „NASZYM ZDANIEM PAŃSTWO JEST SIŁNE DZIĘKI ŚWIADOMOŚCI MAS. PAŃSTWO JEST WTEDY SIŁNE, KIEDY MASY WSZYSTKO WIEDZĄ, A WSZYSTKIM MOGĄ WYROBIĆ SOBIE ZDANIĘ I NA WSZYSTKO IDĄ ŚWIADOMIE”.

Do tej myśli niejednokrotnie powraca Generalissimus Stalin. Oto co mówi on o istocie planów produkcyjnych

GRUPO BYŁOBY MYSLEĆ, ZE PLAN PRODUKCJI SPROWADZA SIĘ DO WYKAZU LICZB I ZADAŃ. W ISTOCIE RZECZY PLAN PRODUKCJI — TO ŻYWA DZIAŁALNOŚĆ W PRAKTYCE MILIONÓW LUDZI. REALNOŚĆ NASZEGO PLANU PRODUKCJI TO MILIONY LUDZI PRACUJĄCYCH, KTÓRZY TWORZĄ NOWE ŻYCIE. REALNOŚĆ NASZEGO PROGRAMU — TO ŻYWI LUDZIE, TO MY WSZYSTCY. NASZA CHĘĆ DO PRACY, NASZA GOTOWOŚĆ DO PRACY PO NOWEMU, NASZA WOLA WYKONANIA PLANU”.

Siła Związku Radzieckiego i cechą jego demokracji jest właśnie rola każdego człowieka pracy, jako świadomego uczestnika

Imperialiści amerykańscy idą w ślady hitlerowców

Trzydziesta rocznica Rewolucji Listopadowej przypada w warunkach zaostrzonej sytuacji międzynarodowej. 3 lata po wojnie wzbogaceni na wojnie imperialiści amerykańscy usiłują wyrwać ludom Europy i świata zdobyte demokratyczne, które uzyskały one w rezultacie ogromnego wkładu Związku Radzieckiego i mas pracujących do dzieła zwycięstwa nad hitleryzmem. Trzy lata po wojnie wzbogaceni na wojnie imperialiści amerykańscy powracają do tych idei, które usiłowali realizować hitleryzm, do idei panowania nad światem. Całe doświadczenie, ostatniego roku zwłaszcza wskazuje na dążenia imperialistów amerykańskich do opanowania krajów europejskich przy pomocy nacisku ekonomicznego, wykorzystując ciężką sytuację ekonomiczną zniszczonej Europy. Ostatni rok dobitnie wskazuje na rozwijające się awanturnicze tendencje wśród imperialistów amerykańskich.

Wobec tych planów imperialistów, dla nas, dla naszego kraju szczególne znaczenie ma stanowisko ZSRR w sprawie Niemiec. ZSRR JAK I MY Z CAŁĄ SIŁĄ PRZECIWSTAWIA SIĘ PLANOM AMERYKAŃSKIM ODBUDO-

ZSRR — twierdza pokoju

Jeszcze w 1925 roku mówił Stalin:

„PODSTAWĘ POLITYKI ZAGRANICZNEJ NASZEGO RZĄDU STANOWI IDEA POKOJU. WALKA O POKÓJ, WALKA PRZECIWO NOWYM WOJNOM, DEMASKOWANIE WSZELKICH KROKÓW CZYNIONYCH DLA PRZYGOTOWANIA NOWEJ WOJNY — OTO NASZE ZADANIA”.

tych wielkich procesów rozwojowych, które toczyły się w tych latach w ZSRR.

Mówił Stalin w 1933 roku na progu drugiej pięciolatki:

„MINĘŁY JUŻ CZASY, KIEDY WODZÓW UWAZANO ZA JEDYNYCH TWORCÓW HISTORII, A ROBOTNICZY I CHŁOPI NIE BYLI BRANI W RACHUBĘ. O LOSACH NARODÓW DECYDUJĄ TERAZ NIETYLKO WODZOWIE, ALE PRZEDĘ WSZYSTKIM I GŁÓWNIEM MILIONY MAS PRACUJĄCYCH. ROBOTNICZY I CHŁOPI, KTÓRZY BEZ SZUMU I HAŁASU BUDUJĄ FABRYKI I ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE, KOPALNIE I KOLEJE KOŁCHOZY I SOWCHOZY, KTÓRZY STWARZAJĄ, WSZYSTKIE DOBRĄ MATERIAŁNE, KTÓRZY KARMIA I ODZIEWAJĄ WSZYSTKICH — OTO SA PRAWDZIWI BOHATERZY I TWÓRCY NOWEGO ŻYCIA”.

Wielkie postępy gospodarki planowej w Związku Radzieckim miały ogromny wpływ na cały świat.

Nawet w takich krajach kapitalistycznych, jak Anglia i Francja, obserwujemy rozmaite próby planowania gospodarki. Ogromna siła, ogromna wyższość państwowej gospodarki, znacjonalizowanej gospodarki, znacjonalizowanego przemysłu przejawia się i w tym, że w krajach kapitalistycznych, jak Anglia rozwój sytuacji zmusza do częściowej przynajmniej nacjonalizacji. Jasna sprawa że w tych krajach ta nacjonalizacja nie może osiągnąć tej roli, jaką odegrała w Związku Radzieckim, dlatego, że jest to nacjonalizacja, oparta o utrzymanie starych zasad kapitalistycznych, że jest to nacjonalizacja przy faktycznym utrzymaniu władzy w rękach starych klas kapitalistycznych. Ale niewątpliwie te próby świadczą o ogromnej sile promieniowania idei ustroju socjalistycznego, idei gospodarki planowej Związku Radzieckiego, które budzą sympatię mas pracujących, które wykazały swoją wyższość nad systemem kapitalistycznym.

Ogromny wpływ doświadczeń Związku Radzieckiego musimy stwierdzić w krajach demokracji ludowej i musimy sobie powiedzieć, że jeśli w naszym kraju, w Polsce, w warunkach demokracji ludowej, możemy iść własnymi, polskimi drogami ku nowym, wyższym formom ustrojowym, to niewątpliwie dzieje się to dzięki temu, że mieliśmy pomoc i mamy za sobą trzydziestolecie doświadczenia i narastająca siła Związku Radzieckiego.

WY NIEMIEC, — odbudowy Niemiec imperialistycznych, odbudowy Niemiec z ogromnym potencjałem przemysłu, odbudowy Niemiec jako kraju, który będzie arsenałem amerykańskiego imperializmu w sercu Europy. Takie jest bowiem znaczenie i tylko taki jest sens planu Marshalla.

Te siły imperialistyczne, siły ekspansji imperializmu amerykańskiego są jednak o wiele słabsze, niż siły pokoju, siły narodów Europy stojących w obronie swej niepodległości i suwerenności. Jest nie do pomyślenia, żeby we Francji i we Włoszech nie narastał i nie potęgował coraz bardziej ruch przeciwko próbom opanowania całego życia ekonomicznego i politycznego tych krajów przez imperializm amerykański i przekształcania tych krajów w jakąś półkolonię amerykańską. Jest nie do pomyślenia, żeby w klasie robotniczej w Anglii, w klasie robotniczej Francji nie rozszerzał się ruch oporu przeciwko tym wszystkim, którzy sprawują w Anglii i we Francji rządy, w tej klasie przeciwko Bevinom, Ramadierom i Blumom, którzy oddają swoje kraje na łup ekspansji amerykańskiego imperializmu, którzy prowadzą przedwojenną zban krutowaną politykę monarchijską.

Niejednokrotnie Związek Radziecki wskazywał, że uważa za możliwą współpracę między Związkiem Radzieckim i państwami kapitalistycznymi, mimo różnic ustrojowych.

Stalin mówił: „DLA WSPÓLPRACY NIE JEST POTRZEBNE, ABY NARODY MIAŁY JEDNAKOWY SYSTEM. TRZEBA SZANOWAĆ SYSTEMY OBRANE PRZEZ

NARODY. TYLKO POD TYM WARUNKIEM MOŻLIWA JEST WSPÓLPRACA.”

Rosną siły pokoju

Okres ostatnich miesięcy, okres zaostrzenia się sytuacji międzynarodowej, okres coraz szerszego ujawniania się ekspansji amerykańskiej i coraz bardziej awanturniczych chwytów dyplomacji dolarowej jest jednocześnie okresem zwierania się sił obozu antyimperialistycznego obozu demokratycznego. Ogromne znaczenie dla zespolenia sił pokoju i sił stojących w obronie suwerenności narodów Europy, przeciwko imperializmowi amerykańskiemu i ulegającemu mu imperializmowi angielskiemu, odegrała narada 9-ciu partii marksistowskich. Konferencja ta oznacza początek ofensywy sił postępu, pokoju i niepodległości w Europie, przeciwko imperializmowi amerykańskiemu.

W związku z naradą 9 partii marksistowskich, kół imperialistyczne usiłowały wznieść kampanię przeciwko tym partiom, wskazując na to, że jakoby uchwały 9-ciu partii prowadzą do dalszego zaostrzenia sytuacji międzynarodowej. Jest rzeczą jasną, że kołom reakcyjnym i imperialistycznym nie może się podobać jeśli obóz demokracji usiłuje zespolić swoje szeregi i przejść do kontrofensywy. Jasne, że uchwały tej narady wzmacniają siły pokoju. Niewątpliwie siły pokoju są tak wielkie, że jeśli będą skupione, jeśli będą dość aktywne w walce przeciwko imperializmowi, to mogą zapobiec wojnie. Rola ZSRR w walce o pokój jest decydująca. Pozwole też sobie na zakończenie przytoczyć słowa Ministra Spraw Zagranicznych Związku Radzieckiego — MOŁOTOWA, powiedziane nie na długo przed wojną.

„POLITYKA POKOJOWA ZWIĄZKU RADZIECKIEGO NIE JEST JAKIMŚ ZIAWISKIEM PRZEJŚCIOWYM, WPLYWA ONA Z PODSTAWOWYCH I CODZIENNYCH POTRZEB NASZEGO NARODU, Z JEGO DĄŻENIA DO JAK NAJSZYBSZEGO PODNIENIENIA SWEGO DOBROBYTU MATERIALNEGO, Z OGROMNEJ POTRZEBY LUDZI RADZIECKICH, PRAGNĄCYCH STWORZYĆ WŁASNY, NO WY, KULTURALNY BYT, Z GŁĘBOKIEGO PRZEKONANIA NASZEGO NARODU, ŻE ZWIĄZEK RADZIECKI ROZWIĄŻE WSZYSTKIE TE ZADANIA, JEŻELI SFORA NAPASNIKÓW TRZYMANA BĘDZIE NA ŁAŃCU CHU”.

Trzeba stwierdzić, że rola ZSRR jako czynnika pokoju, jako najpotężniejszej twierdzy pokoju, zdobywa mu popularność w masach pracujących całego świata. Ku Związkowi Radzieckiemu zwracają się oczy, myśli i nadzieje wszystkich ludzi pragnących pokoju.

Nierozzerwalne więzy serdecznej przyjaźni połączyły naród polski i narody Związku Radzieckiego

W trzydziestą rocznicę Rewolucji Listopadowej, spoglądając na przeszłość, spoglądając na rolę, jaką ta rewolucja odegrała dla sprawy Niepodległości Polski w 1918 r., spoglądając na rolę, którą odegrał Związek Radziecki i Armia Czerwona w wyzwoleniu naszego kraju spod okupacji hitlerowskiej, spoglądając na okres ostatnich trzech lat współpracy Polski i ZSRR, lat przyjaźni i współpracy, opartej na nowych zasadach, trzeba stwierdzić, że były to czynniki, które zbudowały pod sojusz polsko - radziecki potężny fundament wzajemnego zrozumienia, wzajemnej sympatii i szczerzej i serdecznej wzajemnej przyjaźni.

W hołdzie bohaterom Czerwonej Armii poległym w walce o wyzwolenie Łodzi

Wczoraj wieczorem, w trzydziestą rocznicę Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Listopadowej — Łódź oddała manifestacyjny hołd żołnierzom radzieckim, poległym w bojach o wyzwolenie naszego miasta spod okupacji niemieckiej. Pod pomnik żołnierzy radzieckich — wzniesiony w parku im. Poniatowskiego — przemaszerowały delegacje partii politycznych, organizacji społecznych i młodzieżowych, związków zawodowych, robotnicy po-

szczególnych fabryk oraz oddziały Wojska Polskiego.

Zebrałi oddali hołd bohaterskim żołnierzom Armii Czerwonej, którzy polegli w boju o naszą wolność. Podkreślono również doniosłe znaczenie Wielkiej Rewolucji Listopadowej dla klasy pracującej całego świata.

Po przemówieniach poszczególne delegacje składały u stóp pomnika wieńce i kwiaty. Uroczystość zakończono odśpiewaniem pieśni robotniczych.

Rewolucja Listopadowa a niepodległość Polski

Metoda fałszowania prawdy historycznej była u nas nagminnie stosowana w okresie międzywojennym. Ale mało jest zapewne dzieł, w których prawdę ukięło pod tak grubym pokładem oszczerstw i fałszu, jak dzieła *stosunków polsko-radzieckich*.

Jeżeli sięgnęliśmy do faktów historycznych, nie trudno przekonać się, że w ciągu 30 lat swego istnienia zarówno w początkowym, jak i w późniejszym okresie Związek Radziecki konsekwentnie trzymał się zasady bezwarunkowego uznania niepodległości Polski i co ważniejsze wysunął hasło to na granie międzynarodowej wstędy, gdy nie wysuwało go realnie żadne z mocarstw europejskich. Wystarczy sięgnąć do faktów historycznych, aby przekonać się, że tylko krótkowzrocznej i awanturniczej polityce klki rządzącej Polską w zaraniu naszej niepodległości, a w szczególności awanturniczej i krótkowzrocznej polityce Piłsudskiego, przypisać należy fakt, że w stosunku między Polską a ZSRR w latach 1918—1921 wdarł się szereg broni.

Jeszcze w XIX wieku postępowi działacze Rosji carskiej wysuwali hasło niepodległości Polski i uważali ucisk narodowościowy i polityczny wobec Polaków za największą nańbę swolch rządów. Takie było stanowisko dekabrystów, takie było również stanowisko rewolucjonistów rosyjskich: Czernyszewskiego, Hiercena i wielu innych.

Nikt jednak nie wysunął hasła niepodległości Polski i innych narodów uciskanych przez carat z taką siłą i nie wysunął z tego hasła tak daleko idących wniosków, jak rosyjski socjalistyczny nich robotniczy i partia bolszewików.

W roku 1903 do programu Socjaldemokratycznej Robotniczej Partii Rosji wprowadzono punkt o prawie samookreślenia aż do oderwania się dla wszystkich narodów imperium carskiego. W pismach Włodzimierza Lenina znajdujemy niejednokrotnie uzasadnienie tego żądania i uznania prawa Polski do oddzielenia się od Rosji. To samo stanowisko uzasadniał Józef Stalin w głosnej swej pracy „Marksizm i kwestia narodowo-kolonialna”.

W marcu 1917 r. po wybuchu w Rosji rewolucji demokratyczno-burżuazyjnej i usunięciu cara, Piotrogadzka Rada Delegatów Ro-

botniczych i Żołnierskich na wniosek bolszewików 27 marca zwraca się z następującym oświadczeniem do narodu polskiego:

„Carat, który w ciągu stu lat dawił zarówno naród polski jak i rosyjski, został obalony wspólnymi siłami proletariatu i wojska. Zawiadamiając naród polski o tym zwycięstwie wolności nad wszechrosyjskim zandarmem, Piotrogadzka Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich oświadcza, że demokracja rosyjska stoi na stanowisku samookreślenia politycznego narodów i oznajmia, że Polska ma prawo do całkowitej niepodległości pod względem państwowo-międzynarodowym.”

Piotrogadzka Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich w „Ogłoszeniu do Narodu Polskiego” z 27 marca 1917 roku pisała:

„Carat, który w ciągu stu lat dawił zarówno naród polski, jak i rosyjski, został obalony wspólnymi siłami proletariatu i wojska. Zawiadamiając naród polski o tym zwycięstwie wolności nad wszechrosyjskim zandarmem, Piotrogadzka Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich oświadcza, że demokracja rosyjska stoi na stanowisku samookreślenia politycznego narodów i oznajmia, że Polska ma prawo do całkowitej niepodległości pod względem państwowo-międzynarodowym.”

„Przesyłamy Narodowi Polskiemu swe bratnie pozdrowienia i życzymy mu powodzenia w oczekującej go walce o wprowadzenie w Niepodległej Polsce demokratycznego ustroju republikańskiego”.

stoi na stanowisku uznania samookreślenia politycznego narodów i oznajmia, że Polska ma prawo do całkowitej niepodległości pod względem państwowo-międzynarodowym”.

W listopadzie 1917 r. bolszewicy obejmują władzę w Rosji. Hasło samookreślenia zostaje wprowadzone w życie.

Jednym z pierwszych dokumentów młodej Republiki Radzieckiej jest pisma przez Stałina, ówczesnego Komisarza Ludowego do Spraw Narodowościowych. „Deklaracja praw narodów Rosji”, która po raz pierwszy stawia sprawę niepodległości narodów uciskanych przez Rosję w oficjalnym oświadczeniu rządu rosyjskiego.

Pomnik bohaterskiego żołnierza Gólcza w Stalingradzie

Za tym krokiem następują dalsze. 9 września 1918 roku Rada Komisarzy Ludowych anuluje oficjalnie rozbiory Polski i przyznaje Polsce rozdartej dotychczas pomiędzy trzech zaborców prawo nie tylko do niepodległości, ale i do jedności jej ziem.

„Umowy i akty zawarte przez rząd byłego Imperium Rosyjskiego z rządami Prus i Austro-Węgier dotyczące rozbiorów Polski anulują się niniejszym bezpowrotnie w związku z ich

sprzecznością z zasadą samookreślenia narodów i rewolucyjnym poczuciem prawa narodu rosyjskiego, który przyznaje Polsce pełne prawo do niepodległości i jedności”.

Polska powstaje jako państwo niepodległe. Powstaje Polska burżuazyjna i obszarńcza, której rząd lęka się, jak ognia, „nowinek ze wschodu”, to znaczy elementarnych reform społecznych. Polska nienawidząca, jeśli chodzi

o jej koła kierownicze, Rosji Radzieckiej. Rząd Radziecki mimo to natychmiast uznaje Rząd Polski i proponuje jak najszybsze uregulowanie wszelkich spraw spornych, wraz z sprawami granicznymi (depesza Rządu Radzieckiego do ówczesnego premiera Rządu Polskiego, Ignacego Paderewskiego z dnia 10 lutego 1919 r.).

„Przesyłamy Narodowi Polskiemu swe bratnie pozdrowienia i życzymy mu powodzenia w oczekującej go walce o wprowadzenie w Niepodległej Polsce demokratycznego ustroju republikańskiego”.

„Carat, który w ciągu stu lat dawił zarówno naród polski, jak i rosyjski, został obalony wspólnymi siłami proletariatu i wojska. Zawiadamiając naród polski o tym zwycięstwie wolności nad wszechrosyjskim zandarmem, Piotrogadzka Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich oświadcza, że demokracja rosyjska stoi na stanowisku samookreślenia politycznego narodów i oznajmia, że Polska ma prawo do całkowitej niepodległości pod względem państwowo-międzynarodowym.”

„Przesyłamy Narodowi Polskiemu swe bratnie pozdrowienia i życzymy mu powodzenia w oczekującej go walce o wprowadzenie w Niepodległej Polsce demokratycznego ustroju republikańskiego”.

„Przesyłamy Narodowi Polskiemu swe bratnie pozdrowienia i życzymy mu powodzenia w oczekującej go walce o wprowadzenie w Niepodległej Polsce demokratycznego ustroju republikańskiego”.

Słynne aktorka Małego Teatru w Moskwie A. Jabłoczkina (pośrodku) oraz artystka operowa teatrów uzbeckich, Chalima Nasyrowa (na prawo) i śpiewaczka ajzaberdzińska, Szwelke Mamedowa (na lewo)

„Carat, który w ciągu stu lat dawił zarówno naród polski, jak i rosyjski, został obalony wspólnymi siłami proletariatu i wojska. Zawiadamiając naród polski o tym zwycięstwie wolności nad wszechrosyjskim zandarmem, Piotrogadzka Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich oświadcza, że demokracja rosyjska stoi na stanowisku samookreślenia politycznego narodów i oznajmia, że Polska ma prawo do całkowitej niepodległości pod względem państwowo-międzynarodowym.”

„Carat, który w ciągu stu lat dawił zarówno naród polski, jak i rosyjski, został obalony wspólnymi siłami proletariatu i wojska. Zawiadamiając naród polski o tym zwycięstwie wolności nad wszechrosyjskim zandarmem, Piotrogadzka Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich oświadcza, że demokracja rosyjska stoi na stanowisku samookreślenia politycznego narodów i oznajmia, że Polska ma prawo do całkowitej niepodległości pod względem państwowo-międzynarodowym.”

„Carat, który w ciągu stu lat dawił zarówno naród polski, jak i rosyjski, został obalony wspólnymi siłami proletariatu i wojska. Zawiadamiając naród polski o tym zwycięstwie wolności nad wszechrosyjskim zandarmem, Piotrogadzka Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich oświadcza, że demokracja rosyjska stoi na stanowisku samookreślenia politycznego narodów i oznajmia, że Polska ma prawo do całkowitej niepodległości pod względem państwowo-międzynarodowym.”

„Carat, który w ciągu stu lat dawił zarówno naród polski, jak i rosyjski, został obalony wspólnymi siłami proletariatu i wojska. Zawiadamiając naród polski o tym zwycięstwie wolności nad wszechrosyjskim zandarmem, Piotrogadzka Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich oświadcza, że demokracja rosyjska stoi na stanowisku samookreślenia politycznego narodów i oznajmia, że Polska ma prawo do całkowitej niepodległości pod względem państwowo-międzynarodowym.”

„Carat, który w ciągu stu lat dawił zarówno naród polski, jak i rosyjski, został obalony wspólnymi siłami proletariatu i wojska. Zawiadamiając naród polski o tym zwycięstwie wolności nad wszechrosyjskim zandarmem, Piotrogadzka Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich oświadcza, że demokracja rosyjska stoi na stanowisku samookreślenia politycznego narodów i oznajmia, że Polska ma prawo do całkowitej niepodległości pod względem państwowo-międzynarodowym.”

„Carat, który w ciągu stu lat dawił zarówno naród polski, jak i rosyjski, został obalony wspólnymi siłami proletariatu i wojska. Zawiadamiając naród polski o tym zwycięstwie wolności nad wszechrosyjskim zandarmem, Piotrogadzka Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich oświadcza, że demokracja rosyjska stoi na stanowisku samookreślenia politycznego narodów i oznajmia, że Polska ma prawo do całkowitej niepodległości pod względem państwowo-międzynarodowym.”

„Carat, który w ciągu stu lat dawił zarówno naród polski, jak i rosyjski, został obalony wspólnymi siłami proletariatu i wojska. Zawiadamiając naród polski o tym zwycięstwie wolności nad wszechrosyjskim zandarmem, Piotrogadzka Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich oświadcza, że demokracja rosyjska stoi na stanowisku samookreślenia politycznego narodów i oznajmia, że Polska ma prawo do całkowitej niepodległości pod względem państwowo-międzynarodowym.”

„Carat, który w ciągu stu lat dawił zarówno naród polski, jak i rosyjski, został obalony wspólnymi siłami proletariatu i wojska. Zawiadamiając naród polski o tym zwycięstwie wolności nad wszechrosyjskim zandarmem, Piotrogadzka Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich oświadcza, że demokracja rosyjska stoi na stanowisku samookreślenia politycznego narodów i oznajmia, że Polska ma prawo do całkowitej niepodległości pod względem państwowo-międzynarodowym.”

„Carat, który w ciągu stu lat dawił zarówno naród polski, jak i rosyjski, został obalony wspólnymi siłami proletariatu i wojska. Zawiadamiając naród polski o tym zwycięstwie wolności nad wszechrosyjskim zandarmem, Piotrogadzka Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich oświadcza, że demokracja rosyjska stoi na stanowisku samookreślenia politycznego narodów i oznajmia, że Polska ma prawo do całkowitej niepodległości pod względem państwowo-międzynarodowym.”

„Carat, który w ciągu stu lat dawił zarówno naród polski, jak i rosyjski, został obalony wspólnymi siłami proletariatu i wojska. Zawiadamiając naród polski o tym zwycięstwie wolności nad wszechrosyjskim zandarmem, Piotrogadzka Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich oświadcza, że demokracja rosyjska stoi na stanowisku samookreślenia politycznego narodów i oznajmia, że Polska ma prawo do całkowitej niepodległości pod względem państwowo-międzynarodowym.”

„Carat, który w ciągu stu lat dawił zarówno naród polski, jak i rosyjski, został obalony wspólnymi siłami proletariatu i wojska. Zawiadamiając naród polski o tym zwycięstwie wolności nad wszechrosyjskim zandarmem, Piotrogadzka Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich oświadcza, że demokracja rosyjska stoi na stanowisku samookreślenia politycznego narodów i oznajmia, że Polska ma prawo do całkowitej niepodległości pod względem państwowo-międzynarodowym.”

„Carat, który w ciągu stu lat dawił zarówno naród polski, jak i rosyjski, został obalony wspólnymi siłami proletariatu i wojska. Zawiadamiając naród polski o tym zwycięstwie wolności nad wszechrosyjskim zandarmem, Piotrogadzka Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich oświadcza, że demokracja rosyjska stoi na stanowisku samookreślenia politycznego narodów i oznajmia, że Polska ma prawo do całkowitej niepodległości pod względem państwowo-międzynarodowym.”

„Carat, który w ciągu stu lat dawił zarówno naród polski, jak i rosyjski, został obalony wspólnymi siłami proletariatu i wojska. Zawiadamiając naród polski o tym zwycięstwie wolności nad wszechrosyjskim zandarmem, Piotrogadzka Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich oświadcza, że demokracja rosyjska stoi na stanowisku samookreślenia politycznego narodów i oznajmia, że Polska ma prawo do całkowitej niepodległości pod względem państwowo-międzynarodowym.”

„Carat, który w ciągu stu lat dawił zarówno naród polski, jak i rosyjski, został obalony wspólnymi siłami proletariatu i wojska. Zawiadamiając naród polski o tym zwycięstwie wolności nad wszechrosyjskim zandarmem, Piotrogadzka Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich oświadcza, że demokracja rosyjska stoi na stanowisku samookreślenia politycznego narodów i oznajmia, że Polska ma prawo do całkowitej niepodległości pod względem państwowo-międzynarodowym.”

9 kwietnia 1947 r. Molotow (na Konferencji Moskiewskiej w odpowiedzi na przemówienie Marschalla i Bevina, kwestionujące granice Polski na Odrze i Nysie):

„Rząd Radziecki uważa, że decyzja w sprawie oddania tych terenów (Ziem Odzyskanych — red.) Polsce jest ostateczna. To też Rząd Radziecki nie widzi potrzeby mianowania jakichkolwiek komisji w tej sprawie”.

„Naród polski niewątpliwie zagospodaruje w całej pełni te ziemie i będzie je rozbudowywał zarówno pod względem przemysłowym jak i rolniczym. Zasoby tych ziem włączą się do ogólnych zasobów Europy dzięki rozwojowi handlu pomiędzy Polską a innymi krajami Europy. Rząd Radziecki jest przekonany, że rezultaty tego stanu rzeczy będą pomyślne nie tylko dla Polski ale też i dla wszystkich krajów europejskich”.

Scena z opery ajzaberdzińskiej „Leili i Medżun” w Państwowym Teatrze Operowym w Baku.

WILBRA
FABRYKA CHEMICZNA
»WILBRA«
ŁÓDŹ
Kilińskiego 234

BARNIKI DO DOMOWEGO FARBOWANIA TKAJIN W TORLEKACH I W GALKACH

OPRACOWANIE WE WSZYSTKICH DRUGERIACH SŁABIAKACH FARB I ART. GOSPODARZYCH.

Biała Emalia
„Herkules”
Hurtownia Naczyn Kuchennych
M. Bielecki
ŁÓDŹ
Ul. Piotrkowska Nr 31
w podwórzu
tel. Nr 269-48

Naczynia emaliowane w kolorze białobiałym z Fabryki Naczyn Emaliowanych „Praca” w Skarżysku - Kam.
Winda, miednice, czajniki, solniczki, garnki, rondle itp. w wielkim wyborze

SPOŻYWCZA SPÓŁDZIELNIA Pracowników Miejskich w Łodzi z o. u.
Założona w lipcu 1945 roku przy współudziale Władz m. Łodzi i Związku Zawodowego Pracowników Samorządu Terytorialnego i Użyteczności Publicznej — Oddział I w Łodzi.

NAJWIĘKSZA W POLSCE SPÓŁDZIELNIA TEGO TYPU

Posiada: 7 sklepów włókienniczych
9 sklepów spożywczych
sklep z pieczywem
młyn mechaniczny
2 składnice (hurtownie)
piekarnię mechaniczną
zakład krawiecki.

Udziałowców spółdzielni posiada 4.884.
Obrót za rok 1946 wyniósł sumę zł. 160.000.000
Obecnie obrót osiąga zł. 20.000.000.— miesięcznie.

Biuro główne mieści się w Łodzi przy ulicy Traugutta Nr 8.

WYTWORNIA WSTĄZEK I TASIEM
Z. PIOTROWSKI i S-ka
ŁÓDŹ, ul. Nowożyłki 43

DOM SANITARNY
Sp. z o. o.
Dział Hurtowej Sprzedaży Artykułów Aptecznych i Drogerijnych
Łódź, ul. Piotrkowska 91, tel. 121-08

Farbiarnia „WISLA”
ul. Piotrkowska Nr 265,
farbuje: przedzę, sztuki, trykoty, firanki i luźne włókno.

F. Mikulski
Manufaktura, galanteria Konfekcja damska
Łódź, ul. Piotrkowska 136
Tel. 202-19 i 147-35

Fabryka Wyrobów Dziaonych „Elmar”
Łódź, ul. Wysoka 20/22 tel. 147-88

Siódma zastawa
w Kinie „WOLNOŚĆ”
Napiórkowskiego 16
Czytajcie „Głos Robotniczy”

LABORATORIUM CHEMICZNO-FARMACEUTYCZNE
A. KOZŁOWSKI
sp. z o. o.
Warszawa—Łódź, ul. Narutowicza Nr 18
tel. 121-50
Licencja na wyrób artykułów „ODOL” i „KALODERMA”
Poleca swoje wyroby
Zakupuje wszelkie wyroby farmaceutyczne i kosmetyczne.

St. Makowski i S-ka
HURTOWNIA WYROBÓW ŻELAZNYCH
uznana przez Centralę Handlową Przemysłu Metalowego
Łódź, ul. Nawrot Nr 4. Tel. 106-86.

ZSRR W ILUSTRACJI

Już w czasie wojny dzielne kobiety i dziewczęta radzieckie wzięły olbrzymi udział w odbudowie zrujnowanych miast i wsi. (Na zdjęciu mieszkanka m. Stalino w Donbasie usuwa ślady „gospodarki” niemieckiej).

Odbudowa zniszczonych rejonów ZSRR jest podstawowym zadaniem powojennego planu pięcioletniego (1945 — 1950). Na zdjęciu inżynierowie i technicy radzieccy projektują odbudowę i budowę nowych domów mieszkalnych.

Bohaterski Stalingrad odzignął się z ruin. Utrzymane sprawnie zakłady metalurgiczne „Krasnyj Oktabr” — już dziś dają krajowi setki tysięcy ton stali i walcówki.

Słynne Stalingradzkie Zakłady Budowy Traktorów pracują całą parą. Dyrektorem ich jest Prosirow, który z bohaterą wojennego w obrocie Stalingradu przeistoczył się w bohatera odbudowy tego miasta. Na zdjęciu widzimy go (z prawej), jak ogląda produkcję fabryki z naczelnym inżynierem Makojedem.

Największe w Uzbekistanie zakłady metalurgiczne zostały wybudowane w czasie wojny. W pięcioletku przewiduje się na rok 1950 odbudowę i budowę 5.900 wielkich zakładów przemysłowych.

Te zajęcia warto zapamiętać! Znajduje się ona w Moskwie i z niej właśnie wyjechało w 1945 roku 35 trolleybusów w prezencie dla zrujnowanej przez Niemców Warszawy.

Białe, słoneczne, willowe domki otoczone zielenią. Tak mieszkają robotnicy przemysłu naftowego w Baku.

Dziecko w ZSRR jest przedmiotem specjalnej opieki państwa. Każda fabryka posiada taki jak na zdjęciu żłobek i przedszkole dla najmłodszych obywateli.

Włodzimierz Majakowski

Rozmowa z Towarzyszem Leninem

Kłębem zdarzeń, zgiełkiem powszednim
odpłynął dzień w miarowe zmierzchanie.
Dwóch nas w pokoju: ja i Lenin —
na fotografii na białej ścianie.
Usta otwarte w mocnych słów toku,
warga szczerinką wąsów napręża,
w potężnej czaszce ściśnięta głęcho
w zmarszczkach na czole ludzka myśl potężna.
Tam pewnie pod nim przechodzą tysiące...
Tam las chorągwi... rak trawa...
I wstałem z krzesła w radości jak w goracze,
chciałbym tam iść — bieżące sprawy zdawać!
„Towarzyszu Leninie, ja z własnej ochoty
nie jak na służbie, składam raport z nowin
Towarzyszu Leninie, ten kawał roboty
będzie zrobiony i już ją się robi.
Głomy, odziewamy gołę piszczele,
mocniej ciągniemy rudę i węgiel
A obok tego jest bardzo wiele
paskudztwa, bredni — jest na potęgę,
Ciężko odgryzać się, opędnąć co dzień.
Bez ciebie nie wszyscy kroku dotrzymali.
Wzdłuż naszej ziemi,

a i wokół, chodzą
bardzo duża wszelkiej kanalii.
Cała się typów galeria gromadzi.
Ani ich nazwę, ani oblicze.
Kulacy i biurokraci, lizuchy, seki-rze i pijanice —
pierś wypuczywszy spacerują dumnie.
znaczek przy piersi raz po raz skubną.
My ukróćmy ich to się rozumie.
ale wszystkich ukrócić

okropnie trudno.
Towarzyszu Leninie, gdzie fabryki dymią
i na pokrytej śniegiem i zbożem ziemi —
twoje wchłonawszy serce i imię.
myślimy, oddychamy, walczymy, żyjemy!
Kłębem zdarzeń, zgiełkiem powszednim
odpłynął dzień w miarowe zmierzchanie.
Dwóch nas w pokoju: ja i Lenin —
na fotografii na białej ścianie.
Tłum. Adam Ważyk

Iwan Franko

KAMIENIARZE

Widziałem dziwny sen. Jak gdyby tuż przede mną
Dolina niezmierną rozwarła się do dna,
A ja łańcuchem skuli, pod skoką stoję ciemną
I granit jej olbrzymi wznosi się nade mną,
A wokół mnie tysiące, takich jak i ja.
Każdemu czoło, troska, ból i żal porwały,
I tylko żar miłości goreje spod ich czoł,
Łańcuchy ręce ich jak żmieje okreciły,
A plecy ich do ziemi samej się schyliły,
Bo wszystkich jeden ciężar straszny zgina wpol.
A każdy dzierży w rękach młot żelazny, ciężki.
I nagle zabrzmiał z góry potężny głos jak grom:
„Młotami bićcie w skałę, i niechaj żadne kleski
Nie cofną was. Ni trud, ni głód, i ból niemięski
Bo wam jest przeznaczone tę skałę rozbić
[w łom].
I wszyscyśmy jak jeden podnieśli ręce w górę
I cios tysiąca młotów w granitach czarnych
[gromiał.

W tysiące stron przyskakiwały odłamki skał po
I młoty rozsadały skalistych złomów mury.
I raz po raz grzmocły w kamienne czoło skał.
Jak wodospadu ryk, jak głuche dział wystrzały,
Tak nasze młoty grzmiły ciosem raz po raz,
Zdobywał piędź za piędź pochód nasz
[wyrwały
I chociaż niejednego ranily owe skały,
My szliśmy wprzód i nic nie wstrzymało nas.
I tak idziemy wszyscy, w gromadę jedną skuci
Złączeni świętą myślą kruszymy skalny głaz
I niechaj przeklną nas i świat w niepamięć rzuci,
Torujemy prawdzie drogę, wykleci i zaszczuci,
Dopiero po nas wszędzie dla wszystkich
[szczęściła blask.
Tłum. Leon Pasternak

Maksym Rylski

Do braci Polaków!

Słyszysz — skroś noc spowitą w fale
echo odpowiedzi daje echu,
słyszysz — jak głosy hurca w dali
bijąc o ciemny granit wieków?
Słyszysz? — Podobny surmy dźwiękom
nad morzem głos Byrona krąży.
Stanął z wzniesioną dumnie ręką
Pużkin — jak pieśń odlana z brązu.
Spójrz — na „Trybunę Ludów“ wchodził
M. Kłewicz z natchnionymi słowy.
Ludzkości wznosząc się na podziw
Szewczenki wieniec łśni cierniowy.
Oto grzmi wszystkim ludom bratnim
płomiennoskrzydły śpiew pieśniarzy:
„Wszycy do walki w bój ostatni
z przemocą katów i zbrodniarzy!“
„Wszystkie narody i plemiona
na bój o słońce, o wiatr dźwięczny!
Silo, braterstwem uskrzydłona,
wroga dobijaj! Zginie nędzny!“
Wróg jest samotny w nienawiści.
Blisko, już blisko nasza zorza.
Wkrótce się wolność ludów ziści,
spłynie na ziemi i na morza.“
Tłum. Leon Pasternak

Maksym Tank

Czarnymi wiał się dym kłębami,
wryzał się w oczy, w ziemi skib,
Cofaliśmy się, paląc sami
swoje zagony i sadyby;
aby gdzie wpadnie wraza sfora,
tam gdzie się szyki wedrą wrogie,
kipiały rzeki i jeziora
i naszej pomsty pionał ogień;
aby gdy w polu się okopią,
wryją się w ziemię wściekła siła,
aby ich wrzący dusił popiół,
aby nać nimi rość mogiła!
Godzina pomsty naszej bliska!
Cofneliśmy się, by napastnik
mógł się powalić na ścierniska
porosłe dzikim zielkiem pastwisk.
Wtedy rzucimy swe wyraje,
leć jak ptaki w swoje strony.
Wzwie nas słońce ponad krajem
i naszych rzek ojczystych dzwony.
Tłum. Leon Pasternak

Henri Barbusse

STALIN

Revolucja proletariacka rozpoczęła się dnia 25 października — 7 listopada (według kalendarza gregoriańskiego). Lenin był tym, który dał znak rozpoczęcia tej wspaniałej burzy historycznej, jego to wielka dłoń widoczna jest na pierwszym planie w momencie wybuchu rewolucji. W przeddzień powstania — dnia 6 listopada pisze do Komitetu Centralnego partii, iż nadszedł wreszcie czas działania: „Zwłoka w rozpoczęciu powstania równa się śmierci... Wszystko wiśi na włosku... Wszystko jest sprawą ludu, sprawą uzbrojonych mas... W żadnym razie, w żaden sposób władza nie powinna dłużej niż do jutra pozostawać w rękach Kiereńskiego i jego popleczników... Sprawa ta musi być bezwzględnie zdecydowana dzisiaj wieczorem lub dzisiaj nocy...“

Trzeba było jasności spojrzenia daleko wyprzedzającego chwilę obecną, aby rozpocząć rewolucję proletariacką w tym momencie. Było to przecież równoznaczne ze sprowokowaniem bezpośredniej interwencji — podczas gdy wyczerpany do ostatka chłop i żołnierz domagał się gwałtownie pokoju; było to równoznaczne z postawieniem wszystkiego na jedną kartę — podczas gdy Sztab Generalny i burżuazja przygotowywały dyktaturę wojskową, a Kiereński nosił się z zamiarem delegalizacji partii bolszewickiej. Był to „skok w nieznane“. A jednak nie należy się tu dopatrywać ani ryzykownego rzucenia kości, ani też aktu rozpacz. „W nieznane“? Przecież nie dla tego, kto jak Lenin umiał wiedzieć i tutaj również wiedział — poprzez chaotyczne wstrząsy świata — że ma rację!

Gdy w późniejszych latach wyzwolona ludzkość będzie etapami swego wyzolenia, ten właśnie moment swej historii będzie święcić z największym pie-

Stalin w okresie obrony Carycyna (Stalingradu)

tyzmem z najgorętszym entuzjazmem — ten dzień 25 października — 7 listopada 1917 roku — dzień gwałtownego przejścia od rewolucji operetkowej do rewolucji prawdziwej i złożony wówczas hold tym, którzy byli jej twórcami!

„Były takie godziny — szczególnie w listopadzie 1919 r. gdy nowa republika zdwalała się być o krok od upadku. Ale ani armie białych, ani rebelie chłopskie, ani głód nie zatriumfowały nad jej wolą, a natchnione przez Lenina bataliony w łach manach zwyciężyły 14 narodów. Należy tu uwydatnić osobistą rolę Stalina — wszędzie tam, gdzie na froncie wojny domowej niebezpieczeństwo stawało się największe — posyłano Stalina.“

Jest to jedna z najbardziej zadziwiających stron kariery Stalina, jedna z najmniej znanych. Jego sposób postępowania

nia i sukcesy, które osiągnął na froncie w ciągu 2 lat wystarczyłyby, aby uczynić sławnym i popularnym każdego dowódcę.

W okresie tych 2 lat Stalin udaje się na front Carycyna z Woroszyłowem i Mininem, na front 3-go Korpusu w Perminie, z Dzierżyńskim na front Piotrogroju (podczas pierwszej ofensywy Judenicza) na front zachodni Smoleńska (kontra ofensywa polska), na front południowy (przeciwko Denikinowi, znów — na front polski w rejonie Zytomierza, ponownie — na front południowy (przeciwko Wranglowi).

Trudno sobie wyobrazić gorszą sytuację, niż ta, w której znajdowali się ludzie Rewolucji Październikowej w latach 1918 — 19 w kraju, będącym jednym wielkim polem bitwy, usianym rumowiskami i trupami, gdzie toczyła się ciągła walka o najwyższy cel wojny — ustroj polityczny.

Były to niezwykle ciężkie dni. Trzeba było wtedy widzieć Stalina. Spokojny i jak zwykle pogrążony w swych rozmyśleniach, nie spał ani w dzień, ani w noc, swą intensywną działalnością obejmując zarówno sprawy frontu, jak i sprawy Sztabu Generalnego... Stalin zachowywał spokój. Miał tylko jedną myśl — trzeba zwyciężyć. Ta niezłomna siła woli udzielała się jego najbliższymi współpracownikom i pomimo prawie że bezradziejnej sytuacji — nikt nie zwątpił w zwycięstwo.

Powróćmy jeszcze raz do indywidualności tego człowieka, który zawsze znajduje się między tym, co już zostało zrobione, a tym, co jeszcze jest do zrobienia. Dlatego też, gdy mówi się z nim o robocie, Stalin zwykł odpowiadać: „To co jest — jest niczym wobec tego, co powinno być!“

Jego historia jest szeregiem zwycięstw nad szeregiem potwornych trudności. Od 1917 nie minął ani jeden rok, by nie

dokonał czegoś, co uczyniłoby sławnym każdego innego. Jest człowiekiem z żelaza. Jego nazwisko określa go — Stalin — stal. Jest nieugięty i giętki jak stal. Jego siłą jest zdumiewająco zdrowy rozsądek, ład wewnętrzny, precyzja myślenia, nieublagana logika, szybkość i pewność decyzji, nieustanna troska o dobór takich ludzi, jakich potrzeba.

Zmarli żyją jedynie na ziemi. Lenin jest wszędzie tam, gdzie znajdują się rewolucjoniści. Ale — rzecz można — w Stalinie bardziej niż w kimkolwiek innym odnajdują się myśli i słowa Lenina. Jest Leninem dnia dzisiejszego.

Udało się nam przejrzeć niektóre tajniki jego wielkości. Jakie jest najważniejsze źródło jego geniuszu?... Rozważa i zastanawia się wiele zanim wysunie jakiś wniosek, wiele — nie znaczy bynajmniej długo. Jest niezmiernie czujny i niełatwo obdarza swym zaufaniem. Jest rozważny jak lew.

Ten człowiek o jasno zarysowanej, rzucającej blaski indywidualności jest człowiekiem prostym. Trudno się z nim zobaczyć jedynie dlatego, że stale pracuje. Gdy się idzie do niego do którejś z kremlońskich sal, spotyka się po drodze najwyższej dwie — trzy osoby: przy wejściu na schody i w przedsiönku. Ta organiczna prostota nie ma nic wspólnego z prostotą na pokaz. Nie ogranicza się do podpisywania tego, co inni napiszą — odbiera materiały i opracowuje wszystkie sam. Wszystko przechodzi przez jego ręce. Odpowiada sam, lub każe odpowiadać na każdy otrzymany przezeń list. Gdy się go spotka jest serdeczny i bezpośredni.

Stalin jest autorem znacznej ilości cennych dzieł. Wiele z nich stanowi klasyczne pozycje literatury marksistowskiej. Ale gdy spytamy go, kim jest, odpowie: „Jestem tylko uczniem Lenina i moją jedyną ambicją — to być jego wiernym uczniem“
Tłum. Z. Ł.

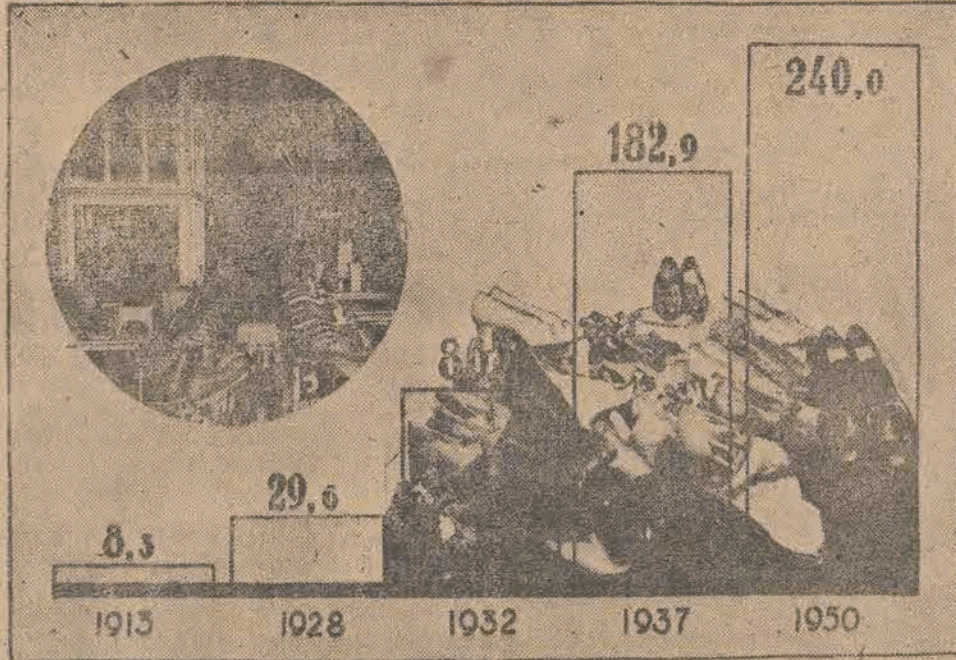
Skok o 150 lat naprzód

ZSRR - ojczyzna planu gospodarczego

Gospodarka planowa zyskała sobie dziś prawo obywatelstwa w całej Europie. Polska ma swój plan 3-letni, Czechosłowacja 2-letni, posiada plan gospodarczy Jugostawia. Węgry a nawet Anglia i Francja — kraje do niedawna klasycznej gospodarki liberalno-kapitałistycznej, starają się kierować swoim życiem gospodarczym według planu. Plan jest więc już czymś powszechnym. Ale nie wszystkim wiadomo, że ojczyzna gospodarki planowej, krajem który pierwszy dowiódł, że gospodarka planowa jest możliwa — jest Związek Radziecki.

„ELEKTRYCZNA UTOPIA” CZY RZECZYWIŚTA RZECZYWIŚTOŚĆ.

Było to blisko 30 lat temu. Był ciężki i surowy rok 1918. Młoda republika radziecka przeżywała swoje najtrudniejsze dni. Interwencja zagraniczna zagrażała samemu jej istnieniu. Szalał głód, srożył się tyfus, kraj nekany wojną i rewolucją znajdował się w ruinie. I w takiej właśnie chwili, w chwili gdy trzeba było wyteńczyć wszystkie siły, aby przetrwać najbliższy miesiąc, kiedy zdawałoby się tylko fantasta mógł myśleć o odległej przy-

Produkcja fabryczna obuwia w ZSRR w milionach par

tak, aby z kraju zacołanego i zależnego, stała się krajem gospodarczo samodzielnym.

Nie wiem, co myśleli sobie owi profesorowie i ekonomiści, technicy i inżynierowie, którzy w nieopalanym pokoju ówczesnej Moskwy i Piotrogradu, o głodzie i o chłodzie pracowali nad ustaleniem, jak za 10 lat będzie wyglądać oblicze gospodarcze Rosji.

Większość z nich z pewnością uważała Lenina za maniaka, za nieracjonalnego utopistę.

Ale minęły zaledwie dwa lata i w grudniu 1920 r. na VIII Ogólnorosyjskim Zjeździe Rad uchwalony został Państwowy Plan Elektryfikacji Rosji. Był to pierwszy na świecie długofalowy plan gospodarczy. Stawał on przed Rosją zadanie zwiększenia od 80 do 100 proc. poziomu produkcji przemysłowej w porównaniu z poziomem 1913 r., a dziesięciokrotnienie produkcji w porównaniu ze stanem ówczesnym. Plan przewidywał budowę ok. 30 elektrowni, rozbudowę podstawowych gałęzi produkcji, zastosowanie energii elektrycznej w rolnictwie.

Tylko ten kto wie lub pamięta, jaka rozpaczliwa była w tym czasie sytuacja gospodarcza Rosji (produkcja stała wynosiła około 3 proc. poziomu przedwojennego), potrafi ocenić śmiałość tego planu. Angielski pisarz Herbert Wells nazwał go „elektryczną utopią”. Ale minęło kilka lat i okazało się, że rację miał nie „trzęsawy” Wells, ale „utopista” Lenin. Plan został wykonany.

PIERWSZA PIĘCIOLETKA — START DO SKOKU O 150 LAT.

Plan Goerla obliczał okres odbudowy gospodarki ze zniszczeń wojennych na lat dziesięć. Tymczasem proces ten trwał od roku 1921 do r. 1926 to znaczy lat pięć. W roku 1927 można już było przystąpić do zestawienia wyciecznych nowego planu, a w kwietniu 1929 r. został na wniosek Stalina i jego najbliższych współpracowników przyjęty plan gospodarczy na okres od r. 1928 do r. 1933 — popularnie zwany pierwszą pięciolatką.

Jeżeli poprzedni plan był planem odbudowy — nowy plan przewidywał budowę ciężkiego przemysłu i przemysłu budowy maszyn, co miało doprowadzić do przekształcenia ZSRR z kraju rolniczego w kraj przemysłowo-rolny. Innymi słowy chodziło o to, aby w ciągu tych pięciu lat zacząć nadrobić przeszło 150-letnie zacofanie carskiej Rosji w zakresie rozwoju gospodarczego.

I ten plan został wykonany, przy tym nie w pięć lat, a w cztery lata i trzy miesiące. Aby zdać sobie sprawę czego dokonano, wystarczy powiedzieć, że jeżeli w roku 1928 produkcja przemysłowa stanowiła ok. 40 proc. ogólnej produkcji ZSRR — w roku 1932 stanowiła już 70 proc., że w ciągu pierwszej pięciolatki zbudowano od podstaw cały szereg gałęzi przemysłu, których Rosja poprzednio w ogóle nie posiadała, że uruchomiono w tym czasie 1500 nowych fabryk. Start do skoku o 150 lat został dokonany.

Wydajność pracy nade wszystko. Wykonanie z powodzeniem pierwszego planu pięcioletniego pozwoliło skonstruować plan na lata 1933 — 1937, który wysuwał nowe, jeszcze śmielsze zadania. Stworzenie podstaw gospodarki wymagało od narodu radzieckiego, olbrzymiego wysiłku. Bez pożytek, bez pomocy zagranicznej odmawiając sobie bardzo wiele budowano kopalnie, huty i walcownie, rafinerie ropy, linie kolejowe itd. Teraz centralna sprawa stała się wykorzystanie ten nowy aparat wytwórczy, zastosowanie nowoczesnych metod produkcji, zwiększenie wydajności pracy i jak najwięcej wytwarzać.

WYDAJNOŚĆ PRACY NADE WSZYSTKO.

Tymczasem na pierwszym planie nie stała jeszcze produkcja obuwia i odzieży, artykułów zbytku. Stopa życiowa obywatela radzieckiego była niska. Warunki życiowe ciężkie. Tymczasem trzeba było jeszcze produkować przede wszystkim stal, węgiel, naftę i obrabiarki, samochody ciężarowe i wagony, traktory i kombajny, a nie jedwabne pończochy. Ale budowano wielki gmach i trzeba było zaczynać nie od salonów lecz od fundamentów.

„Kadry decydują o wszystkim” mówi Stalin w czasie II-ej pięciolatki i kadry zdecydowały. W końcu 1947 roku wydajność pracy w przemyśle radzieckim zwiększyła się blisko dwukrotnie, a produkcja wzrosła wielokrotnie. Przemysł radziecki i rolnictwo radzieckie dorównały i wyprzedziły gospodarkę krajów pod względem wyposażenia technicznego. Skok o 150 lat został wykonany. Związek Radziecki stał się potęgą gospodarczą.

Mimo że tempo rozwoju przemysłu radzieckiego było nieznanne dotychczas w historii, produkcja przemysłu i rolnictwa radzieckiego na głowę ludności pozostawała jeszcze znacznie mniejsza niż w Anglii, Ameryce, czy Niemczech. Trzecia pięciolatka radziecka (1938 — 1942) postawiła na porządku dziennym sprawę gwałtownego podniesienia stopy życiowej ludności. Dośćnięcia i prześcignięcia.

Mimo że tempo rozwoju przemysłu radzieckiego było nieznanne dotychczas w historii, produkcja przemysłu i rolnictwa radzieckiego na głowę ludności pozostawała jeszcze znacznie mniejsza niż w Anglii, Ameryce, czy Niemczech. Trzecia pięciolatka radziecka (1938 — 1942) postawiła na porządku dziennym sprawę gwałtownego podniesienia stopy życiowej ludności. Dośćnięcia i prześcignięcia.

DOŚCIGNIĄĆ I PRZEŚCIGNĄĆ.

Mimo że tempo rozwoju przemysłu radzieckiego było nieznanne dotychczas w historii, produkcja przemysłu i rolnictwa radzieckiego na głowę ludności pozostawała jeszcze znacznie mniejsza niż w Anglii, Ameryce, czy Niemczech. Trzecia pięciolatka radziecka (1938 — 1942) postawiła na porządku dziennym sprawę gwałtownego podniesienia stopy życiowej ludności. Dośćnięcia i prześcignięcia.

Mimo że tempo rozwoju przemysłu radzieckiego było nieznanne dotychczas w historii, produkcja przemysłu i rolnictwa radzieckiego na głowę ludności pozostawała jeszcze znacznie mniejsza niż w Anglii, Ameryce, czy Niemczech. Trzecia pięciolatka radziecka (1938 — 1942) postawiła na porządku dziennym sprawę gwałtownego podniesienia stopy życiowej ludności. Dośćnięcia i prześcignięcia.

cia pod tym względem przodujących państw Europy i Ameryki

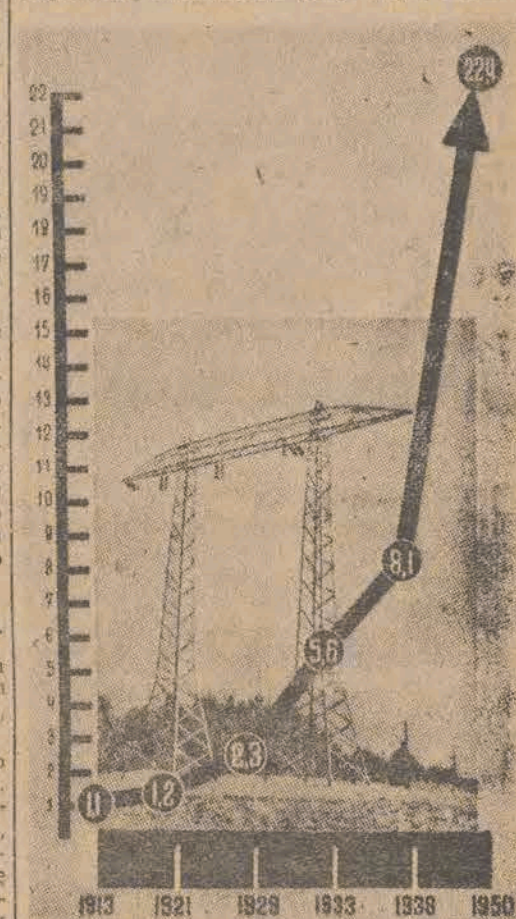
To zadanie miało zostać dokonane w ciągu 15 lat. Trzecia pięciolatka postawiła sobie za zadanie prawie dwukrotny wzrost spożycia artykułów pierwszej potrzeby. Niezależnie od tego miała to być pięciolatka szczególnego rozwoju przemysłu chemicznego i przemysłu stal specjalnych, a produkcja całego szeregu innych gałęzi produkcji miała wzrosnąć bardzo znacznie w szczególności przemysłu wojennego.

Wykonanie trzeciej pięciolatki przerwała wojna. Wojna zmusiła do gruntownego przebudowania planu, ale wojna też wykazała, jak zbawienna okazała się dla ZSRR droga planowej gospodarki i systematycznego uprzedmiotowienia kraju. Bez tego nie byłoby ani aktywnej obrony w latach 1941—1942, ani zwycięstwa nad Niemcami w roku 1945.

A gdy tylko umilkły działa, powstał nowy plan — plan odbudowy.

PLAN ODBUDOWY.

Plan odbudowy gospodarczej ZSRR stawiał przed gospodarką zadanie zagojenia ran zadanych przez wojnę. Osiągnięcie w roku 1942 przedwojennego poziomu produkcji, a następnie przekroczenia tego poziomu. Plan ten podejmuje rzucone podczas trzeciej pięciolatki hasło osiągnięcia najwyższej na świecie konsumpcji na głowę ludności, co ma zostać urzeczywistnione w toku kilku pięciolatek. Najbardziej zniszczonym przez wojnę kładzie

Poleźny wzrost produkcji elektrycznej (moc elektrowni w milionach kilowatów)

się największy nacisk na podniesienie stopy życiowej ludności.

Dotychczasowe doświadczenie pozwala sądzić, że i ten plan zostanie z powodzeniem wykonany.

JAK SIĘ „MEBLUJE” PAŃSTWO.

Słyszysz się często pytanie, dlaczego mimo olbrzymiego rozwoju produkcji w ZSRR „nie przelewa się tam”, dlaczego ludzie żyją tam ciężko, dlaczego stopa życiowa była tam niższa, niż na Zachodzie Europy. Odpowiem na to porównaniem: Gdy ktoś musi kupić sobie meble do dwupokojowego mieszkania, a nie ma kapitałów, nie wydeje pieniędzy na wystawne obiady, a czasem musi sobie odmówić i skromnego obiadu. Związek Radziecki odziedziczył „puste mieszkania olbrzymich rozmiarów” — odziedziczył Rosję bez przemysłu, zacofaną w stosunku do reszty Europy o ponad 150 lat. W ciągu lat trzydziestu „meblował” ją bez pomocy z zewnątrz, „meblami”, które gdzieś indziej gromadziły się w ciągu setek lat. Rzecz jasna, że obywatel radziecki musiał zaciśnąć pas. Ale za to dziś Związek Radziecki ma szansę stać się bardzo szybko krajem o najwyższej stopie życiowej. Jest to skutek radzieckiego ustroju i rodzaju gospodarki planowej.

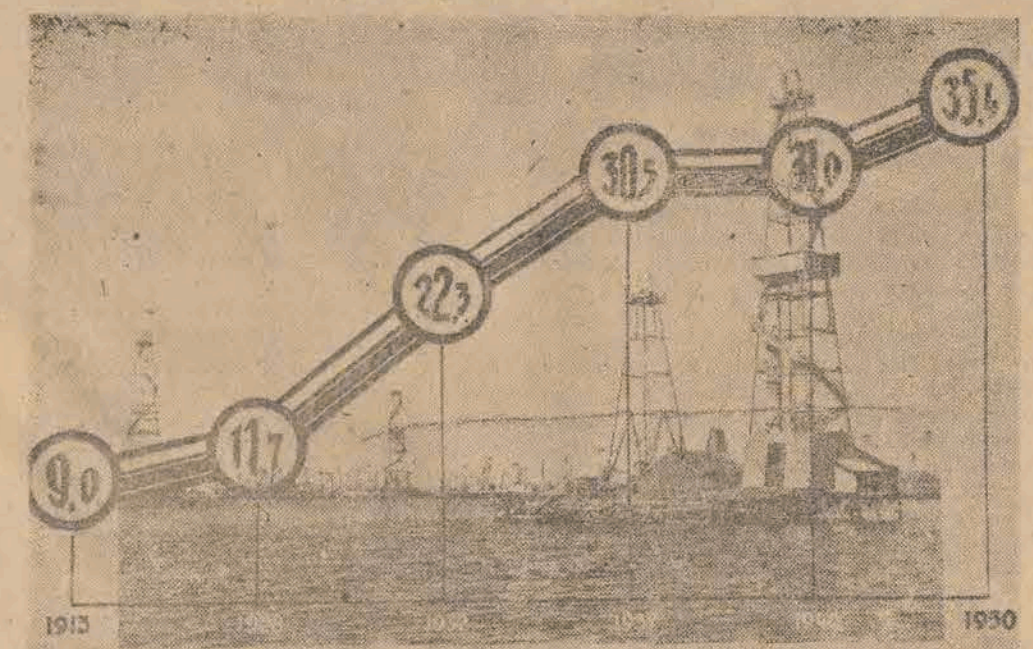
Jerzy Borowiecki.

Produkcja tkanin w ZSRR w milionach metrów

szłości, ówczesny premier Rządu Radzieckiego Włodzimierz Lenin polecił Rosyjskiej Akademii Umiejętności opracować plan odbudowy gospodarczej. Powołano szereg komisji, których zadaniem miał być przygotowanie szkieletowego planu przebudowy życia gospodarczego Rosji

Nowy ośrodek przemysłu naftowego w pustyni Kara-kum

Wzrost produkcji ropy naftowej w ZSRR (w milionach ton)

Na terytorium republiki Turkmęńskiej w okolicach góry Nebit-Dag tworzy się nowy wielki ośrodek przemysłu naftowego. Pierwsze 200 szybów powstało w tej okolicy dopiero w latach wojennych, nowa pięciolatka przewiduje wywiercenie jeszcze 500 szybów.

Nigdzie indziej prace wiertnicze nie są związane z pokonywaniem tak wielkich trudności, jak na tym pustynnym terenie, położonym daleko od ośrodków przemysłowych, w okolicy pozbawionej całkowicie wody, gdzie stałe panują tropikalne upały. Ale wszystkie te trudności nie potrafią zniechęcić pionierów geologów i techników. W ostatnich latach u stóp Nebit-Dagu wyrósł już osiedle, do któ-

rego sprowadza się wodę ze źródeł podskórnych, znajdujących się w odległości przeszło 100 km od tego nowego miasta.

Najcięższym wrogiem mieszkańców Nebit-Dagu są lotne piaski pustyni. Podczas burzy piaskowej, trwającej niekiedy kilka dni, lawice piasku zasypują niemal całkowicie nie tylko domy, ale i szyby naftowe, które trzeba nanowo „oczyszczać”. Pomimo tych trudności przemysł naftowy w okręgu Nebit-Dag rozwija się pomyślnie. Na terenie tej republiki powstał szereg rafinerii, na miejscu oczyszczających ropę naftową z szybów Kara-Kumskich.

Milionowe nakłady podręczników

W okresie 1944—46 roku w ZSRR zostało wydane 1300 podręczników dla wyższych zakładów naukowych z różnych dziedzin wiedzy. Ogólny nakład wydanych podręczników dla szkół wyższych wyniósł 9 miliardów egzemplarzy.

Ilość podręczników szkolnych na użytek szkół średnich oraz powszechnych wydanych

od 1934 do 1946 roku włącznie wynosił 731 732 milionów egzemplarzy. Liczba ta obejmuje ilość podręczników dla szkół z rosyjskim językiem wykładowym, natomiast dla szkół uczących w językach innych narodowości radzieckich, w tym samym okresie wydano 385 milionów egzemplarzy podręczników szkolnych.

(P.)

Najpotężniejsze państwo walczy o pokój

Trzydzieści lat istnieje Związek Radziecki. Praktyka tych trzydziestu lat dowiodła, że wrogowie Związku Radzieckiego są zawsze wrogami pokoju i demokracji na świecie. Tak było dawniej i tak jest dzisiaj.

Praktyka tych trzydziestu lat dowiodła, że Związek Radziecki stał zawsze na straży prawa narodów — silniejszych i słabszych — do samostanowienia, do wolności, do suwerenności, do pokoju. Tak było dawniej i tak jest dzisiaj.

Czymże stałaby się Organizacja Narodów Zjednoczonych, gdyby zabrakło w niej Związku Radzieckiego? Czyją trybuną byłaby trybuna Narodów Zjednoczonych, gdyby nie rozlegał się z niej głos Mołotowa i Wyszynskiego, gdyby za ich pośrednictwem nie promieniowała z niej wielka, twórcza myśl Stalina? Czyż Organizacja Narodów Zjednoczonych nie byłaby wtedy zwykłą osłoną dla najeźdźców, imperialistów i kandydatów na nowych panów świata, jak nią była niesławnej pamięci Liga Narodów? Czyż głos demokracji ludowych, głos wszystkich milionów prostych ludzi, pragnących pokoju, nie byłby wtedy po prostu zakrzyczany przez głos podlegaczy wojennych? Jeżeli tak nie jest, to dlatego, że dzisiaj jest Związek Radziecki znów skalną opoką na straży powszechnego bezpieczeństwa, powszechnego pokoju, magnesem, przyciągającym i jednoczącym wszystkie siły postępu.

Zasadniczy sukces, jaki odniosła polityka radziecka w przebiegu i w wyniku wojny, pogłębił się jeszcze i pogłębia się z dniem każdym, w miarę tego, jak coraz bardziej powszechnie rozumiała staje się konstruktywne, pokojowa polityka Związku Radzieckiego. Siły demokracji i pokoju są wielkie. Zjednoczone — są o wiele większe, niż ciemne siły, pragnące wywołać wojnę. W ofensywnej walce o pokój mają dzisiaj poparcie najpotężniejszego państwa na świecie — Związku Radzieckiego.

Toteż miliony prostych ludzi nad Jangtsekiangiem, Nilem, Wisłą, Sekwaną, Tamizą czy Missisipi, patrzą w stronę Moskwy z nadzieją i otuchą. Wiedzą, czują, że państwo robotniczo-chłopskie, pierwsze państwo socjalistyczne

na świecie, nie chce wojny, choć dowiodło, jak potrafi wojować, gdy jest napadnięte. Wiedzą, czują, że to państwo nie bogaci się na wojnie, to państwo pragnie twórczej, pokojowej pracy, która pomnaża dobrobyt wszystkich jego obywateli. Wiedzą, czują, że nie ma różnicy między interesami państwa radzieckiego i ich interesami, gdyż Związek Radziecki chce bronić i broni praw człowieka do spokojnego, twórczego życia.

Władysław Korczyc

generał broni

Strategia zwycięstwa

„Zasługa Moskwy polega na tym, że bezustannie demaskuje ona podlegaczy wojennych i skupia pod sztandarem pokoju wszystkie miłujące pokój narody. Wiadomo, że miłujące pokój narody z otuchą spoglądają na Moskwę, jako na stolicę wielkiego, pokojowego państwa, jako na potężną ostoję pokoju”. (Z orędzia Józefa Stalina z okazji 800-lecia Moskwy).

W operacjach radzieckich okresu drugiej wojny światowej uderza doskonałość formy. Przebieg i wynik bitew sjęzonych na wschodzie jest rezultatem wszechstronnego planowania, głębokiej myśli strategicznej i operacyjnej, w pełni skryształizowanej doktryny wojennej.

Łatwo dostrzec, że prądródem radzieckiej doktryny wojennej są doświadczenia wojen do mowych z okresu rewolucji. W operacjach ówczesnych widzimy już zaczątki operacyjnej i strategicznej myśli radzieckiej, która tak wspaniale rozwinęła się w czasie drugiej wojny światowej.

Doświadczenia wojny domowej konsekwentnie wykorzystano w okresie późniejszym. Głębia analiza, źródłowe studia teoretyczne i doświadczalne, kształtowały i rozwijały radziecką myśl wojskową.

Pod kierownictwem generalissimusa Stalina, i całej plejady wyższych dowódców radzieckich doświadczenia te wykryształizowały się w nową harmonijną doktrynę wojenną, która świeciła bezprzykładny triumf na polach bitew drugiej wojny światowej.

U podstaw tego triumfu leżą historyczne przemiany zapoczątkowane przez Wielką Rewolucję Listopadową. I dlatego słuszność miał publicysta, „Manchester Guardian” który w roku 1944 pisał, że „siły, które wyzwoiliły Rosję

Zofia Kosmodemiańska — bohaterka Związku Radzieckiego

się 7 listopada 1917 roku, przekształciły ją w jedno z najpotężniejszych państw świata”.

Miniona wojna pokazała dowodnie, do jakich celów zdolna jest armia radziecka — armia, opierająca się o potęgę materialną, swego kraju i o potęgę moralną swego żołnierza, armia, która zerwała raz na zawsze z kastowością korpusu oficerskiego, i otworzyła szeroko drzwi przed synami ludu.

Miniona wojna pokazała dowodnie niedoścignione walory radzieckiej strategii, która we wszystkich warunkach potrafi zastosować najbardziej nowoczesne, najbardziej skuteczne środki walki, strategii, która zasłużenie i na stałe zyskała sobie miano strategii zwycięstwa.

Nic więc dziwnego, że operacje armii radzieckiej stały się wzorem dla sztabów i dowódców wszystkich armii świata, stały się przedmiotem drobiazgowych studiów i analizy we wszystkich akademiach wojskowych.

Nie trudno wobec tego ocenić ogromne znaczenie faktu, że Odrodzone Wojsko Polskie — wykorzystując wszystkie pozytywne wzory — ma przede wszystkim pełną możliwość czerpania z bezcennego skarbcza doświadczeń swej wielkiej sojuszniczki — armii radzieckiej.

Kwiat radzieckiej inteligencji wyrósł z ludu

Ciekawe wyniki ankiety

Z jakich warstw narodu rekrutuje się wspólna inteligencja radziecka? Na powyższe pytanie daje odpowiedź ankieta, przeprowadzona przez czasopismo „Ogoniok” wśród radzieckich uczonych, działaczy społecznych, kierowników przedsiębiorstw przemysłowych, artystów i wybitnych wojskowych.

Bohater obrony Sewastopola, dowódca floty czarnomorskiej, admirał Oktjabrski, był — jak wynika z ankiety — pastuchem. Znany dowódca floty północnej w czasie ostatniej wojny, obrońca Murmańska i komunikacji morskich, łączący ZSRR z Wielką Brytanią i Ameryką, admirał Golowko — obecny szef sztabu głównego radzieckich sił morskich, jest synem wiejskiego felczera.

Dyrektor potężnych zakładów metalowych w Kuźniecku, Roman Bielani, również pochodzi z biednej rodziny chłopieckiej. Piotr Kriwonos, odznaczony tytułem bohatera pracy socjalistycznej, obecny dyrektor generalny kolei donieckich, jest synem cieśli i do niedawna sam był maszynistą kolejowym. Dyrektor zakładów elektrotechnicznych w Rydze — Jerzy Gajle — to były robotnik leningradzki.

Z analogicznych danych, opublikowanych przez dziennik „Krasnaja Zwiezda”, wynika, że dyrektor wielkich zakładów moskiewskich „Sierp i Młot”, jest byłym zdunem tych zakładów. Dyrektor potężnych zakładów samochodowych imienia Stalina, b. minister Lichaczew rozpoczął swoją karierę jako szofer. Dyrektor moskiewskich zakładów „Krasnyj Proletarij”, Worobiov, był uczniem ślusarskim tych zakładów, zaś ślusarz tych zakładów, Taraniczew, jest obecnie wiceministrem.

Ciekawe są również biografie kierowników górnictwa radzieckiego. Tak na przykład kierownik trustu „Snieżman Antracyt”, Iwan Tkaczew, dyr. komb. „Rostowugel”, Kartaszow oraz kierownik trustu „Nieswietaj Antracyt”, Stadniczenko — to górnicy z działa przadziadów. Z ludu pochodzą działacze państwowi, uczeni oraz inteligencja wszystkich narodowości ZSRR. Dyrektor Tuwińskiego Instytutu Badawczego, Leonid Czadamba, jest synem myśliwego, który, podobnie, jak wszyscy mieszkający Tuwy, spędził życie w głuchej tajdze. Władza radziecka przyniosła po raz pierwszy kulturę do tego kraju. Obecnie Czadamba jest znanym uczyonym radzieckim.

Poeta Tadżykistanu — Sadredyz Ajni, oświadczył w odpowiedzi na ankietę: „Mam lat 70, ale mogę powiedzieć, że żyję wszystkiego 30 lat, gdyż całą swą twórczość zawdzięczam jedynie władzy radzieckiej”.

Karol Mirski.

Armia wolności narodów — Armia pokoju

Czerwonogwardzista w 1917 r.

Armia Radziecka narodziła się w ogniu walki z Niemcami. Pierwsze jej doświadczenia bojowe — to bitwy pod Pskowem i Narwią w dniu 23 lutego 1918 roku z wyborowymi pułkami niemieckimi, które posuwały się podówczas w kierunku Piotrogrodu, po wiarołomnym zerwaniu przez Niemców zawieszenia broni. Niemcy liczyli na słabość młodego organizmu Republiki Radzieckiej. Popelnili jednak grubą omyłkę. Patriotyczni robotnicy i chłopcy, walczący pod sztandarami swej władzy ludowej, zadali im klęskę.

Lenin pisał wówczas — „Udało nam się uzyskać przewagę w sytuacji. W miejsce 10-cio milionowej armii, stale znajdującej się w odwrocie, nie umiejącej znieść okropności wojny, armii, która rozumiała, że jest to wojna zbrodnicza, zaczęła powstawać setka po setce tysięcy, armia socjalistyczna, która wie o co walczy i która gotowa jest ponieść ofiary i cierpienia większe, niż za caratu, ponieważ wie, że broni swej własnej sprawy swej ziemi, swojego prawa do fabryk, że broni ludu pracującego”. (Lenin, Dzieła Zebrane, tom 34, str. 61).

Słowa wielkiego twórcy Rewolucji Listopadowej określały te ideały i zadania, jakim miała oddać służbę i jakie miała realizować Armia Radziecka, wskazywały na źródła jej nowej siły, która znalazła tak dobitny wyraz w wojnie z niemieckim faszyzmem.

Jeszcze na początku wojny, 7 listopada 1941 roku, Józef Stalin zwracając się do żołnierzy Armii Radzieckiej powiedział:

„Na was patrzy cały świat, jako na siłę, która jest zdolna zniszczyć hultajskie hordy najeźdźców niemieckich. Na was, jako na swoich oswobodzicieli patrzą pobite narody Europy, które dostały się w jarzmo niemieckich najeźdźców. Przypada wam w udziale wielka misja wyzwolenicza. Bądźcie godni tej misji”.

Słowa wielkiego wodza narodów radzieckich przypominają nam te ideały, o jakie walczyli niejednokrotnie polscy bojownicy wolności, wypisując na swych bojowych sztandarach hasło „Za waszą i naszą wolność”. Te ideały Armia Radziecka przetworzyła w czyn. Nie ograniczając się do zniszczenia wroga, na własnym terytorium, spełniała istotnie swą misję wyzwoleniczą. Stała się Armią — Wyzwolicielką dla której wdzięczność zachowają na zawsze narody Europy.

Siła Armii Radzieckiej posiadała i posiada jeszcze jedną niewzruszoną i nieznaną gdzieś indziej podstawę. Była i jest nią wzajemna przyjaźń i ścisła współpraca wszystkich narodów Związku Radzieckiego. Polityka narodowościowa ZSRR, polityka równouprawnienia i współpracy wszystkich ludów zamieszkujących olbrzymie terytorium radzieckiego państwa — doniosłe osiągnięcia tej polityki i tej współpracy stworzyły ów klimat nieugiętej walki i zwycięstwa, w którym każdy obywatel radziecki bez względu na narodowość, rasę, wyznanie, czy miejsce zamieszkania, uważał za swój największy obowiązek obronę wspólnej ojczyzny.

Żołnierz radziecki górował nad wychowanym w „ideologii bandyty” żołnierzem niemieckim przede wszystkim świadomością celów walki, swoją postawą moralną, tym hartem duchowym, który zdecydował o zachowaniu przezeń pełnej wiary w zwycięstwo i w swoich dowódców w okresie początkowych niepowodzeń. Górował również swą inicjatywą osobistą, która była jednym z ważnych czynników radzieckiej strategii wojennej, co szczególnie ujawniło się w walkach partyzanckich na tyłach wroga.

Tak więc historyczne zwycięstwo armii radzieckiej nad najeźdźcą hitlerowskim było zwycięstwem wielkiej sprawy postępu i wolności. Wypływa ona z rozwoju moralnych i twórczych sił społeczeństwa radzieckiego, z jego ustroju państwowego i socjalnego, zrodzonego przez Wielką Rewolucję Listopadową.

Dzieje armii radzieckiej są ściśle zespolone z historią radzieckiego budownictwa socjalistycznego. Bez „pięściolatek”, stworzenia potężnego ciężkiego przemysłu, bez przebudowy ustroju rolnego, bez rozwoju oświaty i nauki nie mogłoby być stworzyć najpotężniejszej w świecie armii radzieckiej.

W czasie wojny armia radziecka była zaopatrywana w dostateczną ilość broni i zapasów żywnościowych. W laboratoriach i wielkich wytwórniach przemysłowych dokonywała się nieustanna twórcza praca badawcza i konstrukcyjna, doskonała ożę walki. W ciągu trzech ostatnich lat wojny rozbudowany na Uralu, w okręgu moskiewskim, w Azji Środkowej i na Syberii przemysł radziecki produkował rocznie ponad 30 tysięcy czołgów i samochodów pancernych, około 40 tysięcy samolotów, około 120 tysięcy armat różnego kalibru, do 450 tysięcy ręcznych i ciężkich karabinów maszynowych, ponad 3 miliony karabinów, około 2 miliony automatów i około 100 tysięcy miotaczy min.

Jednocześnie nieustannie kształcono wielkie ilości wykwalifikowanych sił technicznych dla armii.

Warto też wspomnieć, że w armii radzieckiej jeszcze na wiele lat przed wojną nie było analfabetów, istniało natomiast 14 akademii i wojskowych fakultetów i około 100 szkół wojskowych. Rozwój oświaty w ZSRR stanowił również jeden z czynników zwycięstwa.

Wszystkie te wyżej wymienione elementy zjednoczył w jedną syntetyczną całość geniusz strategiczny Józefa Stalina i talenty sztabu głównego armii radzieckiej i jej poszczególnych dowódców. Dzięki nim armia radziecka nie została zaskoczona niemiecką taktyką wojenną, ale potrafiła pobić wroga, kierując ostrze tej taktyki przeciwko niemu samemu. Niemiecki system wojny „błyskawicznej” armia radziecka udoskonaliła z chwilą, gdy przeszła do kontrofensywy, zamieniła wojnę ruchomą w ofensywę bez przerwy, atakując wroga zimą i latem, bez względu na warunki atmosferyczne.

Po zwycięskiej wojnie z hitleryzmem armia radziecka stojąc na straży granic i polityki pokojowej Związku Radzieckiego zabezpiecza jednocześnie dzieło pokoju powszechnego. Jest wcieleniem niezłomnej woli ludów radzieckich do obrony swej wolności. Jest potężnym niezwykłym ramieniem zbrojnym socjalizmu i demokracji, — zdolnym do przeciwdziałania się wszelkim próbom agresji, — wszelkim ezaleńcym planom nowych pretendentów do panowania nad światem.

Człowiek — to brzmi dumnie!

W krainie poszanowania wartości ludzkich

Radzieccy obywatele o sobie i swych losach

Wielki pisarz radziecki, Maksym Gorkij, kiedyś w jednym ze swoich utworów powiedział: „Człowiek — to brzmi dumnie”. Istotnie znaczenie tego aforyzmu, po wiekach bezprawia i poniżenia godności ludzkiej za czasów caratu, dopiero po Rewolucji Listopadowej stało się zrozumiałe i jasne dla każdego z ludzi radzieckich. Bo właśnie dzięki zdobyciom Rewolucji, dzięki wielkim i zasadniczym przemianom społecznym, które zaszły w rezultacie tej Rewolucji, — dzisiejszy człowiek radziecki stał się gospodarzem i panem swego losu, wyrzucił w pełni, iż nie jest niewolnikiem, a tym, kto sam buduje i tworzy swoje życie.

Aby poznać życie jakiegoś kraju — najlepiej jest poznać ludzi tego kraju, i nie koniecznie wielkich i sławnych. Lecz tych zwykłych szarych ludzi z dumą, którzy w swojej masie właśnie tworzą i kraj i jego życie.

Posłuchajmy, co mówią o sobie zwyczajni radzieccy ludzie. Ich wypowiedzi zebrał Moskiewski Instytut Badań Socjologicznych. W prostych i pełnych bezpośredniości słowach odmalowują obywatele radzieccy swe życie codzienne.

Stary robotnik W. Rogaczew opowiada o swym niewesołym dzieciństwie: „od dziecka pracowałem w warsztacie ślusarskim. Z początku płacono mi 1 rubel 50 kop. tygodniowo. Żadnej szkoły ani ja, ani moi koledzy ślusarze nie ukończyli. Gdy wybuchła Rewolucja, miałem 30 lat i pracowałem w Charkowie.

Zupełnie inaczej ułożyło się życie moich dzieci. Mam ich czworo. Starszy syn liczy już sobie 40 lat, a młodszy — urodził się w dwa dni po Rewolucji Październikowej. Wychowałem również, jak swoje, dwie córki mego brata, które po jego śmierci zostały sierotami.

Państwo pomogło mi, prostemu robotnikowi, dać wszystkim dzieciom wyższe wykształcenie. Starszy syn pracuje na Uralu. Jest inżynierem-chemikiem. Siostrenka Olga jest chirurgiem. Pracuje obecnie w Kazachstanie. A młodszy syn — Jerzy — jest technologiem. Mam już 6 wnuków. Mam obecnie przeszło 60 lat. Więcej już nie pracuję. Otrzymuję emeryturę, która starczy mi na życie i od dzieci nie biorę ani grosza.

Moskiewski inżynier, M. Andrejew, jest dziś dyrektorem wielkiej fabryki, która produkuje różne maszyny. Był robotnikiem. W październiku 1917 roku miał tylko 15 lat. Pra-

cował w fabryce. Gdy wybuchła Rewolucja, wstąpił do Czerwonej Armii, w szeregach której przebywał 5 lat. W 1922 roku został zdemobilizowany i wtedy dopiero zaczął się uczyć. Ukończył szkołę średnią dla dorosłych i wstąpił na politechnikę. Przez cały czas nauki pomagało mu Państwo. A gdy został inżynierem, wysłano go na dalsze studia zagranicę. „Widziałem, — opowiada Andrejew, — jak żyją robotnicy we Francji, Stanach Zjednoczonych, Anglii... Widziałem setki takich samych chłopców, pracujących w fabrykach, jak ja, gdyś pracowałem i ja. I wtedy zrozumiałem, że miałem szczęście, iż urodziłem się w kraju, który przeżył wielki październik, bo zostałem dzięki temu człowiekiem, takim chciałem zostać”.

Ciekawe dzieje swego życia opowiada Kirgiz Achunbajew. Za carskich czasów Kirgizia była krajem pół-dzikich analfabetów — kocz-

ników, którym rządy carskie odmawiały nie tylko wiedzy, ale wogóle prawa do nauki i kultury. Obecnie Achunbajew jest profesorem zwyczajnym kirgizkiego Instytutu Medycznego. Wykłada chirurgię.

„Kiedy byłem dzieckiem, — wspomina ten egzotyczny lekarz, — byłem świadkiem strasznego zdarzenia. W jednym z namiotów naszego koczowniczego obojzda zmarła kirgizka „tabil” — bił batem chorą kobietę, wypędzając w ten sposób z jej ciała złego ducha, który, jego zdaniem, był przyczyną choroby. Kobieta zmarła. Widziałem inne... „praktyki” tego znachora, na skutek których prawie wszyscy pacjenci „tabila” umierali. Wtedy znachor mówił, iż zmarły był wielkim grzesznikiem i Bóg nie chciał, by on wyzdrowiał. W ten sposób znachor maskował swoje nieuctwo i niezdolność.

Lekarza zobaczyłem poraz pierwszy dopiero

Artyści Moskiewskiego Teatru Artystycznego W. Kaczalow oraz O. Knipper-Czechowa (wdowa po pisarzu A. Czechowie) w sztuce A. Czechowa „Wiśniowy sad”

Tam gdzie nie marnują się talenty

Artyści poś troskliwą opieką państwa w ZSRR

Jaka przyszłość czeka młodego absolwenta Akademii Sztuk Pięknych? Jak artysta-malarz potrafi zarobić na życie? Czy zdola znaleźć odbiorców na swe dzieła? Oto pytania, dręczące młodych artystów-plastyków krajów kapitalistycznych.

Pytania te jednak nie istnieją na terenie ZSRR, gdzie państwo otacza troskliwą opieką ludzi utalentowanych — już od dzieciństwa. Wyróżniające się swymi zdolnościami dzieci otrzymują specjalne zapomogi jeszcze podczas nauki w szkole średniej, zaś studenci Akademii Sztuk Pięknych mają zapewnione stypendia aż do chwili ukończenia studiów. Gdy opuszczają Akademię, aby zacząć samodzielną pracę, przychodzi im z pomocy spółdzielnia plastyków, która nie tylko dostarcza im materiałów do pracy, ale organizuje wystawy i sprzedaje dzieła młodych malarzy i rzeźbiarzy.

Najsilniejszym bodźcem pracy twórczej plastyków jest stale wzrastające zapotrzebowanie na dzieła sztuki. Odbiorcami są tu w pierwszym rzędzie domy kultury, kluby, organizacje społeczne i instytucje państwowe. Najważniejszym „konsumentem” są muzea i galerie sztuki, których liczba przekracza obecnie 50 (przed wojną — 14). Wszystkie te galerie u-

ządzają wystawy dzieł twórców wszystkich narodowości, zamieszkujących ZSRR.

Przed każdym artystą, zamierzającym stworzyć obraz czy rzeźbę, których wykonanie musi zająć miesiące a niekiedy i lata, staje zawsze problem — jak zdobyć środki utrzymania w tym okresie, gdy się jest całkowicie pozbawionym pracy twórczej? Zagadnienie to rozwiązano w ZSRR w ten sposób, iż artysta, pragnący stworzyć dzieło monumentalne, może je wykonać, otrzymując nań zaliczkę od państwa i potrzebny materiał, przy czym zachowuje absolutną swobodę wyboru tematu i sam ustala termin wykończenia swego dzieła.

W roku 1946 Wydział Zakupów przy Państwowej Komisji Artystycznej zakupił obrazy, rzeźby i rysunki plastyków radzieckich na sumę 14 milionów rubli były to zarówno dzieła słynnych mistrzów, jak i młodych absolwentów Akademii Sztuk Pięknych.

Obok Komisji Zakupów istnieje tzw. Fundusz Artystyczny, który udziela pożyczek i zaliczek, zapewnia artystom pobyt w swych własnych domach w miejscowościach i sanatoriach, jak również organizuje wyjazdy do najbardziej malowniczych czy charakterystycznych okolic kraju, szczególnie pociągających dla artystów-plastyków.

Równy start ludzkich uzdolnień

Awans społeczny w ZSRR

W ZSRR zostało w pełni zrealizowane hasło równego startu ludzkich talentów, gdziekolwiek by się one ujawniały.

Gdy się przegląda radzieckie książki, periodyki czy dzienniki, gdy się bezpośrednio zapoznaje z życiem tego kraju, rzuca się wprost w oczy fakt, że ludzie, którzy zajmują decydujące, kierownicze stanowiska w różnych dziedzinach — to ludzie, którzy wybili się, uzyskali ten awans społeczny dzięki własnym zdolnościom i uporczywej, nieraz wieloletniej pracy.

Czy mowa tu będzie o członkach rządu radzieckiego, czy o dyrektorach wielkich zakładów przemysłowych i fabryk, czy też o ludziach techniki, nauki i sztuki, generałach, oficerach, inżynierach, czy nauczycielach — wszystko to ludzie, którzy wysunęli się na czoło społeczeństwa, dzięki swoim zdolnościom i pracy, których wychowało i wykształciło państwo radzieckie.

W najdalejzych zakątkach ZSRR znana jest powszechnie piosenka o „Jugańskim ślusarzu” — malarzku Klimie Woroszyłowie.

Do najbardziej popularnych w Związku Radzieckim a także i szeroko poza jego granicami ludzi, należy górnik Aleksander Stachanow, pierwszy „stachanowiec”, następnie dyrektor Instytutu węglowego.

Rada Najwyższa ZSRR, to parlament tego wielkiego kraju. Któż to są posłowie, wchodzący w jego skład? Oto kilka przykładów:

Dymitr Glinka pochodzi ze starej rodziny górniczej, sam pracuje w kopalni. Jednocześnie uczy się, uczęszcza do aeroklubu w Krzymym Rogu. Marzył o pracy lotnika i dopisał swego. „Kończy szkołę lotniczą niedługo przed wojną.

W walkach z Niemcami Glinka wykazuje wyjątkowe zdolności i odwagę. Jest w randze podpułkownika. Zostaje odznaczony dwukrotnie mianem Bohatera Związku Radzieckiego.

Po wojnie ponownie zabiera się do ulubionej nauki — tym razem w Akademii Lotniczej podczas wyborów do Rady Najwyższej ZSRR sławny lotnik został wybrany jako jeden z delegatów.

Razem z Glinką studiuje w Akademii Lotniczej również Bohater Związku Radzieckiego, wieśniak z dalekiej Turkmenii, szeregowiec Kurban Durdý. I on został delegatem Rady Najwyższej.

Wraz z nimi wybrano takich ludzi, jak Anna Polanicyna, technolog, kierownik zmiany w Saragatowskich Zakładach Budowy Kombajnów, i Irena Semiletkowa z olbrzymich zakładów elektrotechnicznych w Uzbekistanie, i Kirgizka, Karimbabin Szopokowa, która uzyskała wysokie urodzaje buraków cukrowych.

Prości ludzie, których wyróżniło dzięki ich osobistym cechom własne ich społeczeństwo. Taką jest także maszynistka pociągu, Helena

Czuchniuk, jedna z nielicznych nawet w ZSRR kobiet — Bohaterów Socjalistycznej Pracy. Dziś Helena Czuchniuk jest jednym z czołowych działaczy państwowych radzieckiej Białorusi.

Trudno jest mówić o awansie społecznym w ZSRR, gdyż określenie to zazwyczaj związane jest raczej z indywidualnym wywyższeniem się jednostki ponad poziom ogółu. W ZSRR zaś zmieniło się życie całych klas, życie milionowych mas ludowych.

Po prostu wyrosła z głębi ludu nowa inteligencja.

Powszechna oświata zbliża, raciera i niweluje różnice między wykształconą i niewykształconą częścią społeczeństwa. Traktor, kombajn, elektryczność — które urosły sobie drogę do wsi radzieckiej — zmniejszają również różnice między miastem a wsią.

Na tym le awansu nie jednostek lecz całego społeczeństwa jakże zrozumieliśmy się. Jest fakt, że u steru rządów tego państwa, jego gospodarki i twórczości stoją prości, radzieccy synowie ludu. E. Bogucka.

Od 2 do 16 krosien

Laureatka premii Stalina

Maria Wołkowa — tkaczka-rekordzistka

Maria Wołkowa

Wśród bawiących w Polsce z wizytą delegatów kobiet radzieckich znajdowała się słynna stachanowka i poseł do Rady Najwyższej ZSRR, Maria Wołkowa. Jest ona postacią znaną i bardzo popularną wśród ludzi radzieckich. Wyniki jakie zdobyła w produkcji, uczyniły z niej laureatkę premii Stalina i zdecydowały o tym, że piastuje z ramienia okręgu Orchowo — Zujewo obwodu moskiewskiego mandat poselski.

Rozgłos jej rekordów i stanowisko posłanki kazado nam przypuszczać, że spotkamy się z noważniejszą wiekiem niewiastą, której długoletnie doświadczenie zawodowe umożliwiło osiągnięcie tych niezwykłych wyników. Rzeczywiście zadaje kłam naszej imagacji. Rekordzistka radziecka to kobieta bardzo młoda jeszcze o wyglądzie nieomal, że pensjonarki. Jest prosta, szczerą, bezpośrednią. Jej twarz otwarta, uśmiechnięta o szarych wyrazistych oczach z miejsca zdobywa sympatię i ułatwia szybkie nawiązanie kontaktu. Zainteresowaniem naszym jest wyrażenie zaskoczenia. Nie ma znowu nic tak nadzwyczajnego, w tym, że pracuje na 16 krosnach — tłumaczy nam Wołkowa — przecież takich jak ja robotnic jest tysiące w Związku Radzieckim. Celem nas wszystkich jest uzyskanie jak największej produkcji przy utrzymaniu najwyższej jakości wyprodukowanego towaru. Wyjaśnia nam następnie, że wprawdzie w wyścigu zespołowym jej brygada miała najlepsze wyniki pracy, ale jest rzeczą powszechnie wiadomą, że każda robotnica i każdy robotnik radziecki dąży do podniesienia skali swych możliwości twórczych wiedzając o tym, że im wyższa będzie jego wydajność pracy tym większa z tego korzyść dla państwa i wszystkich ludzi radzieckich. „Marusia” jak bliscy nazywają Wołkowa, opowiada o sobie tchnie i stara się nam przy tym wytłumaczyć, że nie jest ona żadnym wyjątkowym „okazowym” typem kobiety robotnicy radzieckiej, że takich jak ona jest wiele i że droga, która ona kroczy stoi otwartą przed milionami jej współtowarzyszek pracy.

Wołkowa jest córką chłopca, jako 14-letnia dziewczynka na skutek warunków rodzinnych przenosi się ze wsi do miasta, gdzie zaczyna pracować w fabryce. Pierwsze lata jej pracy

w wielkich zakładach włókienniczych połączone są z normalną nauką szkolną. Aż do ukończenia lat 16 pracuje zawodowo po cztery godziny dziennie, z ukończeniem 16 lat po 6 godzin, dopiero ukończywszy lat 18, ma prawo jak dorosła robotnica, stać osiem godzin przy warsztacie. Ta ograniczona ilość godzin pracy pozwala jej na naukę w szkole ogólnokształcącej. Z uśmiechem opowiada nam Wołkowa o tym, że do tego, by móc obsługiwać 16 krosien (nieautomatów) stała mimo swego młodego wieku (ma lat 24) miała jednak dość długi. W roku 1938 pracowała na dwóch krosnach, po roku przeszła na obsługę czterech, później sześciu krosien. W czasie wojny, gdy trzeba było zastąpić walczących na froncie mężczyzn i produkować jak najwięcej, zaczęła obsługiwać osiem warsztatów a następnie dziesięć krosien. Od roku 1945 pogięła się obsługi 16 krosien nie będących automatami.

Na to, by osiągnąć takie rezultaty w produkcji jakie zdobyłam ja i moja brygada — mówi nam radziecka tkaczka-rekordzistka — należy nie tylko wypracować właściwą technikę pracy, ale trzeba doskonale poznać swój warsztat pracy.

Młoda posłanka i laureatka premii Stalina, Marusia Wołkowa, nie uważa swych dotychczasowych osiągnięć za punkt ostateczny, swych możliwości życiowych. Postawiła sobie jako cel na najbliższą przyszłość, zdobyć kwalifikacji inżyniera włókiennika. Jest w tej chwili słuchaczem Technicum Włókienniczego. Nie stanie na przeszłości jej planem, by w przyszłości objąć w przemyśle swego kraju jakiegokolwiek wymagające najwyższych kwalifikacji technicznych stanowisko. Rewolucja Listopadowej dała równy start wszystkim.

Zgodne współżycie i wszechstronna współpraca

ZSRR - rodziną wolnych narodów

Rosja carska była więzieniem narodów. Ponad sto narodów żyło za kratami imperium ickarów. Prawie połowę całej ludności stanowiły narody nierosyjskie: Polacy, Ukraińcy, Białorusini, Finowie, Kozacy, Gruzini, Tatarzy, Uzbeki itd. Czarci dążyli do samodzielnosci i niepodleglosci. Utrzymywali ja w zafolaniu i clemencie. Krepowal ich jezyk i kalezyl kulture. Rzucal przeciwko sobie, podjudzal do rzezi wzajemnych i pogromow. Rusyfikowal mniejszosc narodowe. Rewolucja Listopadowa, rozbita w gruzy carskie wiezienie narodow. Przez obalenie panowania rosyjskich obszarnikow i kapitalistow - uciskane narody Rosji zdobyly cakowita swobode decydowania o swoim losie.

„Nie moze byc wolnym narod, ktory uciska inne narody” — Ta zasada marksizmu stala sie podstawa polityki narodowosciowej Zwiaku Radzieckiego.

Zwiacek Republik Radzieckich powstal w roku 1922 — jako polaczenie w jedna federacje panstwowa czterech wielkich republik.

W miare rozwoju poszczegolnych narodow wchodzacych w sklad republik — w miare wzrostu ich ekonomicznej, politycznej i kulturalnej samodzielnosci — tworzyly sie nowe republiky. W 1940 roku ZSRR — stal sie panstwem zlozonym z 16-tu republik zwiazkowych.

W sklad Zwiaku Radzieckiego wchodza obecnie nastepujace zwiazkowe republiky: Rosyjska, Ukrainaska, Bialoruska, Gruzinska, Armenaska, Azerbejdzanska, Uzbekka, Turkmenska, Tadzycka, Kazachska, Kirgiska, Karelofińska, Moldawska, Litewska, Lotewska i Estonaska.

Ponadto w skladzie tych zwiazkowych republik znajduje sie 19 republik autonomicznych, 9 autonomicznych obwodow i 10 narodowych okregow.

Decydujacych wynikiem w polityce narodowosciowej ZSRR okazala sie faktyczna rownosc — praktyczna rownosc narodow ZSRR w zyciu nie tylko politycznym ale ekonomicznym, kulturalnym i panstwowym. W tych dziedzinach trzeba bylo dokonac olbrzymiego przewrotu poniewaz olbrzymia wiekszosc narodow ZSRR — byla poczatkowo tak zafolana kulturalnie i ekonomicznie, ze nie miala nawet mozliwosci wykorzystania swych uprawnień.

Trzeba bylo zbudowac przemysl w narodowych republikach przez uprzemyslowienie wydzignac je ze sredniowiecznych warunkow bytowania. Przemysl zostal zbudowany.

Produkcja w narodowych republikach wzrosla dziesiatki i setki razy. W Armenii na przyklad dwadziescia trzy razy, w Kirgizji 180 razy, w Tadzykistanie 242 razy, w Kazachstanie 223 razy, w Gruzji 27 razy. Kazachstan, ktory przed rewolucja nie posiadal zadnego przemyslu przekształcil sie w republike w ktorej przemyslowa produkcja stanowi 56,8 proc. ogolnej wytworczosci kraju.

Republiki narodowe staly sie poteznymi przemyslowo - rolnymi organizmami. Na bazie uprzemyslowienia rolnictwo zmienilo cakowicie swa prymitywna technike na nowocześnie maszyny i narzedzia produkcyjne.

Trzeba bylo dokonac rewolucji kulturalnej i przez upowszechnienie oswiaty i likwidacje analfabetyzmu — stworzyc warunki dla rozwoju kadr narodowych gospodarki narodowej i wlasnej panstwosci. Analfabetyzm siegal poczatkowo wzrod zafolanych narodow do 95 proc. Wladza radziecka dokonala olbrzymiego przewrotu kulturalnego. Dla 40 najbardziej zafolanych narodow stworzono alfabety. Pojawily sie skoly wszystkich szesna setki ksiazek i gazet. Gruzja, Ukraina, Białorus i Armenia zlikwidowaly analfabetyzm.

W Uzbekistanie liczba ludzi piemiennych wzrosla 50 razy. W Kazachstanie — w kraju powszechnego analfabetyzmu za czasow caratu — osiagnela ona 77 proc. ludnosci. W nauce i kulturze podobnie jak w zyciu panstwowym we wszystkich republikach panuje ich wlasny jezyk, dziki czemu dostep do szkol i wiedzy otwarty jest dla najszerszych mas ludowych. W republikach narodowych powstala nowa i liczna inteligencja. W Azerbejdzanie przed rewolucja bylo wszystkich 13-tu inzynierow Azerbejdzanow, w roku 1937 bylo ich 3 tysiac.

W republikach, gdzie przed rewolucja nie istniaty zupełnie gazety obecnie jest ich tyle, ile w rozwinietych krajach Europy. W Turkmenii wychodzi, codziennie 59 gazet, z tego 39 w jezyku turkmeńskim. Teatr, sztuka i muzyka, oparte na prastarych tradycjach narodowych, pieczołowicie kulturowanych przez socjalistycznych organizatorow kultury siegaja swym oddziaływaniem w sam gasz mas ludowych. Na fundamencie socjalistycznego u-

stroju rozkwitla kultura, narodowa w formie i socjalistyczna w swej tresci.

Ten przewrot w zyciu narodow mohl sie dokonac jedynie dlatego, ze bardziej produkujace narody radzieckie udzielaly stalej, bezinteresownej pomocy narodom, opoznionym w rozwoju. W ten sposob zostalo nie tylko teoretycznie ale, co wazniejsze, praktycznie dowiedzione, ze w warunkach wladzy ludu pracujacego moga ze soba wspolpracowac, wspolistniec i zgodnie zyc rozne narody — bez wazni, ucisku, zatargow i wojen. Sojusz i rzeczywista przyjazn narodow radzieckich wytrzymaly nie tylko dlugotrwałe wysilki sklencenia i przecistawienia sobie poszczegolnych narodow — czynione przez imperialistow i ich nacjonalistyczne agencje. — Wytrzymaly one zwycięskiego najwyzsza probe jaka byla wojna z hitlerowskim lasyzmem.

W tym sojuszu i zwiazku rownoprawnych i wolnych narodow socjalistycznego panstwa tkwi jedno ze zrodel pokojowej polityki ZSRR — poszanowania i obrony suwerennosci i niepodleglosci innych nieradzieckich narodow.

A. Starewicz.

Oblicze i rozwój teatru radzieckiego

Tworzące oblicze radzieckiego teatru kształtowało się na odcinku 30 lat na podstawie ideowych fundamentow Rewolucji Październikowej. Wielki przełom społeczny, datujący się pamiętnym Październikiem 1917 roku, wywarł decydujący wpływ we wszystkich dziedzinach jego życia oraz twórczości. Na odcinku teatralnym ten wpływ połączony z sobą stworzenie całkowicie nowych form scenicznosci, a przede wszystkim nowej tresci, polegała sztuki scenicznego w ogole. Mowiac sciśle, powstal nowy aktor, posiadajacy nowy i odrębny w dziejach teatru arsenal metod scenicznosci, inne ideowe zasady tworczości aktorskiej.

Korzeniami swymi kwiczy w tworcym doboru czolowych dawnych teatrow rosyjskich, ten nowy teatr radziecki jednak, na przestrzeni 30 lat potrafil nie tylko stworzyc istotnie nowe zasady sztuki scenicznego, ale jednoczesnie skonkretyzowal je realnie, nadajac tym nowym formom wlasne, mocno zarysowane oblicze.

Jakiez sa te nowe zasady form i tresci sztuki scenicznego, rozniace teatr radziecki od

innych teatrow swiata oraz od dawnego teatru rosyjskiego?

Aktorska sztuka radziecka polega na tworzeniu postaci w sciśle i ciaglej lacznosci z aktualnym zyciem, pulsujacym na zewnatrz. Aktor, jako aktywny czlonk radzieckiego spolecznosci, budujacego nowe zycie, musi tworzyć postaci scenicznego w zgodnej harmonii swego nastawienia spolecznego ze swoją szlaka.

Teatr radziecki ogromny nacisk kladzie na stworzenie tego, co w codziennej praktyce teatralnej okraśli sie jako pojecie atmosfery scenicznego. Jest to tworzone przez rezysera i aktorow sceniczna tresc danej sztuki, ktora obok tekstu literackiego, przyczynila sie do powstania widowiska scenicznego w pelnym znaczeniu tego slowa. Otóz atmosfera scenicznego teatru radzieckiego, tak samo jak tworczość aktorska, pozostaje w sciśle lacznosci z zyciem spolecznosci.

Trzecia podstawa radzieckich zasad scenicznosci — to prostota oraz niewatpliwly nacisk, ktory teatr radziecki kladzie na zespolowa tworczość swoich teatrow. W warunkach radzieckich nie do pomyslenia sa teatry, zespolow

teatralne, powstajace sporadycznie, na jeden lub dwa sezony. Zespol teatralny jest organizmem stalym, wchlaniajacym w siebie doplyw coraz nowych, mlodych sil, ale nigdy prawie nikt z tego zespolu nie odchodzi do innych teatrow. Z teatrow do teatrow przechodza jedynie grupy tworzące, scementowane mocno wspólnym duchem zrozumienia swoich zadani aktorskich. Podobne podejscie wykazuje jednolitość stylu scenicznego oraz konkretyzacja tworzące oblicze kazdego zespolu teatralnego.

W ciagu 30 lat w ZSRR powstala niezwykle gesta siec teatralna, w zakres ktorej wchodzi najbardziej nawet zapadle zakatki poszczegolnych republik radzieckich. Ilosc teatrow w Zwiaku Radzieckim absolutnie nie poddaje sie zadnym obliczeniom statystycznym, gdyz niemal co miesiac na terenie ZSRR powstaje srednio 8-15 nowych zespolow teatralnych. W przyblizeniu ilosc zawodowych, tylko teatrow w ZSRR siega pokaznej liczby przeszlo 10 tysicy.

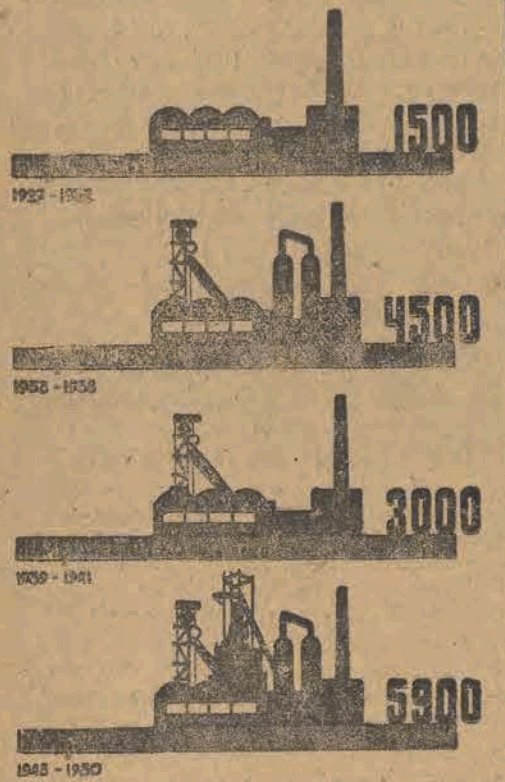
Ogromna i pieczołowita opieka sa otaczane w ZSRR teatry narodowe poszczegolnych republik radzieckich, grajace w jezyku narodu, zamieszkalego na terenie danej republiki. Kazda republika posiada wlasna siec teatralna oraz szereg wyzszych i srednich szkol teatralnych, zadaniem ktorych jest fachowe ksztalcenie nowych kadr rezyserow i aktorow danego narodu.

Ogólna liczba szkol i instytucji teatralnych wynosi w ZSRR przeszlo 1000 podobnych instytucji. Wszystkie skoly sa zrównane z prawami wyzszych i srednich zakladow naukowych.

Rezultatem tworznosci wysilkow teatru radzieckiego, jego zasad, metod i nastawienia jest nie tylko jego rozwój w granicach wlasnego kraju, ale ta pierwszoplanowa pozycja, ktora ten teatr slusnie zajmuje wzrod teatrow innych narodow i krajow.

St. Powalocki.

Podstawy gospodarki radzieckiej. Nieslychane tempo rozwoju przemyslu w ZSRR

Liczba wielkich zakladow przemyslowych budowanych w Zwiaku Radzieckim w okresie pieciolatek stalinowskich.

Jedna z charakterystycznych cech ekonomiki radzieckiej jest planowe tempo rozwoju gospodarczego. Szybki rozwój przemyslu socjalistycznego i całej gospodarki w Zwiaku Radzieckim w latach przedwojennych znany jest powszechnie. W przeciagu krotkiego okresu czasu przekształcil sie Zwiacek Radziecki z kraju zafolanego w produujacy, z rolniczego w przemyslowy, w kraj o poteznym zmechanizowanym rolnictwie.

W roku 1941 przemysl radziecki zwiekszil produkcje trzynastokrotnie w porownaniu z rokiem 1913. Przecietny roczny przyrost produkcji przemyslowej w latach 1929-1937 wynosil w ZSRR do 20 proc. podczas kiedy w najbardziej uprzemyslowionych krajach kapitalistycznych przyrost nie przekraczal w okresie najwyzszej koniunktury 4 do 5 proc. W ten sposob tempo rozwoju gospodarki a zwlaszcza

rozwoju przemyslowego ZSRR przewyzszalo tempo rozwoju najbardziej rozwinietych krajow kapitalistycznych. Juz w roku 1937 produkcja przemyslowa w ZSRR potworakrotnie przewyzszala produkcje angielska, trzykrotnie francuska oraz byla o 17 proc. wyzsza nizeli produkcja przemyslowa Niemiec. W rezultacie tak szybkiego rozwoju zajal Zwiacek Radziecki jeszcze przed wojna drugie miejsce na swiecie — po Stanach Zjednoczonych — pod wzgledem produkcyj przemyslowej.

W czasie wojny przemysl radziecki w niebywalym tempie przestawil swoja gospodarke na tory ekonomiki wojennej. Przemysl radziecki zaopatrzyl radzieckie sily zbrojne we wszystko, co bylo niezbedne dla prowadzenia wojny. W ciagu czterech lat wojny produkcja przemyslowa na Uralu, Syberii i Powolziu zwiekszyla sie przeszlo trzykrotnie. Z ciezkiej probe ekonomiki radziecka wyszla zwyciesko. Narod radziecki odniosl nie tylko wojskowe lecz i ekonomiczne zwyciestwo nad hitlerowskimi Niemcami.

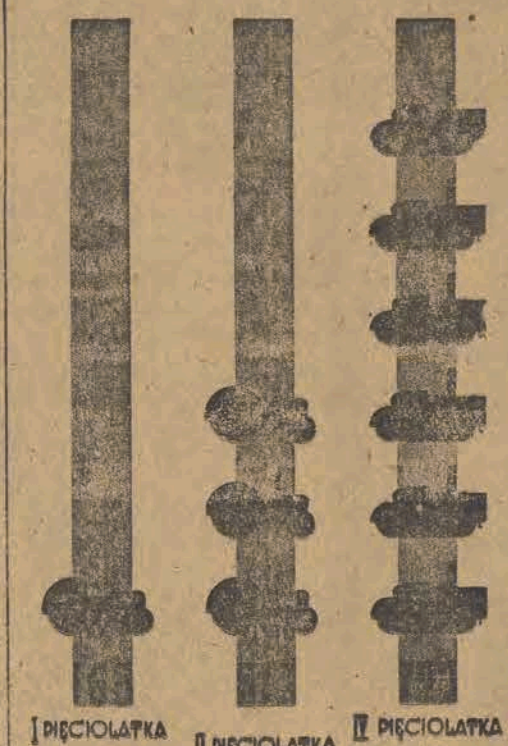
Po zwycieskim zakonczeniu wojny, gospodarka radziecka rownie szybko przebudowana zostala dla potrzeb pokojowych.

Pierwszy powojenny plan pieciolatkowy realizowany jest pomyslnie, z miesiac na miesiac rosnie wytworczość, zaspokajajac w coraz szerszym zakresie potrzeby ludnosci miast i wsi.

Zalety socjalistycznego systemu gospodarki planowej wystepuja szczegolnie dobitnie obecnie na tle powojennych trudnosci ekonomicznych, ktore obserwujemy w szeregu krajow kapitalistycznych w tym w Anglii, Francji, Wloszech, a nawet w Stanach Zjednoczonych, gdzie dojrza kryzys gospodarczy.

W przeciwienstwie do krajow kapitalistycznych ktore wchodza w okres kryzysu, w Zw. Radzieckim wartosc produkcji w 1946 zwiekszyla sie o 20 proc. w porownaniu z rokiem 1945. Produkcja przemyslowa w rejonach, ktore byly okupowane zwiekszyla sie w roku 1946 o 28 proc. w porownaniu z rokiem 1945.

Tak wysokie tempo rozwoju gospodarczego w Zwiaku Radzieckim tłumaczy sie przewaga systemu socjalistycznego, systemu gospodarki planowej nad systemem kapitalistycznym. Ekonomia radziecka wolna jest od klas kapitalistycznych, ktore przywlaszczaja sobie znaczna czesc wartosci wytworzonych przez ludzi pracy. Brak klas pasozynicznych umozliwia panstwu radzieckiemu gromadzenie srodkow dla przyspieszenia tempa odbudowy gospodarki. Ciaglej rozwijajacy produkcja w interesach polepszenia dobrobytu narodu jest funkcja zyciowa, jest prawem ekonomiki radzieckiej.

Liczba traktorow zatrudnionych w rolnictwie radzieckim (w tysiacach sztuk)

Zwiacek Radziecki odbudowuje gospodarke i rozwija swoja ekonomike nie przy pomocy kredytow i pozyczek zagranicznych, lecz w oparciu o wlasne sily i srodki. Panstwo radzieckie w walce o postep gospodarczy mobilizuje sily wlasnego narodu.

Powstaly 30 lat temu Radziecki ustroj spoleczny wolny od nieuleczalnych chorob kapitalizmu — kryzysow, bezrobocia, marnotrawstwa, — stwarza jak najlepsze warunki dla szybkiego rozwoju gospodarczego. Wystarczylo 30 lat, aby Zwiacek Radziecki stal sie i gospodarczo i politycznie czolowa potega swiata.

Takich wyczynow dokonac mohl narod radziecki tylko dziki glębokiemu entuzjazmowi jaki wykrzesala zen Rewolucja Listopadowa, ktora zerwala wszystkie pety ograniczajace jego rozwij, tylko dlatego, ze narodowi radzieckiemu przewodzacy tacy geniusze ludzkości, jak Leni i Stalin, W. Lemlesz

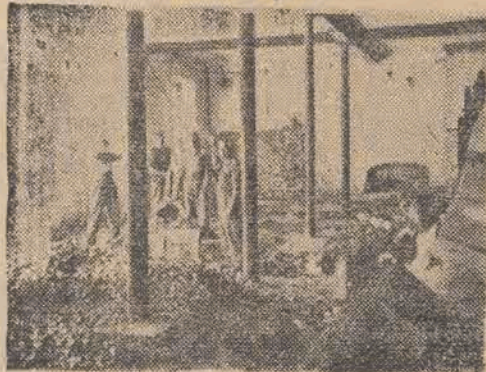
Wydobycie węgla w ZSRR

Przemysł włókienniczy w obliczu nowych zadań

Jak było

Rok 1945.

Dwa i pół roku temu jeszcze znajdował się przemysł włókienniczy w Polsce w stanie zupełnego zniszczenia.

Część fabryk włókienniczych leżała podówczas w gruzach. W innych mieściły się rozmaite zakłady produkujące materiał wojenny. Niektóre z hal fabrycznych ziały pustką, a maszyny wywiezione przez hitlerowców rozrzucone były po stodołach, strychach i po różnych fabrykach niemieckich, oraz na szlakach kolejowych całej Europy Środkowej. Magazyny surowca i paliwa były ogołocone z wszelkich zapasów. Wielu robotników, wykwalifikowanych majstrów, dużą część personelu technicznego wymordowali w bestialski sposób Niemcy. Wielu z pracowników i robotników znajdowało się jeszcze w obozach koncentracyjnych lub rozproszonych było po całej Generalnej Gubernii.

Ludziom małej wiary wydawać się mogło, na pozór, że przemysł włókienniczy w Polsce nie dzwignie się już nigdy. Ale większość włókienników przystąpiła do pracy natychmiast po wyzwoleniu z nadzieją i entuzjazmem niespotykanym w naszych dziejach.

Dzięki nadludzkim wysiłkom szerokich rzesz robotniczych udało się Kierownictwu Centralnego Zarządu Przemysłu Włókienniczego stopniowo fabryki uruchomić.

Uruchomienie przemysłu

O głodzie i chłodzie pracowali robotnicy odnajdując wywiezione maszyny i rozpoczynając produkcję.

Stopniowo, w miarę normalizacji stosunków, w miarę wzrostu stopnia uruchomienia, można było przystąpić do nowych zadań, do zwiększenia wydajności pracy, wzmocnienia oszczędności, zwiększenia rentowności przemysłu włókienniczego, do walki o poprawę jakości produkowanych wyrobów.

Pierwsze sukcesy

Walka o dobrą jakość, walka o markę fabryczną rozpoczęta jeszcze w r. 1945 poczęła już dawać pewne wyniki. Ostatnio podjęta została ona ze szczególną energią Inspektorat Technicznej Kontroli opierający się na szeroko rozbudowanej sieci brakarzy i inspektorów kontroli czuwa nad prawidłowym wykonaniem produkcji. Kontrola ta przyczynia się do dalszej systematycznej poprawy jakości naszych tkanin, do zmniejszenia odsetka „braków“, do zredukowania ilości „błędów“ w produkowanych tkaninach. Oczywiście, wiele jeszcze pozostaje do zrobienia w tej dziedzinie, zwłaszcza, że dość duża część robotników składa się z elementu nowego, od niedawna dopiero związanego z przemysłem, a więc z ludzi stosunkowo jeszcze mało doświadczonych. Pomimo tego już obecnie tekstylia nasze stają się coraz bardziej poszukiwanym artykułem na rynkach międzynarodowych. Polskie towary włókiennicze docierają do ZSRR, Szwecji, Anglii, Marokka, Francji, Jugosławii i Belgii, na Bliski Wschód. W najbliższym czasie wkroczymy na inne rynki. Produkcję coraz lepsze gatunki tkanin, rozszerzając asortyment, zwiększając stopniowo wydajność pracy zwiększy przemysł polski swe możliwości konkurencyjne i coraz skuteczniej będzie mógł współzawodniczyć z innymi eksporterami.

Dzięki nieustannej pracy udało się rozwinąć potężnie produkcję przemysłu włókienniczego w Polsce. Jeśli w ciągu roku 1945 wartość produkcji wynosiła (wg. cen z roku 1937) około 432 milionów zł., to w 1946 wynosiła ona już 1.169 milionów zł.

Plan Trzyletni przewiduje dalszy szybki rozwój wytwórczości przemysłu włó-

kienniczego. W myśl planu winna produkcja w r. 1947 wynieść 1.655 mil. zł., w r. 1948 — 2.171 mil. zł., w r. 1949 — 2.866 mil. zł. (wg. cen z r. 1937).

Wykładnikiem w rozwoju przemysłu włókienniczego mogą być również zmiany zachodzące w stanie zatrudnienia, który wzrósł z 5.000 w początku roku 1945 do 92.000 w końcu r. 1945 i do 265.000 w chwili obecnej. W ten sposób wysunął się przemysł włókienniczy na czoło, zatrudniając największą ilość pracowników i robotników i prześcigając w tej dziedzinie wszystkie inne gałęzie przemysłu.

Przemysł włókienniczy na Ziemiach Odzyskanych

Mówiąc o drodze rozwojowej włókiennictwa w Polsce nie sposób pominąć rezultatów osiągniętych na Ziemiach Odzyskanych.

Tutaj obok „normalnych“ trudności związanych z uruchomieniem przemysłu wyłonilo się zagadnienie repolonizacji tych ziem. Zwerbowanie, zaaklimatyzowanie na Zachodzie i przeszkolenie dziesiątków tysięcy robotników wymagało wielkich kosztów i wielkiego nakładu energii.

Dziś przemysł włókienniczy Ziemi Odzyskanych partycypuje już w 19 procentach w ogólnopolskiej produkcji włókienniczej. Odsetek ten w dodatku z miesiąca na miesiąc ulega zwiększeniu. Ponad

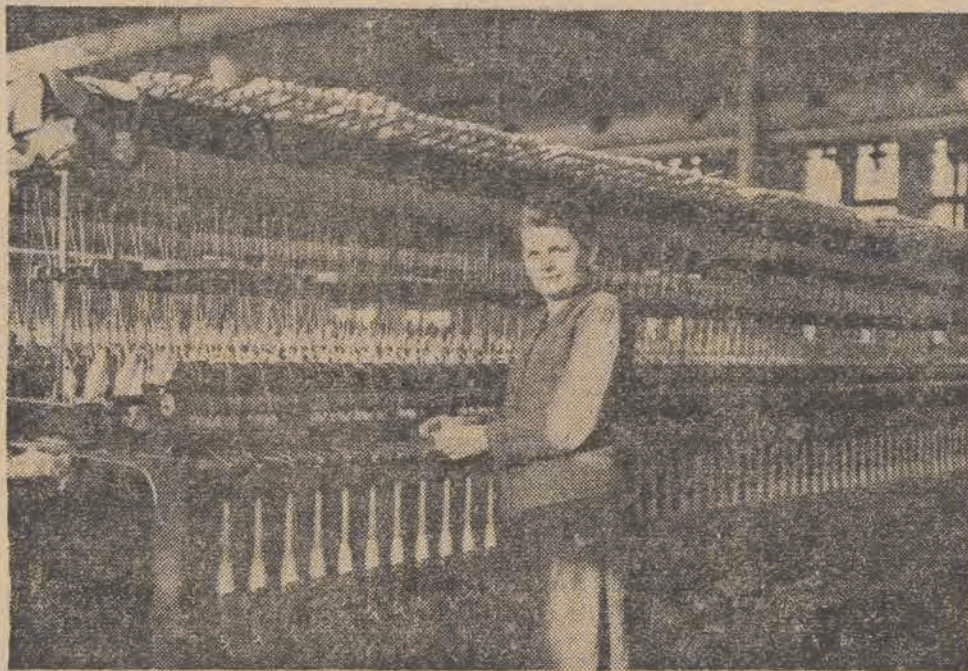
uruchomić na terenie przemysłu włókienniczego szeroką sieć żłobków i przedszkoli (34) umożliwiających robotniczy-matce spokojną pracę przy warsztacie. Uruchomiono również szereg kursów, szkół dokształcających i zawodowych dbających o wychowanie wykwalifikowanych kadr przetrzebionych w tak straszliwy sposób przez okupanta.

Nowe siły

Obsadzając stanowiska kierownicze sięgnął CZPW. po siły nowe, otwierając szeroko drogę awansu społecznego dla mas robotniczych. 2.500 robotników przesuniętych zostało na stanowiska majstrów, kierowników i dyrektorów.

Walka o wzrost wydajność

Obecnie stoi przemysł włókienniczy przed nowym bardzo poważnym zadaniem. Kierownictwo przemysłu włókienniczego i świadomi robotnicy doszli do wniosku, że samo zwiększenie ilości zatrudnionych bez zwiększania wydajności pracy nie doprowadzi do radykalnego przełomu. Powszechną stała się świadomość wśród robotników, że bez przejścia na obsługę większej ilości krosien i wrzecion mowy być nie może ani o zwiększeniu naszego eksportu, ani o utrwaleniu naszych pozycji na rynkach międzynaro-

Przy pracy.

63.800 Polaków pracuje już w przemyśle włókienniczym na Ziemiach Odzyskanych. Ilość Niemców została obniżona do około 1.200 (na 1. VIII). Warto przypomnieć, że jeszcze dwa lata temu stanowili Niemcy ponad 90 proc. pracowników zatrudnionych w przemyśle włókienniczym.

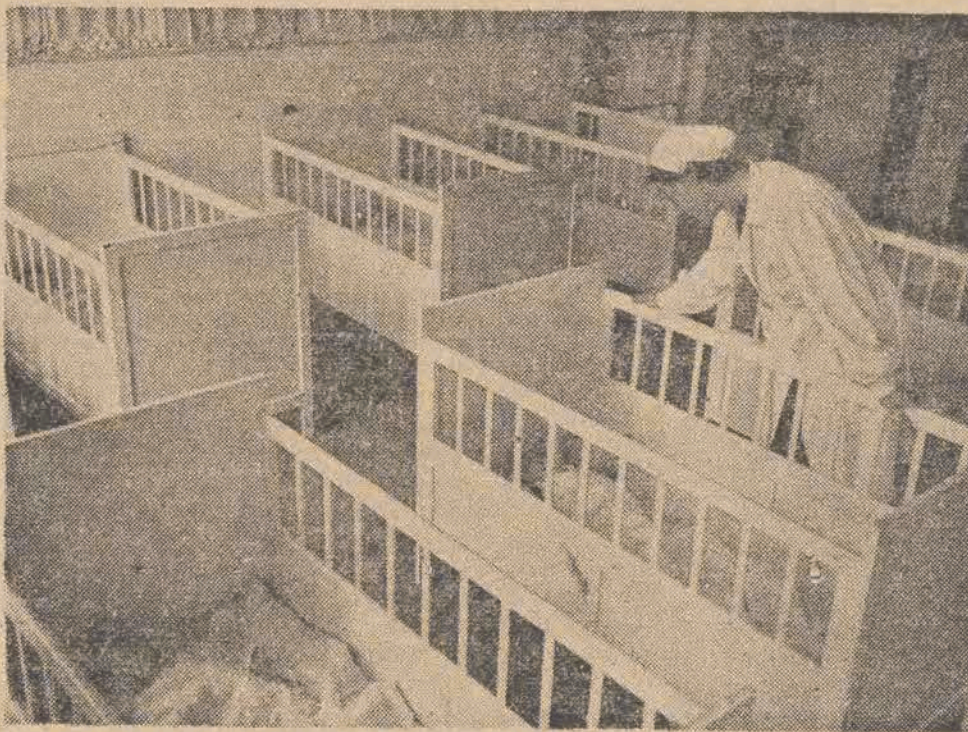
Zdobyłcze socjalne

Na tym wszystkim nie koniec. Bardzo poważne rezultaty osiągnął przemysł włókienniczy na polu socjalnym i w szkoleniu kadr. W ciągu minionego okresu kosztem olbrzymiego nakładu środków udało się

dotychczas, ani o wypełnieniu Planu Trzyletniego, ani o podniesieniu stopy życiowej robotnika.

W tym czasie, kiedy w innych krajach tkacze przeszli powszechnie na obsługę 8 i więcej krosien, nie mówiąc już o udoskonaleniach technicznych umożliwiających jednemu robotnikowi pracę na 64 krosnach — pracowali nasi tkacze na dwóch krosnach.

Podobnie przedstawiała się do niedawna sytuacja w przedsiębiorstwach. Dlatego sprawa wzrostu wydajności pracy, o której zresztą od dawna już mówiono weszła ostatnio na nowe tory.

„Wima“ żłobek fabryczny.

Rozwój ruchu wielowarsztatowców

Stopniowo coraz większe zastępy robotników poczęły rozumieć, że jedyną drogą wiodącą do poprawy ich stopy życiowej jest zwiększenie ilości wszelakich towarów przypadającej na głowę ludności wzrost produkcji i wzrost wydajności pracy.

I jeśli jeszcze w maju rb. ilość tkaczy pracujących na 4 krosnach wynosiła 4.501, a ilość tkaczy pracujących na sześciu krosnach wynosiła 228, to obecnie ilość tkaczy na „czwórkach“ wzrosła do 6.590, a ilość tkaczy na „szóstkach“ do 722.

Ruch wielowarsztatowców rozwija się w podobnym tempie i w przedsiębiorstwach. W maju rb. ilość przadek pracujących przy czterech stronach wzrosła z 194 do 531, a ilość obsługiwanych przez nie wrzecion ze 141.000 do 507.000.

Współzawodnictwo pracy

Ten masowy rozwój akcji przechodzenia na większą ilość maszyn łączy się z szerokim rozwojem ruchu współzawodnictwa pracy.

W ślad za umową o współzawodnictwie pracy pomiędzy robotnikami przemysłu węglowego i włókienniczego nastąpiło podpisanie podobnego typu umów pomiędzy robotnikami przemysłu bawelnianego i wełnianego, oraz przemysłu jedwabniczo-galanteryjnego i przemysłu włókien sztucznych. Szereg fabryk przystąpiło do współzawodnictwa międzyfabrycznego. Ruch współzawodnictwa poczęł się również bujnie krzewić w fabrykach.

Znane są już wypadki wstąpienia w szranki załóg salowych, małych zespołów t. zw. „partii“ itp.

Stosunkowo najsilniej rozwija się współzawodnictwo zespołowe w PZPB Nr 1, w PZPB Nr 3, w PZPB Nr 6 oraz w PZPW Nr 5.

Jeszcze szerszy zasięg objęło współzawodnictwo indywidualne. Coraz więcej robotników przystępuje do wyścigu pracy, wzywając do szlachetnej rywalizacji najbliższych swych współtowarzyszy pracy. Z dnia na dzień rośnie lista przodowników pracy przekraczających swe normy w wysokim stosunku — 160, 180 i nawet więcej procent.

Wzrost zarobków przyowników pracy

Rzecz prosta, że wzmocnionemu wysiłkowi odpowiada wzrost zarobków.

Podpisany niedawno protokół dodatkowy do umowy zbiorowej w przemyśle włókienniczym podnosi jeszcze znacznie zarobki robotników przechodzących na obsługę większej ilości maszyn i wykonujących swe normy w wysokim stosunku. Zarobki tkacza pracującego na 6 krosnach mogą obecnie dosięgnąć 14 — 15.000 i wyżej zł. W tym samym stosunku wzrosły również zarobki innych grup wielowarsztatowców.

Przodownik pracy doskonale zdaje sobie sprawę z tego, że podnosząc wydajność swej pracy, i że zwiększając produkcję podnosi on nie tylko swoją stopę życiową, ale że jednocześnie buduje i utrwalia swój własny dom, swoje państwo ludowo-demokratyczne, że kontynuuje swój trud ofiarny z r. 1945.

Wtedy, przy uruchamianiu zamarych fabryk jeszcze trudniejsza praca była niż dziś. Wtedy w warunkach toczącej się jeszcze wojny często i kawałka chleba suchego nie było — a jednak włókiennik łódzki zdał swój egzamin obywatelski.

Robotnik łódzki nie zawiedzie

Dziś robotnik łódzki stoi przed nowymi zadaniami i zadaniami tym napewno w chlubny sposób sprostą, tak jak to już nieraz w historii naszego miasta było.

Centrala Tekstylna

na drodze do realizacji zadań gospodarczo-społecznych

Pierwsze 2 lata działalności Centrali Tekstylnej upłynęły pod znakiem głębokich przeobrażeń organizacyjnych, podejmowanych w miarę rozszerzania się zasięgu działalności i narastania nowych zadań, jakie życie przed Centralą Tekstylną stawiało.

W pierwszym okresie, zasadniczą wytyczną pracy był plan zbytu Centralnego Urzędu Planowania, który kierował gros masy towarowej po cenach sztywnych przede wszystkim na zaopatrzenie najważniejszych w życiu państwowym i gospodarczym resortów. Obok zaopatrzenia resortów i przemysłu państwowego wielką rolę odgrywały również towary oddawane do dyspozycji Ministerstwa Apropiacji na rozdział kartkowy. Z biegiem jednak czasu zaopatrzenie po cenach urzędowych traci dominujące znaczenie, a ciężar zagadnienia przesuwa się na zaopatrzenie wolnego rynku po cenach komercyjnych, w której to akcji do połowy 1946 r. rolę dominującą odgrywał hurt prywatny.

W II-iej połowie 1946 roku Centrala Tekstylna wyeliminowała większość hurtowników prywatnych, którzy przez spekulacyjne i artyspoleczne nastawienie dezorganizowali rynek i przestawili się na współpracę z dystrybutorami o charakterze społeczno - państwowym t.j. w pierwszym rzędzie „Spółem” i PCH. Okazało się jednak, że udział Centrali Tekstylnej, będącej przedłużeniem przemysłu państwowego, nie może ograniczać się do działalności na „szczeblu zbytu”, ponieważ układ taki przez rozluźnienie kontaktu producenta z konsumentem utrudnia zaspokojenie potrzeb rynku.

W związku z powyższym Ministerstwo Przemysłu i Handlu poleciło zlikwidować dział hurtu włókienniczego w PCH i nałożyć na Centralę Tekstylną obowiązek zorganizowania własnego aparatu handlu hurtowego. Aparat ten jest już uruchomiony. Zorganizowana na terenie całego kraju sieć Hurtowni i Podhurtowni umożliwia kupcom detalistom zaopatrywanie się w miejscu ich zamieszkania, przy czym asortyment (wy-

bór) jest w zasadzie jednakowy we wszystkich punktach sprzedaży Centrali Tekstylnej.

Hurtownie Centrali Tekstylnej zaopatrują wszystkie prywatne sklepy detaliczne danego rejonu. Sprzedaż odbywa się na podstawie list odbiorców, opracowanych w porozumieniu z miejscowymi organizacjami kupieckimi. Sklepy „Bała” i Centrali Handlu Detalicznego są oczywiście również wciągane na listę odbiorców. Centrala Tekstylna zaopatruje również Powszechne Domy Towarowe PCH. Spółdzielczość zaopatrywana jest centralnie za pośrednictwem „Spółem”.

Dla sprawiedliwego rozdziału towarów na „szczeblu hurtu” dokonany został podział odbiorców na grupy w zależności od wielkości i miejsca położenia sklepu, oraz kapitału obrotowego danego odbiorcy. Wszyscy odbiorcy otrzymują w zasadzie jednakowe asortymenty z tym, że przynależność do danej grupy decyduje o ilości, a nie o jakości otrzymywanych towarów. Staramy się również dostosować do branżowego nastawienia odbiorcy, tak by każdy kupiec prowadził odpowiednio dla niego grupy towarowe. Specjalną trudność stanowi zagadnienie t.zw. asortymentów przmysłowych. Zagadnienie to straci aktualność dopiero wtedy, gdy podaż artykułów we wszystkich branżach zrówna się z popytem, w związku z czym odbiorca nie będzie nastawiony na wybieranie tylko najbardziej pożądanego asortymentów.

Niezależnie od tego przemysł musi zwiększyć wysiłki w wykonywaniu przekazywanych mu zamówień asortymentowych, tak aby zlikwidować produkcję towarów mało na rynku potrzebnych.

Obecny stan organizacyjny nie rozwiązuje jeszcze szeregu palących problemów dystrybucyjnych. W pierwszym rzędzie chodzi o to, że oprócz aparatu dystrybucyjnego Centrali Tekstylnej działa jeszcze szereg innych organizacji, które zaopatrują się w towary włókiennicze centralnie i rozprowadzają je poprzez magazyny główne, aparat wojewódzki, a często i powiatowy.

Stan taki jest wysoce nieekonomiczny, ponieważ dubluje się tę samą pracę szeregu niezależnych od siebie organizacji, co pociąga za sobą znaczne koszty administracyjne i transportowe. Niezależnie od tego system ten hamuje obrót towarów i zwiększa zapotrzebowanie na kredyty bankowe i środki obrotowe.

Centrala Tekstylna zmierza do całkowitego uregulowania całego systemu zbytu artykułów włókienniczych na drodze rejonizacji dystrybucji. Aparat Centrali Tekstylnej na „szczeblu hurtowym” powinien w przyszłości obsługiwać wszystkich odbiorców danego rejonu. Zaopatrzenie resortów państwowych, przemysłu przetwórczego, Centrali Rzemieślniczych, przeprowadzane będzie najtaniej i najszybciej przez jednostki rejonowe Centrali Tekstylnej. Tylko odbiorcy tego typu jak Ministerstwo Obrony Narodowej, lub Ministerstwo Komunikacji zaopatrywane będą centralnie, wszyscy inni zakupywać będą potrzebne im towary w miejscu swojego zamieszkania we właściwej Hurtowni względnie Podhurtowni Centrali Tekstylnej. Praktyczne wykonanie tego zadania umożliwione będzie przez likwidację systemu dwóch cen we włókiennictwie.

Stojące przed Centralą Tekstylną zadanie wymaga wielkiego wysiłku dla właściwego ukladania asortymentu dla Hurtowni i Podhurtowni, które muszą być zaopatrywane we wszystkie gatunki potrzebne odbiorcom danego rejonu. Niezależnie od tego magazyny i aparat transportowy Centrali Tekstylnej będą musiały ulec poważnej rozbudowie. Korzyści ekonomiczne z okładem wynagrodzą koszty i wysiłek, jakie włożył trzeba w rozmieszczenie aparatu organizacyjnego. Jak bowiem wynika z posiadanych danych, dystrybucja prowadzona przez odbiorców Centrali, zaopatrywanych dotychczas centralnie, jest bardzo kosztowna a rozszerzenie zasięgu działalności pozwoli na zmniejszenie marży zarobkowej stosowanej przez Centralę Tekstylną obecnie, co stanowiłoby bezpośredni zysk naszych odbiorców.

Przy nowym systemie zaopatrywania

Hurtownie Centrali Tekstylnej nawiążą bezpośredni kontakt ze wszystkimi konsumentami całej Polski, co pozwoli nam jeszcze dokładniej poznać zapotrzebowania rynku. Będziemy mogli wtedy bardzo szczegółowo kierować produkcją przemysłu tak, aby fabryki dostarczały nam towary w gatunkach znajdujących największy popyt na rynku.

Informacje o warunkach i charakterze zapotrzebowania oraz o wahanach cen wolnorynkowych zbierane są już obecnie w sposób ciągły. Analiza tych informacji jest podstawą zamówień dla przemysłu i rozdziału towarów między Hurtowni. Jednakże dopiero rozszerzona działalność Hurtowni Centrali Tekstylnej da pełny obraz zapotrzebowania. Dla jeszcze ściślejszego powiązania producenta z konsumentem zorganizowana zostanie na terenie całego Państwa sieć specjalnych sklepów wzorcowo - doświadczalnych, w których sprzedawane będą specjalne towary na zasadach ścisłego podziału branżowego. Społecznym celem wszystkich omówionych posunięć organizacyjnych jest dostarczenie właściwemu konsumentowi odpowiedniego towaru po uczciwej cenie. Wykonanie tego zadania wiąże się z całym szeregiem prac o charakterze odcinkowym. Dla przykładowo wymienić należy zagadnienie cenników detalicznych mających zgodnie z decyzją Ministerstwa Przemysłu i Handlu charakter wykazu cen maksymalnych, uregulowanie symbolowania i etykiety towarów, co winno ułatwić konsumentowi orientację w szerokim wachlarzu produkcji włókienniczej i uchronić go przed ewentualnymi próbami nadżycia jego nieświadomości przez nieuczciwego kupca stała akcja kontrolna dokonywana u odbiorców Centrali Tekstylnej przez aparat inspekcyjny Centrali.

Centrala Tekstylna widzi swoją rolę nie tylko we właściwym wykonaniu zadań handlowych z czysto ekonomicznego punktu widzenia, ale i w spełnieniu funkcji społecznych związanych z celowym zaspokojeniem potrzeb całego społeczeństwa.

10800

PRZEMYSŁOWO-
HANDLOWA
SPÓŁKA
WŁÓKIENNICZA

„BOSTON”

K. Krasucki i Ska

Łódź, Piotrkowska 44

Kupujemy wełnę
w każdej ilości

Zygmunt Czekała

Sprzedaż Warzyw i Owoców

Łódź, Żeromskiego 45, tel. 138-28

Konto Czek. K. K. O. Miasta Łodzi
Nr. 482.

Dostawa do stołówek

WYRÓB SCHODÓW, POSADZEK
i POMNIKÓW

Zakład Betoniarsko-Mozajkowy

Roszewski Edmund

Łódź, ul. Ogrodowa Nr 68
telefon 165-76

Mechaniczna
Fabryka
Pończoch

„JANUS”

Łódź, ul. Nowotki 60
telefon 270-37

Zakład
Stolarsko-Meblowy

**Stefan
Głowacki**

Łódź, Zgierska 20

PRACOWNIA
OBUWIA

WINCENTY
ROMEJKO

Piotrkowska 69

Hotele Miejskie

„GRAND HOTEL”
Piotrkowska 72 tel. 199-20

„HOTEL SAVOY”
Traugutta 6 tel. 203-39, 203-40

„HOTEL POLONIA”
Narutowicza 38 tel. 260-01, 250-01

Skierowanie tylko przez biuro kwatery
funkcyjne. Czynne przez całą dobę.
Traugutta 6 tel. 118-96

Estetycznie umeblowane pokoje
z wszelkimi wygodami.

Sniadania i kolacje na miejscu
Garaże ul. 6-go Sierpnia 26 tel. 161-20

WYRÓB TRYKOTÓW

Fr. Łukomski i S-ka

Łódź, ul. Żeromskiego 60

WARSZTAT
SLUSARSKO-
MECHANICZNY

B. OCHNIO

ŁÓDŹ

ul. Południowa 42

ZAKŁAD
STOLARSKO-
MEBLOWY

LUDWIK ROSIAK

Łódź, Zgierska 12

ZAKŁAD
wyrobów betonowych
i mozaikowych

Kazimierz
Szmagielski

ul. Cmentarna 15

Nakładem
P. Z. W. S.

wydawała się seria podręczników
Historii Powszechnej

a mianowicie:
dla kl. VI szk. podst. pod redakcją Prof.
Dr M. H. Serejskiego (do V w. po Chr.)
cena zł 170.—
dla kl. VII szk. podst. pod redakcją Prof.
Dr St. Zajęczkowskiego (od V w. do
XVIII w.) cena zł 200.—
dla kl. VIII szk. podst. pod redakcją Prof.
Dr N. Gąsiorowskiej (od XVIII w. do
II wojny światowej) cena zł 280.—

Do nabycia we wszystkich księgarniach

PIERWSZA ŁÓDZKA HURTOWNIA
OWOCÓW I WARZYW

Wł. Jabłoński i S-ka

Łódź, ul. Żeromskiego Nr 36 (Zielony
Rynek), tel. 109-35

Konto czekowe K. K. O. — Łódź Nr 405

WYRÓB POŃCZOCH

J. KNOBLICH

ŁÓDŹ, UL. NOWOTKI Nr 60

„Rolnik”

Powiatowa Spółdzielnia Samopomocy Chłopskiej
w Łodzi, ul. 11 Listopada Nr 85

z oddziałami własnymi w Aleksandrowie,
Konstantynowie i Tusznynie

PROWADZI pośrednictwo skupu i sprzedaży
artykułów między miastem a wsią

Centrala Handlowa Przemysłu Drzewnego
w Warszawie, Oddział w Łodzi, ul. Żeromskiego 92 tel. 271-43

BIURO SPRZEDAŻY: PIOTRKOWSKA 252, TEL. 109-36

Sklepy detaliczne:

Nr. 1, Al. Kościuszki Nr 11

Nr. 2, Zgierska Nr. 31, tel. 113-20

Nr. 3, Jaracza Nr. 42, tel. 173-30 (d. K. Wutke)

Nr. 4, Gdańska 112, tel. 106-07 (d. Schultz)

Poleca meble w dużym wyborze. — Sprzedaż ratalna dla świata pracy

POWSZECHNA SPÓŁDZIELNIA SPOŻYWCÓW

W ŁODZI

NAJWIĘKSZA SPÓŁDZIELNIA W POLSCE

POSIADA:

320 SKLEPÓW, 8 MAGAZYNÓW, 2 DOPY TOWAROWE
12 PIEKARNI, 2 MŁYNY, 2 PALARNIE KAWY I CYKORII,
WYTWÓRNIE WÓD GAZOWYCH, TOREB, PAPIERU, KWA-
SZARNIĘ, SZWALNIE, WARSZTATY REPERACYJNE, 4 BOCZ-
NICE KOLEJOWE, SKŁADY MATERIAŁÓW WŁOKIENNI-
CZYCH, PORCELANY, MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH.

Centrala: ul. Piotrkowska 31 tel. 260-98 i 260-99

Magazyny: ul. Ogrodowa 74 tel. 276-75

Powszechna Spółdzielnia Spożyców
to wieloletnie dzieło
całego społeczeństwa łódzkiego

FABRYKA WYROBÓW WEŁNIANYCH

„MERINOS“

Łódź, ul. Piotrkowska 44 tel. 170-46

„PARS“ FABRYKA MYDŁA

T. PATORA i Ska

Łódź, ul. Limanowskiego 111a, tel. 158-42

WYTWÓRNIA TRYKOTAŻY

Łódź, ul. Gdańska Nr 131
Telefon 135-99

FR. KINDALSKI

FARBIARNIA I DRUKARNIA TKANIN

„Pomorzanka“

wł. Cz. i H. B-cia SZADKOWSCY

Łódź, ul. Żeromskiego 148, telefon 201-83

„CENTRALA TOWAROWA“

Właściciele:

F. NIEWIDOMSKI, B-CIA S. i W. SZCZYGIELSCY, WŁ. WRÓŃSKI

Łódź, ul. Armii Czerwonej 28 (Rokicińska) tel. 187-84

Zjednoczenie Metalowe Fabryka Nr 3

ŁÓDŹ, UL. WÓLCZAŃSKA 224, Tel. 210-62

PRODUKUJE:

Kotły do Stołówek, Termosy do przenoszenia obiadów, Kroch-
malki do wykończalni i różne aparaty do farbiarni, pompy, kotły
niskiego ciśnienia, aparaty do farbowania przędzy, oraz wszel-
kiego rodzaju reperacje.

Plan wykonano w 119%

WYPRAWIALNIA I FARBIARNIA SKÓR FUTRZANYCH

J. KOPER i Ska

Łódź, Ceglana 15-17 tel. 218-25

ZAKUPUJE WSZELKI SUROWIEC FUTERKOWY, LISY,
TCHÓRZE, PIŻMOWCE, KRÓLIKI I INNE

SPRZEDAŻ MATERIAŁÓW OPAŁOWYCH

BOLESŁAW PAKOWSKI

Łódź, ul. Przejazd Nr 88, Tel. 150-62

HURTOWNIA WŁOKIENNICZA

„Modne Tkaniny“

Łódź, Piotrkowska 91
tel. 220-48

Poleca w dużym wyborze:

Jedwabie:

bluzkowe, sukniowe, białe,
druki, adamaszek, koidrowe,
gorsetowe, podszewki, szale,
apaszki, skarpety, bielizna
damska.

Wełny

damskie, pelisowe, płasz-
czowe, kory ubraniowe
i sukniowe 0/0

TKALNIA MECHANICZNA

materiałów wełnianych

J. WASILEWSKI i Ska

Łódź, ul. Piotrkowska 80

tel. 216-47

Biuro i Skład ul. Nawroć 13

Tel. 133-00.

TKALNIA WYROBÓW WEŁNIANYCH

Tadeusz Zdzienicki i S-ka

Łódź, ul. 11-go Listopada Nr 102

Tkalnia i Farbiarnia

J. Fuchs - Lisowski

Łódź, ul. Lipowa 45, tel. 171-36

Produkuje na eksport
podszewkę jedwabną

RĘCZNA TKALNIA i NAWIJALNIA NIGI

„DZIE-FAG“

wł. J. Dziedziczak i C. Fagas

Łódź, ul. Wschodnia 24, TEL. 101-08

WYTWÓRNIA

WYROBÓW DZIANYCH

St. Keller i Z. Sasiak

Łódź, ul. Żeromskiego 60

Fabryka Trykotaży

Leśnowolski i Finkielman

Łódź ul. Kopernika 36, tel. 270-66

Tkalnia Mechaniczna

J. Szambelan,

W. Kaczorowski i S-ka

Łódź, ul. 11 Listopada 102 tel. 132-25

Wyrób materiałów jedwabnych

Wytwórnia Bielizny Trykotowej

„EKO“

Z. EGIERSKI

Łódź, ul. Główna 35, tel. 143-91

Poleca bieliznę jedwabną damską
Ceny niskie — Gatunki wykwintne

Kupujemy Złom żelazny i metalowy!

Z AKCJI SPOŁECZNEJ
dla potrzeb Gospodarki Narodowej

SKŁADNICA ZŁOMU
BERNARD WALKOWIAK
Łódź, Kilińskiego 6, Telefon 1 84-48

Kupujemy złom

żelazny i metalowy z Akcji Społecznej
dla potrzeb Gospodarki Narodowej

Składnica Złomu

KAZIMIERZ WYRWAS
Łódź, ul. 11-go Listopada 103-105, tel. 224-84

OBYWATELU!

zbieraj złom żelaza i metali kolorowych,
niezbędnych do Odbudowy Gospodarczej
Kraju

ŁÓDZKA SKŁADNICA ZŁOMU I STAREGO ŻELAZA
ŁÓDŹ, UL. SKŁADOWA 27/29 TEL. 155-08

KUPEJE WSZELKIE ILOŚCI ZŁOMU W RAMACH SPOŁECZNEJ
ZBIÓRKI ZŁOMU
PRZY WIĘKSZYCH ILOŚCIACH ODBIÓR WŁASNYMI ŚRODKAMI
TRANSPORTOWYMI

SKUPUJEMY ZŁOM

żelazny i metalowy z Akcji Społecznej
dla potrzeb
Gospodarki Narodowej

SKŁADNICA ZŁOMU

ADAM ZIELIŃSKI

Łódź, ul. Kilińskiego 28, tel. 204-45

Bar „MOCCA”

Łódź, Piotrkowska 25 - tel. 163-50

zaprasza

na filiżankę dobrej czarnej kawy, kakao,
czekoladę i herbatę

ul. IGNACY SZMIDEL

SKŁAD NARZĘDZI I ARTYKUŁÓW TECHNICZNYCH

ALEKSANDER OZIMOWSKI

Łódź Piotrkowska 240 Tel. 216-03

AKCESORIA SAMOCHODOWE

HENRYK CICHONSKI

Łódź, Roosevelta 5 (dawnej Ewangelicka)
Tel. 126-10

SPECJALNOŚĆ: CZĘŚCI ZAMIENNE DO
HAMULCÓW HYDRAULICZNYCH: PEYR
DO HAMULCÓW HYDRAULICZNYCH,
KRAŻKI SPRZĘGOWE, NAKŁADKI
HAMULCOWE, PAKUNKI POD GŁOWICE
DO WSZYSTKICH MAREK I TYPOW itd.

WYTWÓRNIA WAT I KOŁDER

HURT

E. MAJCHROWSKI

i I. SOBCZYK

ŁÓDŹ, POŁUDNIOWA 28
telefon 268-42

DETAL

Przeróbka starych kołder.
Przyjmujemy do zgrzeblenia
stare kołdry

PRODUKCJA WAT i KOŁDER z powierzonych i własnych materiałów

BARWNIKI I CHEMIKALIA

JAKUB PETTERS i Ska

Łódź, ul. Prez. Roosevelta 1-3 tel. 121-89

Reprezentanci:

J. R. Geigy S. A. i Durand & Huguenin S. A.
Bazylię Szwajcaria

CENTRALNY ZARZĄD PRZEMYSŁU PAPIERNICZEGO

ŁÓDŹ, UL. PŁK. WIĘCKOWSKIEGO 33

OBEJMUJE:

8 PRZEDSIĘBIORSTW
(ZJEDNOCZEŃ PRODUKCYJNYCH) PRZEMYSŁU
CELULOZOWO-PAPIERNICZEGO

7 PRZEDSIĘBIORSTW
(ZJEDNOCZEŃ PRODUKCYJNYCH) PRZETWORÓW
PAPIEROWYCH

BIURO BUDOWY
PRZEMYSŁU PAPIERNICZEGO W ZABRZU,
UL. DWORCOWA 8

CENTRALĘ ZAOPATRZENIA
PRZEMYSŁU PAPIERNICZEGO W ŁÓDŹI,
UL. PIOTRKOWSKA 171

CENTRALĘ ZBYTU
PRZEMYSŁU PAPIERNICZEGO W ŁÓDŹI,
UL. GDAŃSKA 39

Ogólna ilość zatrudnionych:
27.689,
Ogólna ilość czynnych zakła-
dów pracy - 96
W tym 42 na Złociu Od-
zyskanych.

CENTRALA ZBYTU PRZEMYSŁU PAPIERNICZEGO

ŁÓDŹ, UL. PUŁK. WIĘCKOWSKIEGO 33 — (GDAŃSKA 39)

ZBYT PRODUKCJI WYTWORÓW I PRZETWORÓW PAPIEROWYCH CENTRALNEGO ZARZĄDU PRZEMYSŁU
PAPIERNICZEGO NA ZASADACH WYŁĄCZNOŚCI

NACZELNY DYREKTOR tel.: 218-91

DYREKTOR HANDLOWY tel.: 274-44
DYREKTOR ADM.-FINANSOWY tel.: 139-56

BIURA SPRZEDAŻY (dostarczają z magazynów fabrycznych)

BIURO SPRZEDAŻY PAPIERÓW

TEL.: 145-55

BIURO SPRZEDAŻY BIBULEK I PAPIERÓW PRZEMYSŁOWYCH

TEL.: 184-00

BIURO SPRZEDAŻY KARTONÓW I TEKSTURY

TEL.: 184-00

BIURO SPRZEDAŻY PRZETWORÓW PAPIEROWYCH

TEL.: 279-79

BIURO SPRZEDAŻY MATERIAŁÓW BIUROWYCH TEL.: 279-79

DZIAŁ SKŁADNIC — tel. 145-55 (dostarcza z magazynów Oddziałów Centra II)

1. BIAŁYSTOK

— ul. Św. Jana 22

9. LUBLIN

— ul. Zamojska 20

2. BIELSKO

— ul. Roll Żymierskiego 13

10. ŁÓDŹ

— ul. Nawrot 13

8. BYDGOSZCZ

— Al. 1-go Maja 13

11. OLSZTYN

— ul. Niepodległości 46

4. GDAŃSK - WRZESZCZ

— ul. Kilińskiego 3

12. POZNAŃ

— Al. Marcinkowskiego 21

5. JELENIA GÓRA

— ul. Kilińskiego 30

13. RZESZÓW

— ul. 3-go Maja 23

6. KATOWICE

— ul. 3-go Maja 30

14. SZCZECIN

— ul. Mazurska 19a

7. KIELCE

— ul. Sienkiewicza 32

15. WARSZAWA

— Al. Gen. Sikorskiego 31

8. KRAKÓW

— Rynek Klepański 4

16. WROCŁAW

— ul. Spokojna 18/20

ODDZIAŁY CENTRALI PROWADZĄ RÓWNOCZEŚNIE SPRZEDAŻ HURTOWĄ DLA KUPCÓW DETALISTÓW

SPRZEDAŻARTYKUŁÓW OPAŁOWYCH
i BUDOWLANYCH*„Silesia“*

Łódź, Kilińskiego 66 tel. 216-36

ROZDZIELCZY
SKŁAD WĘGLOWY**M. ENGEL, R. LASOŃ i Ska**

Łódź, ul. Rzgowska 119-121

Tel. 129-55

HURTOWNIA
MATERIAŁÓW
OPAŁOWYCH**„CARBO“**B. BRZEZIŃSKI i Ska
Łódź,
ul. Sienkiewicza 31
Telefony:
153-82 i 122-17**„IGNIS“**

Marian PRYWER

Łódź, ul. Piotrkowska 85

MATERIAŁY OPAŁOWE
i BUDOWLANEHURTOWNIA MATERIAŁÓW
OPAŁOWYCH**„WĘGLOPAŁ“**Wacław KAWALERSKI Łódź, 11-go Listopada Nr 97
Tel. 217-16**JERZY GRABOWSKI i Ska**
MATERIAŁY OPAŁOWE I BUDOWLANESp. z o. o.
ŁÓDŹ, ANDRZEJA STRUGA 3

Tel.: — Biura — 118-83.

Dyrekcja 118-84.

Składy z bocznica kolejową — Towarowa 42
Tel.: 175-60HURTOWY SKŁAD WĘGLA, KOKSU
i MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH

Wiktor GÓRALCZYK

Łódź, Rzgowska 128-130, tel. 108-68

POLSKIE TOWARZYSTWO DLA HANDLU WĘGLEM

„WĘGLOBLOK“

Spółka Akcyjna Oddział w Łodzi

Dąbrowskiego 20

tel. 106-13 i 104-83

ŁÓDZKIE SKŁADY OPAŁOWE**KRASUCKI i Ska**

Łódź, ul. Towarowa Nr 115 tel. 136-76

HURTOWA SPRZEDAŻ OPAŁU

G. LISSNER Spadk.

Łódź, ul. Łaska Nr 5, telefony: 261-62, 142-26

Sprzedaż Węgla i Koksu

JÓZEF STACHURA

Łódź, ul. Węglowa 5 - tel. 131-97

Skład Materiałów Opałowych

Stefan Krzepkowski

Łódź, ul. Towarowa 113 - tel. 134-65

HURTOWA
SPRZEDAŻ
WĘGLA
i KOKSU

Jerzy Dawidson

Łódź, ul. Śląska Nr 3, telefon 113-17

Biuro: ul. Sienkiewicza Nr 37, telefon 144-85

HANDEL WĘGLEM

„OSKARD“

właściciel:

STEFAN STACHURA

Łódź, ul. Kilińskiego 68, tel. 150-75

MECHANIKA PRECYZYJNA**R. ANTCZAK**

BUDOWA AKUMULATORÓW WSZYSTKICH TYPÓW

ŁADUJEI NAPRAWIAI WYPOZYCZAI

Powierzone prace wykonuje szybką, solidnie, punktualnie

Łódź, Plac Wolności 3 Tel. 123-21

WYTWORNIA **„FARMACJA“** SP. Z O. ODZ.

Łódź, ul. Zwirki 11

ZAWIADAMIA SWOICH ODBIORCÓW, ŻE PO REORGANIZACJI FIRMY
WZNOWIŁA SWOJĄ DZIAŁALNOŚĆ I DOSTARCZA APTEKOM ORAZ
DROGERIOM ŚRODKI W ZAKRESIE LECZNICTWA WCHODZĄCE
NA PROWINCJĘ WYSYŁAMY POCZTĄ**PRZEMYSŁ MIĘSNY****T. Stefaniak i Ska**

Łódź, Radwańska Nr 32-34, Tel. 190-72

Świetlica przy Państwowych Zakładach
Przemysłu Bawełnianego w Pabianicach

ORGANIZUJE NASTĘPUJĄCE KURSY:

KURS JĘZYKA ROSYJSKIEGO,

ANGIELSKIEGO,

ESPERANTA I FRANCUSKIEGO

Dla analizabetów i półanalizabetów nauka bezpłatna.

Sekretariat czynny od 18-22ej codziennie.

DYREKCJA PRZEMYSŁU MIEJSCOWEGO ZIĘDNOCZENIE METALOWE

FABRYKA Nr 7

Łódź, Wólczańska 49, tel. 172-65

WYKONYWUJE BUDOWĘ KOTŁÓW DO
STOŁÓWEK, TERMOFORÓW I RÓŻNE REPA-
RACJE KOTLARSKO-SLUSARSKIE

FABRYKA GILZI BIBULEK

„BRISTOL“

Łódź, ul. Pogonowskiego 40, tel. 215-38

ROK ZAŁOŻENIA 1907

CENTRALA SKÓR SUROWYCH

z siedzibą w Łodzi, ul. Piotrkowska 260

O
D
D
Z
I
A
Ł
Y

WOJEWÓDZKIE

BIAŁYSTOK, ul. Sosnowa 47
 BYDGOSZCZ, ul. Królowej Jadwigi 4/2
 GDANSK-WRZESZCZ, ul. Kościuszki 7/9
 KATOWICE, ul. Warszawska 19
 KRAKÓW, ul. Krupnicza 5
 LUBLIN, Aleje Racławickie 4-3
 ŁÓDŹ, ul. Zgierska 73
 OLSZTYN, ul. Partyzantów 67
 POZNAŃ, ul. Wielkie Garbary 27
 RADOM, ul. Zeromskiego 102
 RZESZÓW, ul. Grunwaldzka 5
 SZCZECIN, ul. Mickiewicza 30-32
 WARSZAWA, Praga, ul. Sierakowskiego 2
 WROCŁAW, ul. Krakowska 41.
 ODDZIAŁ PORTOWY
 GDYNIA, ul. Polska róg Celnej

AGENTURY POWIATOWE we wszystkich miastach powiatowych.
 PUNKTY SKUPU przy wszystkich rzeźniach
 CENTRALA SKÓR SUROWYCH KUPIJE WSZELKIE SKÓRY
 SUROWE I SKÓRY FUTERKOWE. Skóry bydłowe i końskie
 na prawach wyłączności.

**SKŁADNICA
FABRYCZNA**Związku Ucz. Walki Zbrojnej
o Niepodległość i Demokracjęw ŁODZI, ul. Nowotki 60
tel. 124-71Sprzedaż
pończoch jedwabnych**TOR** TECHNICZNA
OBSŁUGA
ROLNICTWAPrzedsiębiorstwo Państwowe
WYKONUJE WSZELKIE NAPRAWY
TRAKTORÓW I MASZYN ROLNICZYCHS Z Y B K O
T A N I O
S P R A W N I EPRZEDSIĘBIORSTWO POSIADA
190 W A R S Z T A T Ó W
NA TERENIE CAŁEJ POLSKI
ZARZĄD CENTRALNY
W ŁODZI, AL. KOŚCIUSZKI 46**SPRZEDAŻ PRZĘDZY**JANUSZ SEMBERECKI
Łódź, Piotrkowska 147
tel. 121-71

i SKUP WĘŁNY

CURIER
 KAWA
 HERBATE
 PIERNIKI TORUŃSKIE
 KOMPOTY
 MARMOLADY
 WINA I SOKI
 ORZESZKI ZIEMNE
 KONSERWY RYBNE I MIĘSNE
 ŚLEDZIE

ORĄZ WSZELKIE ARTYKUŁY SPOŻYWCZE

PO CENACH HURTOWYCH POLECA

PAŃSTWOWA CENTRALA HANDLOWA

HURTOWNIA SPOŻYWCZO-PRZEMYSŁOWA

Łódź, Kilińskiego 88, tel. 143-61

FABRYKA WYROBÓW JEDWABNYCHF. Czerwiński
Łódź, ul. Wólczańska Nr 125

Tel. 182-46

WYTWÓRNIA**„DELLA“**

Łódź, Wólczańska 125

tel. 175-10

POŃCZOCH**„WISKOZA“**

Łódź, Lipowa 43

tel. 108-93

WYTWÓRNIA ↔ POŃCZOCH**WARSZTAT
SZEWSKI****HECHT SZMUL**

11 LISTOPADA 42

POLECA GOTOWE OBUWIE I REPERACJE

ADOLF RICHTER SPADKOBIERCY
ŁÓDŹ, UL. DASZYŃSKIEGO 20, TEL. 203-80ARTYKUŁY TECHNICZNE I SANITARNE. WŁASNE SKŁADY I PRZED-
STAWICIELSTWA**WYRÓB WSTAŻEK****C. DROZD i Ska** Łódź, ul. Matejki 10c, tel. 268-37Poleca
WSTAŻKI RYPSOWE WE WSZYSTKICH
ROZMIARACH I KOLORACH

Wytwórnia Artykułów Dziewiarskich

„TEXTIL“

Sp. z ogr. odpow.

Łódź, ul. Jaracza Nr 20

Do Kołokołamska powrócił doktor Grom, który jeździł do Moskwy w sprawach handlowych. Utykał na nogę i wbrew swemu zwyczajowi przyjechał do domu dorózką. Zdziwiło to niezmiernie obywatelkę Grom. Kiedy zaś zauważyła na lewym buciku męża karbowany ślad opony samochodowej, zdziwienie jej wzrosło jeszcze bardziej.

— Wpadłem pod samochód — oświadczył doktor Grom — a potem miałem sprawę sądową.

I ozdabiając przemowę niepotrzebnymi szczegółami, opowiedział żonie historię swego szczęśliwego wypadku:

W Moskwie, obok rogatki Twerskiej, oskrzypiąc samochodowymi oponami, zwrócił się twarzą ku doktorowi Gromowi. Blask jego twarzy był tak bardzo oślepiający, że doktor upadł... Gdy podniósł się, zrozumiał, że wpadł pod samochód. Doktor natychmiast się uspokoił, wyczyścił zasmarowane spodnie i krzyknął:

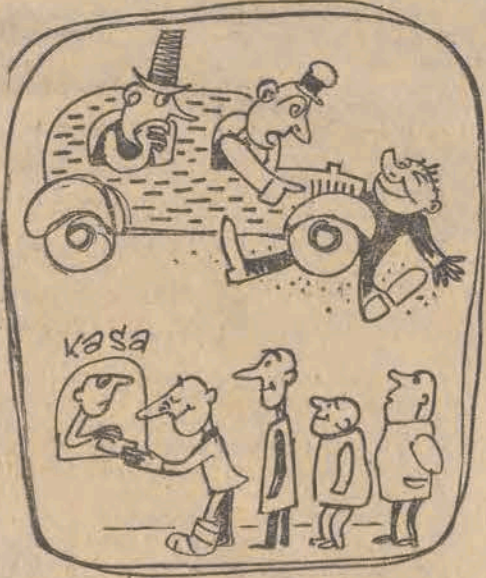
— Zabili! Błękitny „Packard” zatrzymał się. Wyskoczył zeń mężczyzna w schludnym melonku oraz szofer z brązowymi włosami. Pstra chotągielka trzepotała nad radiatorem skompromitowanego auta.

— Zabili! — powtórzył głośno doktor Grom, zwracając się ku zebranej gawiedzi.

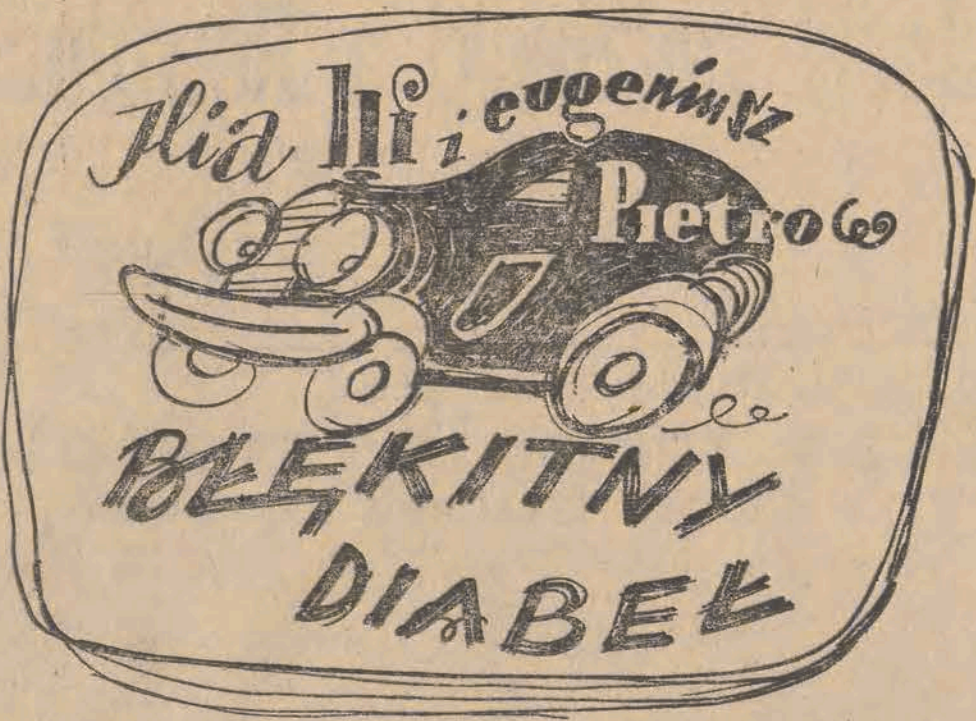
— A ja go znam — zauważył jakiś dziański głos. — To poseł państwa Bimbaj Bimbajski poseł!

Następnego dnia odbył się sąd i poselstwo bimbajskie zostało skazane na wypłatę renty w kwocie stu dwudziestu rubli miesięcznie.

Z tego powodu doktor Grom hulał w Kołokołamsku z przyjaciółmi trzy dni i trzy noce. Gdy się zabawa skończyła, zauważono, że ułotnił się bezrobotny cukiernik, Aleksy Jelisiejewicz. I nie przychylił jeszcze zachwytu z relacji szczęśliwej zmiany w życiu doktora Groma, gdy nowa sensacja wstrząsnęła Kołokołamskiem. Aleksy Jelisiejewicz powrócił. Okazało się, że udał się do Moskwy, dziwnym zbiegiem okoliczności wpadł pod błękitne auto bimbajskiego poselstwa i przywiózł wyrok

sądowy. Tym razem odszkodowanie zasądzone od poselstwa bimbajskiego na rzecz cukiernika wynosiło sto czterdzieści rubli miesięcznie. Uszczęśliwiony cukiernik wytoczył dla przyjaciół beczkę piwa. Cały Kołokołamsk strząsał pianą z piwa i wychwalał ofiarę ulicznego ruchu.

Trzecia ofiara ujawniła się za tydzień. Był to kierownik kursów deklamacji i śpiewu — Syndyk-Bugajewski. Ten działał z właściwą swemu charakterowi otwartością. Wyjechał do Moskwy, skierował się wprost do bramy poselstwa bimbajskiego i gdy tylko auto wypadło na ulicę, podstawił nogę pod koło. Syndyk Bugajewski doznał poważnego uszkodzenia, lecz otrzymał za to sturublową pensję aż do grobowej deski.

Na „zarobek sezonowy” do Moskwy pociągają teraz z kolei wszyscy mieszkańcy Kołokołamska. Doświadczeni starcy, handlarze prywatni, uczniowie kursów deklamacji, czcigodni pracownicy, doróżkarze miejscy itp. Z węzłkami podróżnymi na plecach rzucali się pod bimbajskie auto, odchorowywali „swoje” w szpitalach, a potem zaczęli pobierać od poselstwa wyznaczone sumki.

Humor sowiecki

„Prasa” amerykańska

— Piszę artykuł przeciw Związkowi Radzieckiemu!
 — Oho, to ty znasz Związek Radziecki?
 — Nie, ale znam mister Wothera, a ten mi za to dobrze zapłaci!

(„Krokodyl”)

Korespondent „Krokodyla” donosi:

ANKARA

Gazeta turecka „Kywott” pisze w ironiczny sposób o obecnej sytuacji w Turcji. „Uwieramy się jak Amerykanie, chodzimy jak Amerykanie, siedzimy trzymając nogi na stole jak Amerykanie...” W kołach dziennikarskich uważają, że artykuł ten jest nieco przesadzony. Na tureckim stole najwyraźniej np. brak tureckich nóg, zajęty jest bowiem przez nogi amerykańskie.

HAGA

Komunikują, że rząd holenderski przygotowuje odczyt na sesję ONZ „Promieniowanie

kultury europejskiej na kultury azjatyckie np. na Indonezję”. Odczyt wygłosi głównodowodzący wojskami holenderskimi w Indonezji.

WASZYNGTON

Mundt, członek komisji badającej działalność antyamerykańską, wniósł propozycję zmiany ustawy, w myśl której wszystkich urzędników sprawiedliwości, należących do partii komunistycznej, należy uznać za obcych agentów. W rozmowie z sympatykami swojej partii Mundt oświadczył, że ustawę tę należy traktować jako początek zmiany innych ustaw i że on ma zamiar uznać za obcych agentów

tych wszystkich, którym nie podobają się jego ustawy i ustawy jego przyjaciół.

WIEDEN

Austriackie władze w amerykańskiej strefie okupacyjnej prowadzą energiczną walkę z faszyzmem, chcąc uwolnić Austrię od zmyru hitlerowskiego systemu. Na razie więc uwalnia się z więzień czolowych faszystów. Np. wypuszczono na wolność wybitnych hitlerowców, Szellera i Regana, i innych, nazwiska których znajdują się w spisie wojennych przestępców.

(„Krokodyl”)

A tymczasem w Bimbaju wybuchł kryzys finansowy. Wydatki na utrzymanie poselstwa zwiększyły się do takich rozmiarów, że trzeba było obciąć pensje urzędnikom państwowym, i zredukować armię z trzydziestu żołnierzy do piętnastu. Gdy pod błękitnym autem znalazł się już trzynasty obywatel Kołokołamska, Mikita Psov, niepokój w Bimbaju dosięgnął zenitu, ponieważ zamknięto państwową operę, aby wypłacić odszkodowanie. Oczekiwano buntu ze strony wojskowej klikki. W parlamencie wniesiono interpelację: Czy wiadomo jest panu prezesowi rady ministrów, że kraj znajduje się w przededniu finansowego krachu? — Na to pan prezes rady ministrów odrzekł: nie, nie wiadomo.

Mimo tej uspokajającej odpowiedzi państwo Bimbaju zmuszone było rozpruć pożyczkę wewnętrzną. Pożyczka ta jednak została zjedzona przez Kołokołamców w ciągu niespełna dwu miesięcy.

Szofer bimbajskiego auta, na którego psoczyło całe państwo, dokazywał cudów ostrożności. Atoli Kołokołamcy tak się wyspecjalizowali w swym dziwnym rzemiośle, że jakoś zawsze wpadali pod samochód, a potem łaszczyciel poselstwo po sądach.

Z nadejściem pierwszych mrozów udał się do Moskwy prezes spółdzielni „Bujda” Podlinnik. Długo się wahał i nie mógł się zdecydować. Lecz Podlinnikowa była bezwzględna. Stawiając za przykład mężowi srebkie wróżgacenie się innych współobywateli, powiedziała:

— Jeżeli nie pojedziesz na „zarobek” rzucę się pod pociąg!

Podlinnika odprowadziło całe miasto. Kołokołamcy którzy już jeździli „na zarobek” — udzielili mu ostatniej rady:

— Maszyna jest ciężka! Uwaga! na głowę! Podstawiaj nożki!

Lecz Podlinnik wrócił za dwa dni własnie z obandażowaną głową i dużym ślucem, który rozplwał się niby atramentowa plama. Nie widać było lewej ręki.

— Ile? — zapytał Kołokołamcy spoglądając z podziwem na tak „rentowne” obrabianie cieleśne.

Na to prezes spółdzielni „Bujda” zapłakał. Wstyd mu było opowiedzieć, że omyłkowo rzucił się pod auto „Trustu Szlachetnych Metall” i szofer na czas zahamował, a potem długo, długo bił jego, Podlinnika, po głowie i rękach amerykańskim kluczem.

Wygląd Podlinnika był tak odstraszący, że Kołokołamcy więcej już nie chodzili „na zarobek sezonowy”. I tylko ten wypadek urłował Bimbaj od kompletnej rutny.

Rewo'ucyjna satyra sowiecka

Ci, którzy chcieli powstrzymać Rewolucję...

Kiereński!

Dziś o godz. 17-ej w lokalu własnym przy ul. Gdańskiej 75 odbędzie się odprawa sekretarzy wszystkich kół Prawej-Śródmiejskiej. Obecność obowiązkowa.

ZEBRANIE KOŁA NAUCZYCIELI PPR.

W sobotę 8.11 o godz. 18.45 w lokalu dzielnicy Śródmieście przy ul. Piotrkowskiej 63 odbędzie się zebranie Koła Nauczycieli PPR. Obecność wszystkich członków obowiązkowa.

UWAGA PRELEGENCI I INSTRUKTORZY ORG. DZIELNICY LEWEJ-ŚRÓDMIEJSKIEJ

W sobotę 8.11 o godz. 16-ej w lokalu własnym przy ul. Południowej 11 odbędzie się odprawa prelegentów i instruktorów organizacyjnych Lewej-Śródmiejskiej. Sprawy bardzo ważne — obecność obowiązkowa.

AKADEMIA Z OKAZJI 30-TEJ ROCZNICY REWOLUCJI ROSYJSKIEJ.

Dziś o godz. 18-ej w lokalu dzielnicy przy ul. Gdańskiej 75 odbędzie się akademie z okazji 30-ej rocznicy Wielkiej Rewolucji Rosyjskiej, na którą Kom. Dziel. Prawej Śródmiejskiej zaprasza członków i sympatyków PPR. W części artystycznej wystąpią zespoły świetlicowe Osrodków Konf. Nr. 1, 2 i 3 oraz zespoły Państwowego Monopoli Tytoniowego i f. „Kublik”.

Dziś o godz. 18-ej w lokalu własnym przy ul. Spokojnej 5 odbędzie się uroczysta akademie z okazji 30-ej rocznicy Rew. Rosyjskiej na którą Kom. Rudy Pablanickiej zaprasza członków i sympatyków PPR.

UROCZYSTOŚĆ ODSŁONIĘCIA SZTANDARU PPR GÓRNEJ LEWEJ

W niedzielę 9.11. br. o godz. 14-ej w lokalu Domu Propagandy PPR przy ul. Piotrkowskiej 262 odbędzie się uroczystość odsłonięcia sztandaru dzielnicowego PPR Górnej-Lewej.

OGÓLNE ZEBRANIE ROBOTNIKÓW I PRACOWNIKÓW

Dziś o godz. 14-ej odbędzie się ogólne zebranie robotników i pracowników PZPW Nr 3. O godz. 15.30 ogólne zebranie w f. „Weigt” i f. „Bauer”.

W sobotę 8.11 o godz. 19-ej ogólne zebranie rob. i pracowników PZPB Nr 14.

ZEBRANIE DZIESIĘTNIKÓW

Dziś o godz. 13-ej odbędzie się zebranie dziesiętników f. „Horak”.

UWAGA SEKRETARZE KÓŁ GÓRNEJ-PRAWEJ!

W sobotę 8.11. o godz. 18-ej w lokalu własnym przy ul. Czerwonej 3 odbędzie się odprawa sekretarzy kół Górnej-Prawej.

BALUTY

O godz. 17-ej Zarząd Wydz. Kobiecego.

ZEBRANIE SEKRETARZY KÓŁ BALUT

Dziś o godz. 18-ej w lokalu własnym przy ul. Zgierskiej 71 odbędzie się odprawa sekretarzy wszystkich kół dzielnicy Bałut.

UWAGA SŁUCHACZE V KURSU DZIELNICOWEGO GRUP A

Komitet Łódzki Wydział Propagandy, zawiadamia, że dziś w piątek 7 listopada br. w ramach V Kursu Dzielnicowego dla grup A. odbędzie się seminarium n. tem. „Z dziejów Narodu Polskiego” cz. I i cz. II.

- Wykładają w dzielnicach:
- Dzielnica Bałuty — tow. Wojskowska.
  - Dzielnica Staromiejska — tow. Matejkowski.
  - Dzielnica Śródmieście — tow. Orzechowska.
  - Dzielnica Śródmieście-Prawe — tow. Nitecki.
  - Dzielnica Śródmieście-Lewe — tow. Wnuk.
  - Dzielnica Górna — tow. Ptasieński.
  - Dzielnica Górna-Prawa — tow. Jagodziński.
  - Dzielnica Górna-Lewa — tow. Szczegielniak.
  - Dzielnica Widzew — tow. Chomska.
  - Dzielnica Ruda Pablanicka — tow. Maszczyk.

Pozdrowienia dla Narodów Związku Radzieckiego

Okręgowa Komisja Związków Zawodowych wysłała na ręce Prezesa Rady Ministrów ZSRR Generalissimusa Stalina następującą depezę: W związku z 30-letnią Rocznicą Rewolucji Listopadowej Okręgowa Komisja Związków Zawodowych w Łodzi w imieniu Świata Pracy i własnym zasyła Narodom Związku Radzieckiego i Wam braterskie pozdrowienia. Niech żyje Wielki Naród Radziecki! Niech żyje Generalissimus Józef Stalin! Okręgowa Komisja Zw. Zawodowych w Łodzi

Wydawca: Woj. Komitet PPR w Łodzi. Komitet Redakcyjny. Red. i Adm. Łódź, Piotrkowska 33. Telefon: Redaktor Naczelny 216-14. Sekretariat 254-21. Redakcja nocna 172-31.

D — 018573

Ze sportu

Sport radziecki a Rewolucja Listopadowa

W dniu dzisiejszym cały naród radziecki obchodzi uroczystą trzydziestą rocznicę Rewolucji Listopadowej. Wspaniałe parady sportowe, festyny i igrzyska odbywające się na wszystkich niemal stadionach Związku Radzieckiego — znów fascynować będą nie tylko wielkie masy obywateli radzieckich, ale także tłumnie przybyłych przedstawicieli państw zaprzyjaźnionych.

O potęgę sportu Związku Radzieckiego nie ma potrzeby już dziś pisać. W ciągu ostatnich dwóch lat mieliśmy okazję gościć już u siebie piłkarzy, pięściarzy i ostatnio świetnych siatkarzy radzieckich, w niedalekiej przyszłości spodziewamy się przyjazdu atletów, na wiosnę kolarzy i innych.

Każda wizyta sportowców radzieckich jest dzisiaj z entuzjazmem przyjmowana przez

całą Europę nie wyłączając nawet trwającej wciąż w swej izolacji („splendid isolation”) i wiecznie dumnej ze swych tradycji sportowych Wielkiej Brytanii. Wizy zagraniczne wywalczyły sobie sport radziecki swymi wynikami, swą potęgą.

Rewolucja Listopadowa jest matką nie tylko odrodzenia politycznego i moralnego Narodu Radzieckiego, ale również matką wspólnego rozwoju we wszystkich dziedzinach życia, a więc i w dziedzinie wychowania fizycznego. Swą tężyźnię fizyczną Naród Radziecki zawdzięcza Rewolucji Listopadowej, nowemu ustrojowi, który umożliwia wychowanie fizyczne najszerzym masom radzieckich narodów.

Czy istniał sport w Rosji carskiej? Tak jak zresztą w wielu krajach Europy sport był dostępny i znany tylko w ścisłej ekskluzywnych kołach t. zw. arystokracji. W szkołach junkierskich uprawiano szermierkę, hippikę, na kortach pałacowych grywano od czasu do czasu w tenisa, ale o jakiegokolwiek masowości, czy nawet zrozumieniu istoty samego zagadnienia wychowania fizycznego nie mogło być mowy. Sport traktowano jedynie jako rozrywkę, na którą mogły sobie pozwolić tylko nieliczne zamożne warstwy narodu.

Dwie tylko gałęzie sportu radzieckiego posiadają tradycje przedrewolucyjne, gdyż one jedynie były dostępne dla szerszych mas — ciężka atletyka, sport typowo robotniczy i kolarstwo, które zdobywało sobie w tym czasie szybko wielu zwolenników poza granicami swej ojczyzny Francji. Dzisiejsza więc potęga sportu radzieckiego jest dziełem Rewolucji Listopadowej.

W dniu dzisiejszym, w rocznicę Rewolucji Listopadowej przedstawiciele sportu polskiego, odradzającego się z gruzów drugiej wojny światowej w oparciu przede wszystkim o masy i hasła demokracji ludowej, łączą swe twarde spracowane dłonie z dłońmi Towarzyszy - Sportowców z ZSRR, życząc im dalszych sukcesów na arenach międzynarodowych.

W boksie radzieckim nie ma „primabalerin”

Przy wspólnym stole z mistrzem wszechwag Koroliewem

Koroliew

Było to niedawno, w październiku. Jak grom z jasnego nieba spadła wiadomość, że do Warszawy przyjeżdżają siatkarze moskiewskiego „Dynamo” i za dwa dni startują w Łodzi. Jeszcze żywo mieliśmy w pamięci występ pięściarzy radzieckich w Warszawie, a tu nowa sensacja...

Trybuny Helenowa zapelnily się tak szczerze, jak podczas najciekawszych zawodów kolarskich z udziałem Beka i Pietraszewskiego, chociaż to była tylko siatkówka. Ale sam mecz nie był ciekawy. Goście w krótkim bardzo czasie rozprawili się z wicemistrzem Polski, łódzkim AZS-em. Ciekawsze było spotkanie ze sportowcami radzieckimi przy wspólnym stole w sali YMCA.

W dużej, ze smakiem urządzonej jadalni stół nakryty na trzydzieści kilka osób. Są bowiem wśród nas i pięściarze radzieccy, którzy przybyli z Warszawy do Łodzi, aby przywitać swych rodaków. Jest wśród nich słynny Koroliew, Grejner, Szczerbakow.

Największe zaciekanie wzbudza jednak Koroliew. Jedni ciekawi są ile... befszyków spalażuje słynny „król nokautu”, inni — co powie o swych przeciwnikach, a jeszcze inni — jakim jest poza ringiem postrach wszystkich wag najcięższych w Europie.

Mając często styczność z naszymi mistrzami, a i często ze sportowcami nawet niezbyt wybitnymi z zagranicy, sądziliśmy, że Koroliew nie będzie zbyt dostępny dla zwykłych śmiertelników.

Tymczasem olbrzym o jasnych, łagodnych oczach atak dziennikarzy przyjmując z pewnym zażenowaniem. Ani cienia „wielkości”, czy zarozumiałości.

O swych przeciwnikach nie chce mówić, aby po prostu nie uczynić któremuś z nich przykrości, stawiając jednego z nich wyżej od drugiego.

Tą cechą skromności odznaczali się wszyscy sportowcy radzieccy. A przecież mogliby być zarozumiali... Załowaliśmy, że przy stole zabrakło niektórych łódzkich pięściarzy. Nauka nie poszłaby może w las...

Od mas do rekordów

Najlepsze wyniki sportowców ZSRR

mówią o potęgę sportu radzieckiego

L. Mieszko

Gdybyśmy zechcieli zastanowić się i zanalizować to wszystko, co zostało dokonane przez 30 lat w dziedzinie kultury fizycznej w Związku Radzieckim — ogarnąłby nas podziw i zdumienie. Żaden kraj na świecie nie może pochwycić się podobnymi osiągnięciami. Nie dotyczy to wyłącznie wyczynów rekordowych, o których prawie codziennie

podaje prasa i radio. Dużo głośniejszą treść i wiastę sens posiadają cyfry, ilustrujące ilość uczestników zajmujących się sportem w Związku Radzieckim. Takich cyfr nie znalazł jeszcze świat. Np. w crossach lekkoatletycznych i narciarskich w 1946 r. i 1947 r. uczestniczyło 12.163.000 obywateli. Na starcie letniej Spartakiady RSFSR uczestniczyło 1.200.000 zawodników. Cyfry te mówią same za siebie.

GDZIE RODZI SIĘ SPORT RADZIECKI

W wielu jeszcze dziedzinach sportu wyczołowego wyniki rekordowe USA. Anglii. Szwecji są lepsze od wyników radzieckich. Sytuacja ta jednak z każdym dniem zmienia się na korzyść sportu ZSRR. Przyczyną tego jest fakt, że sport w Związku Radzieckim jest pod troskliwą opieką państwa i dostęp do sportu jest dla wszystkich jednakowy. Sport radziecki rodzi się w kolektywach „fiskultury” fabryk, przemysłu, kolchozów, sowchozów, kopalń, szkół i instytucji. Sport w wojsku również

potężnie się rozwija. W tych milionach obywateli uprawiających sport, specjaliści potrafili odkryć talenty i rozwinąć je w światowe sławy. Z masy wyszli tacy mistrzowie jak pływak Meszkow, pięściarz Koroliew, lekkoatletki, Czudina, Dumbadze, Szczecnowa, Anokina, Majuczaja i wiele, wiele innych.

REKORDY ZSRR

Masowość sportu radzieckiego jest mocnym fundamentem, gwarantującym coraz lepsze wyniki na przyszłość. Podajemy obecnie najlepsze rekordowe osiągnięcia sportu ZSRR.

Leonid Meszkow przepłynął 100 m st. kl. w czasie 1:05,1, 400 m st. klas. w 5:38,4, 500 m st. klas. w 7:10,6;

Semen Boiczczenko przepłynął 200 m st. klas. w czasie 2:29,8.

Wszystkie te 4 wyniki są lepsze od oficjalnych rekordów światowych.

Nina Dumbadze rzuciła dyskiem 50,50 m (rekord światowy);

Klaudia Majuczaja rzuciła oszczepem 50,32 m (rekord światowy);

Olga Klepikowa przeleciała na szybowcu 794,02 km (rekord światowy);

Tatiana Karelina przejechała na łyżwach 5.000 m w 9:16,4 (rekord światowy);

Georgij Onisimow z wojskowego karabina na 600 możliwych punktów uzyskał 539 pkt. (rekord światowy);

Płk. Wasilij Romaniuk wyskoczył ze spadochronem z wysokości 13.400 m (rekord światowy).

ODZNAKA G. T. O.

Trudno jest wliczyć wszystkie rekordy światowe w sporcie, jakie posiada obecnie ZSRR. Z każdym dniem ilość ich wzrasta, tak jak wzrasta tężyźnia fizyczna i zdrowie wszystkich obywateli, uprawiających sport w myśl hasła odznaki G. T. O., co znaczy „Gotowy do trudu i obrony”.

Wśród ludzi o mięśniach ze stali

Imponujący bilans ciężkoatletów radzieckich

Ciężkoatleci radzieccy zakończyli w tych dniach swój tegoroczny sezon. Wyniki osiągnięte w roku bieżącym przez sztangistów ZSRR potwierdziły jeszcze raz, że w podnoszeniu ciężarów Związek Radziecki zajmuje pierwsze miejsce w świecie.

Bilans minionego sezonu przedstawia się imponująco, ustalono bowiem 12 nowych rekordów świata. 7 z nich ma na swym koncie Grigoryj Nowak, 3 — Jakow Kuczenko, a 2 pozostałe należą do Kasianika i Dzdżina.

Nowak uzyskał ostatnio w wyciskaniu obu rącz 141 kg., tj. 1 kgr. więcej niż mistrz USA

wagi ciężkiej Davis, podczas rozegranych w Filadelfii zawodów o mistrzostwo świata (zawody te nie miały pełnej wartości sportowej, gdyż nie brali w nich udziału ani zawodnicy radzieccy, ani egipscy, ani szwedzcy — jedni z najlepszych w tej dziedzinie sportu).

W rwanu oburącz Nowak uzyskał 131 kg., co również przewyższa oficjalny rekord świata, zatwierdzony w tej konkurencji.

Należy również przypomnieć, że podczas mistrzostw Europy, w Helsinkach zawodnicy radzieccy startując w sześciu konkurencjach w pięciu zajęli pierwsze miejsca.

WYTWORNIA BIELIZNY I PONCZOCH
„ATENA”
 ŁÓDŹ, ul. Narutowicza Nr. 25

Spółka Udziałowa „KROSNO”
 Sp. z ogr. odp.
 Łódź, ul. pułk. Więckowskiego 25 tel. 167-66

Jedna z czołowych drużyn piłkarskich ZSRR — C.D.K.A. (Moskwa).